

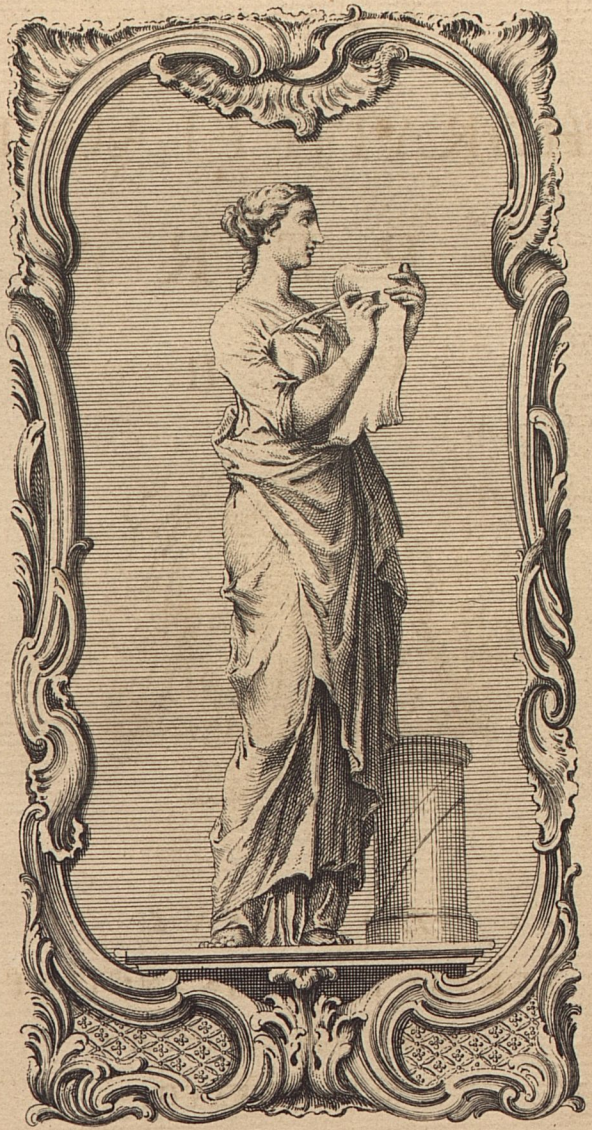
BIBLIOTECA
DE LA UNIVERSIDAD DE VALLADOLID.
Estante n.º 372
Tabla 3
Número 2697

231

3 J F

3,390

QVINTI
HORATII FLACCI
O P E R A.
VOL. II.

LONDINI.
AENEIS TABVLIS INCIDIT
IOHANNES PINE
M DCC XXXVII.

ALFONSO PRINCEPS
CAROLINO AUGUSTO
CATHOLICAE FIDEI

Faint, illegible text in the middle section, possibly a preface or introductory text.

BREVI VENTVRVS IN ORA.

L. I. E. III. v. 9.

CELISSIMO PRINCIPI
GVLIELMO AVGVSTO,
CVMBRIAE DVCI.

VM prius HORATII
CARMINVM volumen
SERENISSIMO WAL-
LIAE PRINCIPI, fratri
tuo majori, inscripserim; po-
sterius SERMONVM et EPI-
STOLARVM eodem ornatus ge-
nere decoratum tu, DVX CEL-
SISIME, jure optimo tibi vin-
dices. Cui enim magis argu-
mentum ejus, quo vitae hu-

a

manae imago, tanquam in speculo exhibetur, quam tibi in-
eunte aetate tua convenire potest? Nam hinc diversos hominum mores, nec minus diversos exitus, quo virtus, quo vitium ferat, pariter edisces; pulchraque illa instituta, quibus viri illustrissimi STEPHANI POYNTZ ductu et consiliis ad veram gloriam dudum instructus es, facili negotio in mentem revocabis. Ut in dies autem omni laude TANTI PRINCIPIS fastigio digna magis cumulatus adolescas, et spes optimas, quas pridem de te gens Britannica concepit, non aequas modo, sed etiam superes, cum omnibus bonis enixe orat precaturque

Johannes Pine.

The King.
S. M. I. L'Empereur
des Romains.
S. M. I. L'Imperatrice.
Le Roy de France.
Le Roy d'Espagne.
La Reine d'Espagne.
Le Roy de Portugal.
S. A. R. le Grand Duc
de Tuscanne.
Her Royal Highness
the Princess of Wales.
S. A. R. Mgr le Prince
des Asturies.
S. A. R. Mme la Princesse
des Asturies.

His Grace the Duke Mr Samuel Benson.
of Arzyl & Greenwich. Mr David Bosanquet
The Right Honble the Robert Burd M.D.
Earl of Aylesford. Mr Wm Barrill Surgeon
Thos Addams M.D.

C

Jacob Astley Esqr The Right Honourable
Mr Austen, Bookseller. the Earl of Cardigan.

B

The Right Honourable
The Right Honourable the Ld Visc.^t Cornbury.
the Lord Baltimore. The Right Honourable
The R.^t Honble & Rev.^d the Lord Conway.
the Ld James Beauclerk. Sr James Campbell Bar.^r
Sr Jno Buckworth Bar.^r Sr Wm Carrew Bar.^r
The R.^t Honble M. Bladen Esqr The Honble Alex.^r Hume

John Bamber M.D. Campbell Esqr
Norris Bertie Esqr Honble G. Coventry Esqr
Daniel Boone Esqr John Cotton Esqr
Willm Brome Esqr George Charles M.A.
Willm Bromley of High Master of S.^t
Baggington Esqr Paul's Schoob.

Bridgman Esqr James Chetham Esqr
The Revd Mr Barnes. Cha. Cholmondeley Esqr
The Revd Mr Beatley. Thomas Chester Esqr
The Revd Mr Major Best. Richd Chandler Esqr
Mr Papillon Ball. Matthew Clarke M.D.

The Revd Mr John
Clark Sur Master
of St Pauls school
James Cocks Esqr
Will. Congleton Esqr
Tho. Corbett Esqr
Kelland Cowtenay Esqr
Geo. Lewis Coke Esqr
The Revd Dr Comper
Rector of Berkhamstead
Mr Cave Printer

D

His Grace the Duke
of Dorset
The Revd Sr J. D. Bart.
Richard Draper Esqr
Will. Draper Esqr
Mr Richd Doidge
Mr Francis Dunn

E

Abraham Evans Esqr
Page of the Bedchamber
and Valet de Chamber
to his Majesty
Anthony Over Esqr

F

The right Hon.^u the
Earl Fitzwilliam
Charles Ford Esqr
Charles Frederick Esqr
Tho. Frenen of Brickwall
in the County of Surry Esqr
— Furnis Esqr
Mr John Fearnside
of Wisbech

G

The R.^t Hon.^u the Countess
Dowager of Gainsborough
Revd Mr Will. Gostling
W.^r Gaylard Printer
Mr John Gowland
Apothecary to his Royal
High. the P. of Wales
Mr Grafton Bookseller
Mr Gyles Bookseller

H

Francis Hall Esqr
Henshaw Halsey Esqr
Edward Harley Esqr
Major Isaac Hamon

— Strowd Esq. L. Vis. Weymouth
Revd Mr Will. Somaster The Hon.th Mr Watson
Andren Wanchope Esq.

T

The R.^t Hon.th the Lord Rich. Walwyn
Tyranny his Majesty's of Longworth in
Envoy extraordinary Herefordshire Esq.
at the Court of Lisbon Revd Mr Wake Preben.
Hon. Henry Temple Esq. dary of Canterbury
Mark Thurston Esq. Mr Horatio Walpole
one of the Masters of the Josiah Welby of
high Court of Chancery Lewis in Sussex Gent.
George Trenchard of Thynne Worsley Esq.
Lytchet Matravers in Mr John Worsley
Dorsetshire Esq. — Western Esq.
— Turner of Yorksh^r Esq. Mr Whiston Bookseller
Rev. Mr Ker. Taylor Mr Woodward Bookseller
Mr Tinney Engraver

Z

W

Mr Diedrick
The Right Hon.th the Zimmerman jun.
Sig.^r Vincent Pucci, Minister from Tuscany

SUBSCRIBERS from the
UNIVERSITIES of **OXFORD**
and **CAMBRIDGE.**

The Right Honble the N
Lord Guernsey of *Rev.^d. M.^r. Nicholas Fel.*
University College of Corpus Christi Col.

B P

Rev.^d. M.^r. Bilstone A. M. *Rev.^d. M.^r. Rob. Paige*
of All Souls Col. *B. D. Fell. of Mag.^d Col.*

Henry Bowles M. D. S
Fellow of New Col. *Rev.^d. D.^r. Shaw Fel.*
of Queens Col.

C
G. Cartwright of *M.^r. Streatfeild Gent.*
Brasen Nose Col. *Com.^r of University Col.*

D
Joseph Swayne Esqr
Digby L. L. D. *Gent. Com.^r of Baliol Col.*

Fellow of All Souls Col. T
The Honble George Talbot

E
M.^r. Rob. Eden Fellow Esqr of Exeter Col.
of University Col. *Rev.^d. D.^r. Thistlethwaite*

G
Warden of Madham Col.
M.^r. Charles Godwyn A. M. *M.^r. John Thorpe of*
Fellow of Baliol Col. University Col.

c.

*M^r. Harnes Gibbs of Exeter College
M^r. Willm. Strode of Exeter College
Baliol College Library.
Magdalen College Library.
Queens College Library*

CAMBRIDGE

*Rev^d. M^r. Bentley Fellow of Trinity Col.
James Burrough Esqr. Fellow of Caius Col.
William Cole Esqr. Fel. Com^r. of Kings Col.
Ward Esqr. of Willburham Cambridge*

SUBSCRIBERS from DUBLIN.

His Grace the Lord Primate of all Ireland *Revd Mr Robt Downes* E

The Right Rev.^d the Lord Bishop of Osborn *Mrs Susanna Este* F

Sr John Rawdon Bar.^t *Revd Mr Finglass* G

Sr Maurice Crossbie B *Luke Gardiner Esqr*

Revd Mr And. Blackall *Will Gore Esqr & Cop.^r* H

Revd Mr Blake C *Rich. Hamilton Esqr*

Hon. & Revd Mr Caulfield *Dr Helsham*

Revd Dr Clarke *Hugh Henry Esqr*

Revd Mr Cotterel *Revd Mr Hugh Hill*

Dean of Raphoe *John Houston Esqr*

Revd Mr Cox of Kilkenny. L *Revd Mr Geo. Leslie*

Revd Mr Will. Crawford M *Robt Marshall Esqr*

D *Chapel Dawson Esqr* *Acheson Moore Esqr*

Randolph Donaldson Esqr O

Robert Oliver Esqr Arch Deacon of Cork

P

S

Amb. Philips Esqr Dr Sheridan
Nich. Price Esqr Revd Dr Jonathan

R

Swift Dean of

Arthur Rawdon Esqr St Patrick

Willm Richardson

W

of Rich Hill Esqr Revd Mr Waterhouse

Mr Justice Rose Rich. Wingfield of

Revd Mr Russel Powerscourt Esqr

SUBSCRIBERS from TRINITY COLLEGE

The Right Honble the Mr Ezekiel Nesbitt

Ld Visc.^t Mountcashel

P

A

Mr John Pratt B.A.

Mr John Anderson Mr Putland B. A.

C

R

R.^d Mr Cartwright B.D. Mr Robt Robinson

Leslie Corry Esqr Mr Bryan Robinson

D

S

Mr Charles Davenish Shevington, Smith Esq.

G

Revd Mr Stewart M.A.

Mr John Goodwin M.A.

W

Revd Mr Graffan Revd Mr Whetcombe

N

Trin. Col. Lib.

SOUSCRIPTEURS
A PARIS.

Monsr Amelot
Secrétaire d'Etat
et Ministre des
affaires étrangères.

Mr. d'Andrien
Auditeur des Compt.
Father Aylenward.

B

Monsr Bernard
Mr. des Requestes.
Monsr Bernard,
Président au Par =

lement. 2 Exemp.
Mr. Berye Conseil =
ler au Parlement.

Mr. Boutel de Mont =
hery, Cons.^r au Chatelet.
Mr. de Boze Secre =

taire de l'Académie
des Belles Lettres. 3 Ex.^{tes}

Monsr de Bussy
Envoyé de France
à la Cour de Sa M.
Britannique.

C

Mr. le Chancelier
de France.

Mr. de Chauvelin
garde des Sceaux.

Monsr de Chavigny
Envoyé en Dannemarc.

D

Mr. D'Harnoncour
Receveur Genl des
Finances. 2 Exemp.

Mr. Dupuis Pres.^e
du Parlement. 2 Ex.^{tes}

E

Mr. L'Abbé Everard
Chapellain du Roy.

F	<i>M^{re} des Requestes.</i>
<i>M. de Fougeroux</i>	<i>Monsr Pellot Cons^r</i>
<i>Payeur des rentes.</i>	<i>au Parlement.</i>
G	<i>M. le Chevalier</i>
<i>Monsr le Marquis</i>	<i>Perrin.</i>
<i>de St Georges.</i>	<i>Monsr le Marquis</i>
<i>M. Grumont Avocat.</i>	<i>de Perusy.</i>
H	<i>M. Pissot Marchand</i>
<i>Monsr Halé</i>	<i>Libraire.</i>
<i>Secretaire du Roy.</i>	Q
M	<i>M. Duane. 4 Exemp^s</i>
<i>M. Mahudel</i>	R
<i>Docteur en Medecine</i>	<i>Monsr le Marquis</i>
<i>et de l'Academie</i>	<i>de Rambure.</i>
<i>Royale des belles lettres.</i>	<i>M. Rouillé M^{re}</i>
<i>Madame Mahudel.</i>	<i>des Requestes.</i>
<i>M. le Marquis de</i>	<i>M. Rousseau.</i>
<i>Los Maria. 2 Exem^{tes}</i>	<i>M. le Marquis.</i>
<i>M. Markham.</i>	<i>de Rubi.</i>
<i>M. le Comte de</i>	<i>M. Rollin March.</i>
<i>Maucron.</i>	<i>Libraire.</i>
<i>M. de Mauny</i>	S
<i>Chanoine de Chartres.</i>	<i>M. Megret Serilly</i>
P	<i>Intend^t du Commer</i>
<i>M. Parisot de Crugey</i>	<i>et Maitre des Requestes</i>

Mr. l'Abbé Souchay au Grand Conseil.
de l'Académie Royale *Mr. Veron Marchand.*
des belles lettres. 2 Ex.^{tes} *Mr. de Villeneuve*

T

Monsr du Theil *Conseiller au Grand*
Mr. le Comte de *Conseil. 2 Exempl.*
Tresan. *Monsr de Vins.*

V

Monseigneur le Duc S
de Vaujour. *Mr. de St Hyacinthe.*
Mr. Valsab Cons.^r 8. Exemplaires.

Mr. le Marquis de Brignole Envoyé
Extraordinaire de la République de Genes.
Son Excellence Mgr le Marquis de
Cambis, Ambassadeur de S. M. J. C.
a la cour D. Angleterre.

Mr. le Marquis Emmanuel Durazzi
Mr. Mafsiq Avocat du Roy a Nismes.

SOUSCRIPTEURS
A MADRID.

Son Eminence Mgr Matricensis Hispani
le Cardinal Acquaviva. rum Regi & Consiliis
S. Ex^{ce} Mgr le Duc S. Ex^{ce} Mgr le Duc
d'Atri, Grand d'Es- Bournonville, Grand
pagne, Capitaine de d'Espagne, Capitaine
la Compagnie des de la Compagnie des
Gardes du Corps Gardes du Corps
Italienne. Flamande.

B

S. Ex^{ce} Mgr le Marquis Don Joseph Bustan
de Bedmar, Grand Ministre de la S
d'Espagne, Capitaine publique de Gene
de la Compagnie des à la Cour de Madr
Gardes du Corps. 2 Exempl.
Espagnole.

C

Son Ex^{ce} Madame la S. Ex^{ce} Mgr le Prin
Comtesse de Balthazar, de Campo Florido
Dame du Palais de Grand d'Espagne, Cap
la Reine d'Espagne. taine General du Du
Don Joseph Bermudes S. Ex^{ce} Mgr Capell
aume de Valence.

Ambassadeur de la *esté Catholique.*
Ser.^{me} Republique
de Venise.

I

Mon. Imberti
S. Ex.^{ce} Mgr le Baron *Secetaire d'Ambas-*
de Carpeno, Ambas- *sade de la Serenissime*
sadeur de S. M. le *Republique de Venize*
Roy de Sardaigne. *à Madrid.*

Abra.^m Castres Esq^l.

K

his Majesty's Consul *His Excel.^{cy} Benjamin*
General in Spain. *Keene Esq^l his Maj^{ty}s*

G

S. Ex.^{ce} Mgr le Duc de *Envoy Extraordinary*
Ste Gemini, Grand *and Plenipotentiary at*
d'Espagne, Gentil hom- *the Court of Spain.*

= me de la Chambre

M

de sa Maj.^{te} Catholique.

Don Thomaso

Geraldino, Ministre

Plenipotentaire de

sa Maj.^{te} Catholique

aupres de sa Majesté

Britannique.

Don Fran.^{co} Grimaldi

Gentilhomme de la

Chambre de sa Maj-

S. Ex.^{ce} Mon.^{gr} le Prince

de Maseran, Grand

d'Espagne, Capitaine

de la Compagnie des

Falebardiers.

M. l'Abbé Masconi

Ministre de S. A. S. le

Duc de Guastalla.

M. le Marquis de

Mejorada, Mayor domo

de la Reine d'Espagne.

S. Ex.^{ce} Mr Vander Meer, Ambassadeur de leurs Hautes Puissances les Etats Generaux à la cour d'Espagne.

P

M.^r l'Abbé Faret, Ministre de S. A. S. de Modene.

S. Ex.^{ce} M.^r le Marquis Scotti, Chevalier de la Toison d'or.

V

S. Ex.^{ce} Mgr le Marquis de Valouze, Chevalier de la Toison d'or.

M.^r le Marquis de Villa Verde, Monseigneur le Duc de Modene.

S. Ex.^{ce} Mgr le Marquis de Villena, Grand d'Espagne, Mayor Conseiller & Secretaire domo mayor du d'Etat de S. M. Catholique Roy d'Espagne

SOUSCRIPTEURS
en **HOLLANDE** &c.

	O
<i>M. François Changuion</i>	<i>M. de Ochsenstein</i>
<i>March.^d Libraire à</i>	<i>Bourgue maître à</i>
<i>Amsterdam. 7 Exemp.</i>	<i>Francfort sur le Mein.</i>
H	
<i>M. Huyghens</i>	<i>M. J. D. Olenschlager</i>
<i>tot Opvoorst.</i>	<i>de Francfort sur le Mein.</i>
<i>M. de Hondt</i>	<i>M. Charles Otton</i>
<i>March.^d Libraire</i>	<i>Mencke de Leipsic.</i>
<i>à la Haye.</i>	S
L	<i>M. le Baron de Starck</i>
<i>M. Mead van Leven,</i>	<i>Envoyé de S.A.R. le Duc</i>
<i>Student à Leyden.</i>	<i>de Holstein-Schleswick.</i>
<i>M. de Liebentantz</i>	<i>M. Henri Scheurleer</i>
<i>et Liebenau de Breslau</i>	<i>Mar.^d Lib. à la Haye 3 Ex.^{es}</i>
<i>en Silesie. 2 Exemp.</i>	T
M	<i>M. J. R. Fronchin</i>
<i>M. Marschalch</i>	<i>à Geneve</i>
<i>Gentilhomme de la</i>	W
<i>Cour et Secrétaire d'</i>	<i>M. Anthoine Warin</i>
<i>Ambas. de S.M. Danoise.</i>	<i>à Amsterdam.</i>

PRAENOBILI VIRO

PHILIPPO de Hardwicke,

Baroni de Hardwicke,

Summo

Magnae Britanniae

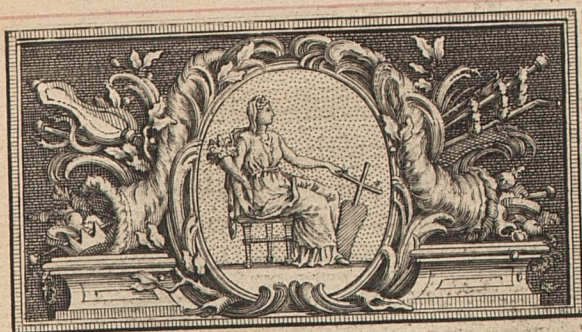
Cancellario,

PRIMUM

HORATII Satyrarum Lib.

D. D. D.

Johannes Pine.

Q V I N T I
H O R A T I I F L A C C I
S A T Y R A R V M

L I B E R I .

S A T Y R A I .

VL fit, Maecenas, ut nemo, quam fibi
fortem
Seu ratio dederit, seu fors objecerit,
illa

Contentus vivat; laudet diversa sequentes?

O fortunati mercatores; gravis annis

Miles ait, multo jam fractus membra labore. 5

Contra mercator, navim jactantibus Austris,

Militia est potior. quid enim? concurritur: horae

Momento cita mors venit, aut victoria laeta.

Agricolam laudat juris legumque peritus,

Sub galli cantum consultor ubi ostia pulsat. 10

A

Ille, datis vadibus, qui rure extractus in urbem est,
Solos felices viventes clamat in urbe.

Caetera de genere hoc (adeo sunt multa) loquacem
Delassare valent Fabium. ne te morer, audi
Quo rem deducam, si quis Deus, En ego, dicat, 15
Iam faciam quod vultis: eris tu, qui modo miles,
Mercator; tu, consultus modo, rusticus: hinc vos,
Vos hinc mutatis discedite partibus. eia,
Quid statis? nolint: atqui licet esse beatis.
Quid causae est, merito quin illis Iupiter ambas 20
Iratus buccas inflet, neque se fore posthac
Tam facilem dicat, votis ut praebeat aurem?

Praeterea, ne sic, ut qui jocularia, ridens
Percurram: (quanquam ridentem dicere verum
Quid vetat? ut pueris olim dant crustula blandi 25
Doctores, elementa velint ut discere prima.
Sed tamen amoto quaeramus seria ludo)
Ille gravem duro terram qui vertit aratro,
Perfidus hic caupo, miles, nautaeque, per omne
Audaces mare qui currunt, hac mente laborem 30
Sese ferre, fenes ut in otia tuta recedant,
Aiunt, cum sibi sint congesta cibaria: ficut
Parvula (nam exemplo est) magni formica laboris
Ore trahit quodcunque potest, atque addit acervo
Quem struit, haud ignara ac non incauta futuri; 35
Quae, simul inversum contristat Aquarius annum,
Non usquam prorepat, et illis utitur ante

Quaefitis patiens: cum te neque fervidus aestus
 Demoveat lucro, neque hiems, ignis, mare, ferrum;
 Nil obftet tibi, dum ne fit te ditior alter. 40
 Quid juvat immenfum te argenti pondus et auri
 Furtim defoffa timidum deponere terra?
 Quod fi comminuas, vilem redigatur ad affem.
 At, ni id fit, quid habet pulchri constructus acervus?
 Millia frumenti tua triverit area centum; 45
 Non tuus hoc capiet venter plus, quam meus: ut fi
 Reticulum panis venales inter onufto
 Forte velas humero; nihilo plus accipias, quam
 Qui nil portarit. vel dic, quid referat intra
 Naturae fines viventi, jugera centum, an 50
 Mille aret? At fuave eft ex magno tollere acervo.
 Dum ex parvo nobis tantundem haurire relinquis,
 Cur tua plus laudes cumeris granaria noftris?
 Vt, tibi fi fit opus liquidi non amplius urna,
 Vel cyatho, et dicas: Magno de flumine malle, 55
 Quam ex hoc fonticulo, tantundem fumere. eo fit,
 Plenior ut fi quos delectet copia jufto,
 Cum ripa fimul avulfos ferat Aufidus acer.
 At qui tantuli eget, quanto eft opus, is neque limo
 Turbatam haurit aquam, neque vitam amittit in undis.
 At bona pars hominum decepta cupidine falfo, 61
 Nil fatis eft, inquit: quia tanti, quantum habeas, fis.
 Quid facias illi? jubeas miferum effe, libenter
 Quatinus id facit. ut quidam memoratur Athenis

Sordidus ac dives, populi contemnere voces
 Sic solitus: Populus me fibilat; at mihi plaudo
 Ipse domi, simul ac nummos contemplor in arca.
 Tantalus a labris sitiens fugientia captat
 Flumina. quid rides? mutato nomine, de te
 Fabula narratur. congelitis undique faccis 70
 Indormis inhians, et tanquam parcere facris
 Cogeris, aut pictis tanquam gaudere tabellis.
 Nescis quo valeat nummus, quem praebeat usum?
 Panis ematur, olus, vini sextarius; adde,
 Queis humana sibi doleat natura negatis. 75
 An vigilare metu exanimem, noctesque diesque
 Formidare malos fures, incendia, servos,
 Ne te compilent fugientes; hoc juvat? horum
 Semper ego optarim pauperrimus esse bonorum.
 At si condoluit tentatum frigore corpus, 80
 Aut alius casus lecto te affixit; habes qui
 Affideat, fomenta paret, medicum roget, ut te
 Sufficitet, ac reddat gnatis carisque propinquis?
 Non uxor saluum te vult, non filius; omnes
 Vicini oderunt, noti, pueri, atque puellae. 85
 Miraris, cum tu argento post omnia ponas,
 Si nemo praestet, quem non merearis, amorem?
 At si cognatos, nullo natura labore
 Quos tibi dat, retinere velis, servareque amicos;
 Infelix operam perdas: ut si quis asellum 90
 In campo doceat parentem currere frenis.

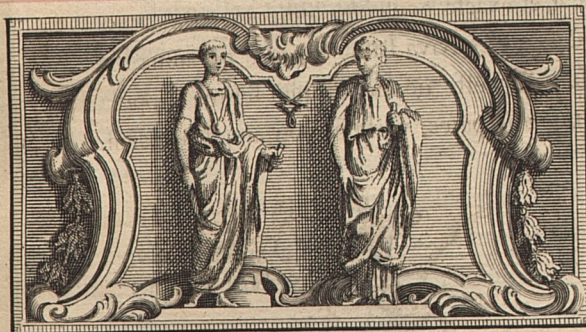
SATYRARVM LIBER I. 5

Denique fit finis quaerendi: cumque habeas plus,
 Pauperiem metuas minus; et finire laborem
 Incipias, parto quod avebas: nec facias quod
 Vmidius quidam, (non longa est fabula) dives, 95
 Vt metiretur nummos; ita fordidus, ut se
 Non unquam seruo melius vestiret; ad usque
 Supremum tempus, ne se penuria victus
 Opprimeret, metuebat: at hunc liberta securi
 Divisit medium, fortissima Tyndaridarum. 100
 Quid mi igitur suades? ut vivam Maenius? aut sic
 Vt Nomentanus? Pergis pugnantia secum
 Frontibus adversis componere. non ego avarum
 Cum veto te fieri, vappam jubeo ac nebulonem.
 Est inter Tanaim quiddam, focerumque Vifelli: 105
 Est modus in rebus; sunt certi denique fines,
 Quos ultra citraque nequit consistere rectum.
 Illuc, unde abii, redeo. nemon' ut avarus
 Se probet, ac potius laudet diversa sequentes?
 Quodque aliena capella gerat distentius uber, 110
 Tabescat? neque se majori pauperiorum
 Turbae comparet? hunc atque hunc superare laboret?
 Sic festinanti semper locupletior obstat:
 Vt cum carceribus missos rapit ungula currus;
 Instat equis auriga suos vincentibus, illum 115
 Praeteritum temnens extremos inter euntem.
 Inde fit, ut raro, qui se vixisse beatum

Dicat, et exacto contentus tempore, vita
Cedat, uti conviva fatur, reperire queamus.

Iam fatis est: ne me Crispini serinia Lippi
Compilasse putes, verbum non amplius addam.

SATYRA II.

MBVBAIARVM collegia, pharma-
copolae,
Mendici, mimae, balatrones ; hoc
genus omne

Moestum ac folicitum est cantoris morte Tigelli:
Quippe benignus erat. contra hic, ne prodigus esse
Dicatur, metuens, inopi dare nolit amico, 5
Frigus quo duramque famem depellere possit.
Hunc si perconteris, avi cur atque parentis
Praeclaram ingrata stringat malus ingluvie rem,
Omnia conductis coemens obsonia nummis ;
Sordidus, atque animi quod parvi nolit haberi, 10
Respondet : laudatur ab his, culpatur ab illis.
Fufidius vappae famam timet ac nebulonis,
Dives agris, dives positus in fenore nummis.
Quinas hic capiti mercedes exsecat ; atque
Quanto perditior quisque est, tanto acrius urget : 15

Nomina sectatur, modo sumpta veste virili,
 Sub patribus duris tironum. Maxime, quis non,
 Iupiter, exclamat, simul atque audivit? At in se
 Pro quaestu sumtum facit. Hic? vix credere possis,
 Quam sibi non sit amicus: ita ut pater ille, Terenti 20
 Fabula quem miserum gnato vixisse fugato
 Inducit, non se pejus cruciaverit, atque hic.
 Si quis nunc quaerat, Quo res haec pertinet? Illuc:
 Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt.
 Malthinus tunicis demissis ambulat; est qui 25
 Inguen ad obscenum subductis usque facetus:
 Pastillos Rufillus olet, Gorgonius hircum.
 Nil medium est. sunt qui nolint tetigisse, nisi illas,
 Quarum subsuta talos tegat insuta veste:
 Contra, alius nullam, nisi olenti in fornice stantem. 30
 Quidam notus homo cum exiret fornice; Macte
 Virtute esto, inquit sententia dia Catonis.
 Nam simul ac venas inflavit tetra libido;
 Huc juvenes aequum est descendere, non alienas
 Permollere uxores. Nolim laudari, inquit, 35
 Sic me, mirator cunni Cupiennius albi.
 Audire est operae precium, procedere recte
 Qui moechis non vultis, ut omni parte laborent;
 Utque illis multo corrupta dolore voluptas,
 Atque haec rara, cadat dura inter saepe pericla. 40
 Hic se praecipitem tecto dedit: ille flagellis
 Ad mortem caesus: fugiens hic decidit acrem

Praedonum in turbam: dedit hic pro corpore nummos:
 Hunc perminxerunt calones: quin etiam illud
 Accidit, ut cuidam testes caudamque falacem 45
 Demeteret ferrum: jure omnes. Galba negabat.

Tutior at quanto merx est in classe secunda?
 Libertinarum dico: Sallustius in quas
 Non minus insanit, quam qui moechatur. at hic si,
 Qua res, qua ratio fuaderet, quaque modeste 50
 Munifico esse licet, vellet bonus atque benignus
 Esse; daret quantum fatis esset, nec sibi damno
 Dedecorique foret. verum hoc se amplectitur uno,
 Hoc amat, et laudat: Matronam nullam ego tango.

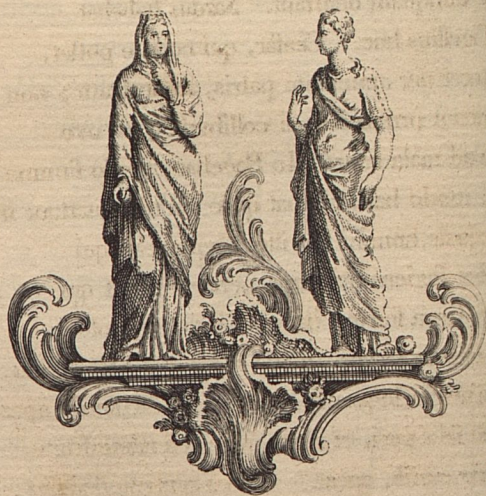
Vt quondam Marfaeus amator Originis; ille, 55
 Qui patrium mimae donat fundumque laremque,
 Nil fuerit mi, inquit, cum uxoribus unquam alienis.
 Verum est cum nimis, est cum meretricibus: unde
 Fama malum gravius, quam res trahit. an tibi abunde
 Personam fatis est, non illud, quidquid ubique 60
 Officit, evitare? bonam deperdere famam,
 Rem patris oblinare, malum est ubicunque. quid inter-
 est in matrona, ancilla, peccesse togata?

Villius in Fausta Sullae gener (hoc miser uno
 Nomine deceptus) poenas dedit usque superque 65
 Quam fatis est, pugnus caesus, ferroque petitus,
 Exclusus fore, cum Longarenus foret intus.
 Huic si mutonis verbis mala tanta videntis
 Diceret haec animus: Quid vis tibi? nunquid ego a te

Magno prognatum depofco confule cumnum, 70
 Velatumque ftola, mea cum conferbuit ira?
 Quid refponderet? Magno patre nata puella eft.
 At quanto meliora monet, pugnantiaque iftis,
 Dives opis natura fuae? tu fi modo recte
 Difpensare velis, ac non fugienda petendis 75
 Immifcere. tuo vitio, rerumne labores,
 Nil referre putas? quare, ne poeniteat te,
 Define matronas feftari; unde laboris
 Plus haurire mali eft, quam ex re decerpere fructus.
 Nec magis huic inter niveos viridesque lapillos 80
 (Sit licet hoc, Cerinthe, tuum) tenerum eft femur, aut
 Rectius; atque etiam melius perfaepe togatae. [crus
 Adde huc, quod mercem fine fucis geftat; aperte,
 Quod venale habet, oftendit; nec, fi quid honefti eft,
 Iactat. habetque palam, quaerit quo turpia celet. 85
 Regibus hic mos eft; ubi equos mercantur, opertos
 Infpiciunt: ne, fi facies (ut faepe) decora
 Molli fulta pede eft, emtorem inducat hiantem,
 Quod pulchrae clunes, breve quod caput, ardua cervix.
 Hoc illi recte. ne corporis optima lynceis 90
 Contemplere oculis, Hypfaea caecior, illa
 Quae mala funt, fpectes. O crus, o brachia! verum
 Depygis, nafuta, brevi latere, ac pede longo eft.
 Matronae, praeter faciem, nil cernere poffis,
 Caetera, ni Catia eft, demiffa vefte tegentis. 95
 Si interdifta petes, vallo circumdata, (nam te

Hoc facit infanum) multae tibi tum officient res;
 Custodes, lectica, ciniflones, parasitae,
 Ad talos stola demissa, et circumdata palla;
 Plurima, quae inuideant pure apparere tibi rem. 100
 Altera nil obstat: Cois tibi pene videre est
 Vt nudam; ne crure malo, ne sit pede turpi:
 Metiri possis oculo latus. an tibi mavis
 Infidias fieri, preciumque avellier, ante
 Quam mercem ostendi? Leporem venator ut alta 105
 In nive sectatur, positum sic tangere nolit:
 Cantat, et apponit, meus est amor huic similis; nam
 Transvolat in medio posita, et fugientia captat.
 Hiscene versiculis speras tibi posse dolores,
 Atque aestus, curasque graves e pectore pelli? 110
 Nonne cupidinibus statuit natura modum, quem,
 Quid latura tibi, quid sit dolitura negatum,
 Quaerere plus prodest, et inane abscindere foldo?
 Num, tibi cum fauces urit fitis, aurea quaeris
 Pocula? num esuriens fastidis omnia praeter 115
 Pavonem rhombumque? tument tibi cum inguina,
 num, si
 Ancilla, aut verna est praesto puer, impetus in quem
 Continuo fiat, malis tentigine rumpi?
 Non ego: namq; parabilem amo venerem, facilemque.
 Illam, Post paulo; sed pluris; si exierit vir: 120
 Gallis hanc, Philodemus ait: tibi, quae neque magno
 Stet precio, neque cunctetur, cum est iussa, venire.

Candida rectaque fit, munda haecenus, ut neque longa,
 Nec magis alba velit, quam det natura, videri.
 Haec ubi suppositum dextro corpus mihi laevum; 125
 Illa et Egeria est: do nomen quodlibet illi.
 Nec vereor, ne, dum futuo, vir rure recurat;
 Ianua frangatur; latret canis; undique magno
 Pulla domus strepitu resonet; vepallida lecto
 Defiliat mulier; miseram se conscia clamet; 130
 Cruribus haec metuat, doti deprensa, egomet mi.
 Discincta tunica fugiendum est, ac pede nudo;
 Ne nummi pereant, aut pyga, aut denique fama.
 Deprendi miserum est: Fabio vel iudice vincam.

SATYRA III.

MNIBVS hoc vitium est cantoribus,
inter amicos
Vt nunquam inducant animum cantare
rogati ;

Iniussi nunquam desistant. Sardus habebat
Ille Tigellius hoc. Caesar, qui cogere posset,
Si peteret per amicitiam patris, atque suam ; non 5
Quidquam proficeret : si collibuissest, ab ovo
Vtque ad mala citaret, Io Bacchae, modo summa
Voce, modo hac, resonat quae chordis quattuor ima.
Nil aequale homini fuit illi : saepe velut qui
Currebat fugiens hostem ; per saepe velut qui 10
Innonis sacra ferret : habebat saepe ducentos,
Saepe decem seruos : modo reges atque tetrarchas,
Omnia magnaloquens ; modo, Sit mihi mensa tripes, et
Concha salis puri, et toga, quae defendere frigus,
Quamvis crassa, queat. decies centena dedisses 15

Hinc parco, paucis contento ; quinque diebus
 Nil erat in loculis, noctes vigilabat ad ipsum
 Mane ; diem totum stertebat, nil fuit unquam
 Sic impar tibi. nunc aliquis dicat mihi, Quid tu ?
 Nullane habes vitia ? Imo alia, haud fortasse minora. 20

Maenius absentem Novium cum carperet : Heus tu,
 (Quidam ait) ignoras te ? an ut ignotum dare nobis
 Verba putas ? Egomet mi ignosco, Maenius inquit.
 Stultus et improbus hic amor est, dignusque notari.
 Cum tua praevideas oculis mala lippus intinctis ; 25
 Cur in amicorum vitis tam cernis acutum,
 Quam aut aquila, aut serpens Epidaurius ? at tibi contra
 Evenit, inquirant vitia ut tua rursus et illi.
 Iracundior est paulo, minus aptus acutis
 Naribus horum hominum ; rideri possit, eo quod 30
 Rusticius tonso toga defluit, et male laxus
 In pede calceus haeret, at est bonus, ut melior vir
 Non alius quisquam ; at tibi amicus ; at ingenium ingens
 Inculto latet hoc sub corpore. denique te ipsum
 Concute, num qua tibi vitiorum inleverit olim 35
 Natura, aut etiam consuetudo mala : namque
 Neglectis urenda filix innascitur agris.

Illuc praeventamur, anatore quod amicae
 Turpia decipiunt caecum vitia, aut etiam ipsa haec
 Delectant ; veluti Balbinum polypus Agnae. 40
 Vellem in amicitia sic erraremus, et isti
 Errori nomen virtus posuisset honestum.

At, pater ut gnati, sic nos debemus amici,
 Si quod fit vitium, non fastidire. strabonem
 Appellat paetum pater; et pullum, male parvus 45
 Si cui filius est; ut abortivus fuit olim
 Sisyphus: hunc varum, distortis cruribus; illum
 Balbutit scaurum, pravis fultum male talis.
 Parcius hic vivit? frugi dicatur: ineptus
 Et jaçantior hic paulo est? concinnus amicis 50
 Postulat ut videatur: at est truculentior atque
 Plus aequo liber? simplex fortisque habeatur:
 Caldior est? acres inter numeretur. opinor,
 Haec res et jungit, junctos et servat amicos.
 At nos virtutes ipsas invertimus, atque 55
 Sincerum cupimus vas incrustare. probus quis
 Nobiscum vivit? multum demissus homo: illi
 Tardo, cognomen pingui damus: hic fugit omnes
 Infidias, nullique malo latus obdit apertum?
 (Cum genus hoc inter vitae versetur, ubi acris 60
 Invidia, atque vigent ubi crimina) pro bene sano
 Ac non incauto, fictum astutumque vocamus.
 Simplicior quis et est; (qualem me saepe libenter
 Obtulerim tibi, Maecenas) ut forte legentem
 Aut tacitum impellat, quovis sermone molestus? 65
 Communi sensu plane caret, inquitimus. eheu
 Quam temere in nosmet legem sancimus iniquam!
 Nam vitiis nemo sine nascitur: optimus ille est,
 Qui minimis urgetur. amicus dulcis, ut aequum est,

Cum mea compenfet vitis bona; pluribus hifce 70
 (Si modo plura mihi bona funt) inclinet, amari
 Si volet: hac lege, in trutina ponetur eadem.
 Qui, ne tuberibus propriis offendat amicum,
 Postulat; ignofcat verrucis illius. aequum eft
 Peccatis veniam poſcentem, reddere rurfus. 75

Denique, quatinus excidi penitus vitium irae,
 Caetera item nequeunt ftultis haerentia; cur non
 Ponderibus modulifque ſuis ratio utitur? ac, res
 Vt quaeque eft, ita ſupplicis delicta coercet?
 Si quis eum ſervum, patinam qui tollere juſſus, 80
 Semefos piſces tepidumque ligurrierit jus,
 In cruce ſuffigat; Labeone infanior inter
 Sanos dicatur: quanto hoc furioſius atque
 Majus peccatum eft? paulum deliquit amicus;
 Quod niſi concedas, habere inſuavis, acerbis: 85
 Odifti, et fugis, ut Drufonem debitor aeris;
 Qui, niſi cum triftes miſero venere Calendae,
 Mercedem, aut nummos unde unde extricat, amaras,
 Porrecto jugulo, historias, captivus ut, audit.
 Comminxit lectum potus, menſave catillum 90
 Evandri manibus tritum dejecit: ob hanc rem,
 Aut poſitum ante mea quia pullum in parte catini
 Suſtulit efuriens, minus hoc jucundus amicus
 Sit mihi? quid faciam, ſi furtum fecerit; aut ſi
 Prodiderit commiſſa fide, ſponſumve negarit? 95
 Queis paria eſſe fere placuit peccata, laborant,

SATYRARVM LIBER I. 17

Cum ventum ad verum est: sensus moreque repugnant,
Atque ipsa utilitas, iusti prope mater et aequi.

Cum proreperunt primis animalia terris, 99

Mutum et turpe pecus, glandem atque cubilia propter

Vnguibus et pugnis, dein fustibus, atque ita porro

Pugnabant armis, quae post fabricaverat usus;

Donec verba, quibus voces sensusque notarent,

Nominaque invenere: dehinc absistere bello,

Oppida coeperunt munire, et ponere leges; 105

Ne quis fur esset, neu latro, neu quis adulter.

Nam fuit ante Helenam cunnus teterrima belli

Causa; sed ignotis perierunt mortibus illi,

Quos, venerem incertam rapientes, more ferarum,

Viribus editior caedebat, ut in grege taurus. 110

Iura inventa metu iniusti fateare necesse est,

Tempora si fastosque velis evolvere mundi.

Nec natura potest iusto secernere iniquum,

Dividit ut bona diversis, fugienda petendis: 114

Nec vincet ratio hoc, tantundem ut peccet, idemque,

Qui teneros caules alieni fregerit horti,

Et qui nocturnus Divum sacra legerit. adfit

Regula, peccatis quae poenas irroget aequas;

Ne scutica dignum horribili sectere flagello.

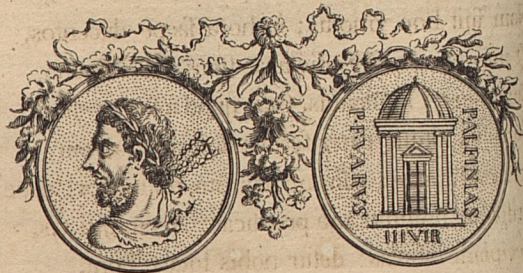
Nam ut ferula caedas meritum majora subire 120

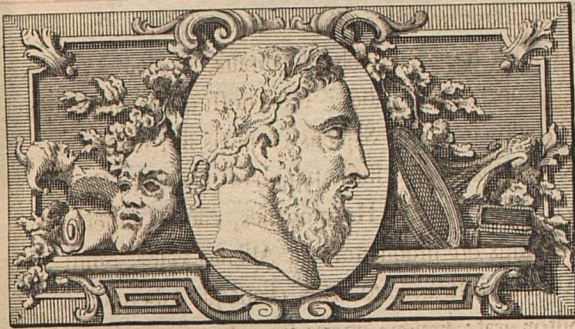
Verbera, non vereor; cum dicas esse pares res

Furta latrocinii, et magnis parva mineris

Falce recifurum simili te, si tibi regnum

Permittant homines. si dives, qui sapiens est,
 Et futor bonus, et solus formosus, et est rex; 125
 Cur optas quod habes? Non nosti quid pater (inquit)
 Chrysiippus dicat: Sapiens crepidas sibi nunquam,
 Nec soleas fecit: futor tamen est sapiens. Quo?
 Ut, quamvis tacet Hermogenes, cantor tamen atque
 Optimus est modulator: ut Alfenus vaser, omni 130
 Abjecto instrumento artis, clausaque taberna,
 Sutor erat: sapiens operis sic optimus omnis
 Est opifex, sic rex solus. Vellunt tibi barbam
 Lascivi pueri; quos tu nisi fuste coerces,
 Vrgeris turba circum te stante, miserque 135
 Rumperis, et latras, magnorum maxime regum.
 Ne longum faciam: dum tu quadrante lavatum
 Rex ibis, neque te quisquam stipator, ineptum
 Praeter Crispinum, sectabitur; et mihi dulces
 Ignoscent, si quid peccavero stultus, amici, 140
 Inque vicem illorum patiar delicta libenter;
 Privatusque magis vivam te rege beatus.

SATYRA IV.

LVPOLIS, atque Cratinus, Aristophanesque poetae,
Atque alii, quorum comoedia prisca virorum est,

Si quis erat dignus describi, quod malus, aut fur,
Quod moechus foret, aut ficarius, aut alioqui
Famofus; multa cum libertate notabant. 5

Hinc omnis pendet Lucilius, hocce secutus,
Mutatis tantum pedibus numerisque; facetus,
Eminctae naris, durus componere versus:
Nam fuit hoc vitiofus; in hora saepe ducentos,
Ut magnum, versus dictabat stans pede in uno. 10

Cum flueret lutulentus, erat quod tollere velles:
Garrulus, atque piger scribendi ferre laborem,
Scribendi recte; nam ut multum, nil moror. ecce
Crispinus minimo me provocat: Accipe, si vis,
Accipiam tabulas: detur nobis locus, hora, 15

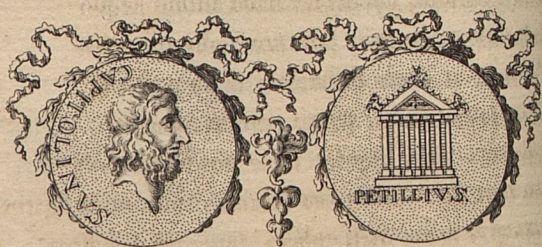
Custodes: videamus uter plus scribere possit.
 Di bene fecerunt, inopis me quodque pusilli
 Finxerunt animi, raro et perpauca loquentis:
 At tu conclusas hircinis follibus auras,
 Usque laborantes dum ferrum molliat ignis,
 Ut mavis, imitare. beatus Fannius, ultro
 Delatis capsis et imagine: cum mea nemo
 Scripta legat, vulgo recitare timentis, ob hanc rem,
 Quod sunt quos genus hoc minime iuvat; utpote plures
 Culpari dignos. quem vis media erue turba;
 Aut ob avaritiam, aut misera ambitione laborat.
 Hic nuptarum insanit amoribus, hic puerorum:
 Hunc capit argenti splendor: stupet Albius aere:
 Hic mutat merces surgente a sole, ad eum quo
 Vespertina tepet regio: quin per mala praeceps
 Fertur, uti pulvis collectus turbine; ne quid
 Summa deperdat metuens, aut ampliet ut rem.
 Omnes hi metuunt versus, odere poetas.
 Foenum habet in cornu; longe fuge: dummodo risum
 Excutiat sibi, non hic cuiquam parcat amico:
 Et quodcunque semel chartis illeverit, omnes
 Gestiet a furno redeuntis scire, lacuque,
 Et pueros et anus. Agedum, pauca accipe contra.
 Primum ego me illorum, dederim quibus esse poetas
 Excerptam numero: neque enim concludere versum
 Dixeris esse satis; neque si quis scribat, uti nos,
 Sermoni propiora, putes hunc esse poetam.

Ingenium cui fit, cui mens divinior, atque os
 Magna sonaturum, des nominis hujus honorem.
 Idcirco quidam comoedia, necne, poema 45
 Effet, quaesivere: quod acer spiritus ac vis
 Nec verbis nec rebus inest; nisi quod pede certo
 Differt sermoni, sermo merus. At pater ardens
 Saevit, quod meretrice nepos infans amica
 Filius, uxorem grandi cum dote recuset; 50
 Ebrius et (magnum quod dedecus) ambulet ante
 Noctem cum facibus. Numquid Pomponius istis
 Audiret leviora, pater si viveret? ergo
 Non satis est puris versum perscribere verbis;
 Quem si dissolvas, quivis stomachetur eodem 55
 Quo personatus pacto pater: his, ego quae nunc,
 Olim quae scripsit Lucilius, eripias si
 Tempora certa, modosque, et, quod prius ordine verbum
 Posterius facias, praeponens ultima primis; [est,
 Non, ut si solvas, *Postquam discordia tetra* 60
Belli ferratos postes portasque refregit;
 Invenias etiam disiecti membra poetae.
 Haecenus haec: alias, justum sit necne poema:
 Nunc illud tantum quaeram: meritone tibi sit
 Suspectum genus hoc scribendi. Sulcius acer 65
 Ambulat, et Caprius, rauci male, cumque libellis;
 Magnus uterque timor latronibus; at bene si quis,
 Et puris vivat manibus, contemnat utrumque.
 Vt sis tu similis Coeli Byrrhique latronum;

Non ego sim Capri, neque Sulci: cur metuas me? 70
 Nulla taberna meos habeat neque pila libellos,
 Quis manus infudet vulgi, Hermogenisque Tigelli.
 Non recito cuiquam, nisi amicis, idque coactus;
 Non ubivis, coramve quibuslibet. in medio qui
 Scripta foro recitent, sunt multi; quique lavantes: 75
 Suave locus voci resonat conclusus. inanes
 Hoc juvat, haud illud quaerentes, num sine sensu,
 Tempore num faciant alieno. Laedere gaudes,
 Inquis, et hoc studio pravus facis. Vnde petitur
 Hoc in me jacies? est auctor quis denique eorum, 80
 Vixi cum quibus? absentem qui rodit amicum;
 Qui non defendit, alio culpante; solutos
 Qui captat risus hominum, famamque dicacis;
 Fingere qui non visa potest; commissa tacere 84
 Qui nequit: hic niger est; hunc tu, Romane, caveto.
 Saepe tribus lectis videas coenare quaternos;
 E quibus unus avet quavis aspergere cunctos,
 Praeter eum, qui praebet aquam; post, hunc quoque potus,
 Condita cum verax aperit praecordia Liber.
 Hic tibi comis, et urbanus, liberque videtur, 90
 Infesto nigris: ego, si risi, quod ineptus
 Pastillos Rufillus olet, Gorgonius hircum,
 Lividus et mordax videor tibi. mentio si qua
 De Capitolini furtis injecta Petilli
 Te coram fuerit; defendas, ut tuus est mos: 95
 Me Capitolinus convictore usus amicoque

A puero est, causaque mea permulta rogatus
 Fecit, et incolumis lætor quod vivit in Vrbe;
 Sed tamen admiror, quo pacto iudicium illud
 Fugerit. Hic nigrae fuccus loliginis, hæc est 100
 Aerugo mera: quod vitium procul abfore chartis,
 Atque animo prius, ut si quid promittere de me
 Possim aliud, vere promitto. liberius si
 Dixero quid, si forte jocosius, hoc mihi juris
 Cum venia dabis. infuevit pater optimus hoc me, 105
 Vt fugerem exemplis vitiorum quaeque notando.
 Cum me hortaretur, parce, frugaliter, atque
 Viverem uti contentus eo, quod mi ipse parasset:
 Nonne vides, Albi ut male vivat filius? utque
 Barrus inops? magnum documentum, ne patriam rem
 Perdere quis velit. a turpi meretricis amore 111
 Cum deterreret: Sectani diffimilis sis.
 Ne sequerer moechas, concessa cum venere uti
 Possim: Deprensi non bella est fama Treboni,
 Aiebat: Sapiens, viratu quidque petitu 115
 Sit melius, causas reddet tibi: mi satis est, si
 Traditum ab antiquis morem servare, tuamque,
 Dum custodis eges, vitam famanque tueri
 Incolumem possim: simul ac duraverit aetas
 Membra animumque tuum, nabis sine cortice. Sic me
 Formabat puerum dictis: et five jubebat, 121
 Vt facerem quid; Habes auctorem, quo facias hoc;
 Vnum ex iudicibus selectis objiciebat:

Sive vetabat ; An hoc inhonestum, et inutile factu,
 Necne sit, addubites, flagret rumore malo cum 125
 Hic atque ille ? Avidos vicinum funus ut aegros
 Exanimat, mortisque metu sibi parcere cogit ;
 Sic teneros animos aliena opprobria saepe
 Absterrent vitiis. ex hoc ego sanus ab illis,
 Perniciem quaecunque ferunt : mediocribus, et queis
 Ignoscas, vitiis teneor. fortassis et istinc 131
 Largiter abstulerit longa aetas, liber amicus,
 Consilium proprium. neque enim, cum lectulus, aut me
 Porticus excepit, desum mihi : Rectius hoc est :
 Hoc faciens vivam melius : sic dulcis amicis 135
 Occurram : hoc quidam non belle : numquid ego illi
 Imprudens olim faciam simile ? Haec ego mecum
 Compressis agito labris. ubi quid datur oti,
 Illudo chartis. hoc est mediocribus illis
 Ex vitiis unum : cui si concedere nolis, 140
 Multa poetarum veniat manus, auxilio quae
 Sit mihi : (nam multo plures sumus) ac veluti te
 Iudaei, cogemus in hanc concedere turbam.

SATYRA V.

EGRESSVM magna me excepit Aricia

Roma

Hospitio modico: rhetor comes Helio-
dorus,

Graecorum longe doctissimus: inde Forum Appi,

Differtum nautis, cauponibus atque malignis.

Hoc iter ignavi divissimus, altius ac nos 5

Praecinctis unum: minus est gravis Appia tardis.

Hic ego propter aquam, quod erat deterrima, ventri

Indico bellum, coenantes haud animo aequo

Expectans comites. jam nox inducere terris

Vmbras, et coelo diffundere signa parabat. 10

Tum pueri nautis, pueris convicia nautae

Ingerere. Huc appelle. trecentos inferis: ohe,

Iam satis est. Dum aes exigitur, dum mula ligatur,

Tota abit hora. mali culices, ranaeque palustres

Avertunt fomnos. absentem cantat amicam 15

Multa prolutus vappa nauta, atque viator
 Certatim. tandem fessus dormire viator
 Incipit; ac missae pastum retinacula mulae
 Nauta piger faxo religat, stertitque supinus.
 Iamque dies aderat, cum nil procedere lintrem 20
 Sentimus: donec cerebrofus profilit unus,
 Ac mulae nautaeque caput lumbosque saligno
 Fuste dolat. quarta vix demum exponimur hora.
 Ora manusque tua lavimus, Feronia, lympha.
 Millia tum pransi tria repimus, atque subimus 25
 Impositum faxis late candentibus Anxur.
 Huc venturus erat Maecenas optimus, atque
 Cocceius, missi magnis de rebus uterque
 Legati; averfos soliti componere amicos.
 Hic oculis ego nigra meis collyria lippus 30
 Illinere. interea Maecenas advenit, atque
 Cocceius, Capitoque simul Fonteius, ad unguem
 Factus homo, Antoni, non ut magis alter, amicus.
 Fundos Aufidio Lusco praetore libenter
 Linquimus, insani ridentes praemia scribae, 35
 Praetextam, et latum clavum, prunaeque batillum.
 In Mamurrarum lassii deinde urbe manemus,
 Murena praebente domum, Capitone culinam.
 Postera lux oritur multo gratissima: namque
 Plotius, et Varius Sinuessae, Virgiliusque 40
 Occurrunt, animae, quales neque candidiores
 Terra tulit, neque queis me fit devinctior alter.

O qui complexus, et gaudia quanta fuerunt!
Nil ego contulerim jucundo sanus amico.
Proxima Campano ponti quae villula, tectum 45
Praebuit; et parochi, quae debent, ligna falemque.
Hinc muli Capuae clitellas tempore ponunt.
Lufum it Maecenas, dormitum ego Virgiliusque:
Namque pila lippis inimicum et ludere crudis.
Hinc nos Cocceii recipit plenissima villa, 50
Quae super est Caudi cauponas. nunc mihi paucis
Sarmenti scurrae pugnam Messique Cicerri,
Musa, velim memores, et quo patre natus uterque
Contulerit lites. Messi clarum genus Ofci:
Sarmenti domina exstat. ab his majoribus orti 55
Ad pugnam venere. prior Sarmentus; Equi te
Esse feri fimilem dico. Iridemus. et ipse
Messius; Accipio: caput et movet: O, tua cornu
Ni foret exsecto frons, inquit, quid faceres; cum
Sic mutilus minitaris? at illi foeda cicatrix 60
Setosam laevi frontem turpaverat oris.
Campanum in morbum, in faciem permulta jocus,
Pastorem saltaret uti Cyclopa, rogabat:
Nil illi larva aut tragicis opus esse cothurnis.
Multa Cicerrus ad haec: Donasset jamne catenam 65
Ex voto Laribus, quaerebat: scriba quod effret,
Deterius nihilo dominae jus esse: rogabat
Denique; Cur unquam fugisset; cui satis una

Farris libra foret, gracili sic, tamque pufillo.
 Profus jucunde coenam produximus illam. 70

Tendimus hinc recta Beneventum; ubi sedulus hospes
 Pene arsit, macros dum turdos versat in igne:
 Nam vaga per veterem dilapso flamma culinam
 Vulcano, summum properabat lambere tectum.
 Convivas avidos coenam, servosque timentes, 75
 Tum rapere, atque omnes restinguere velle videres.

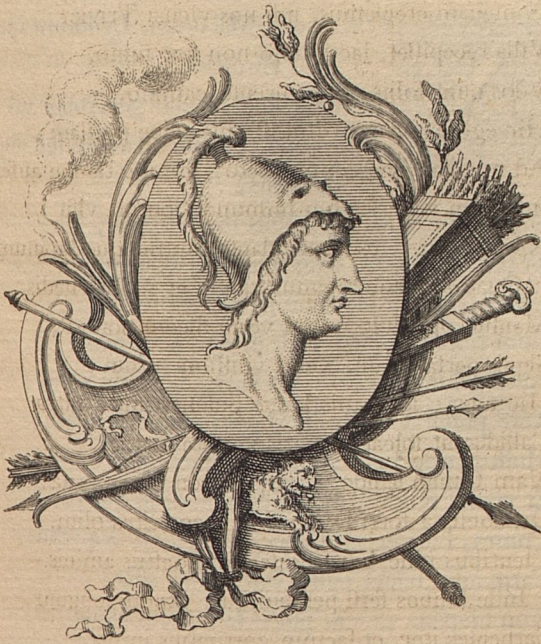
Incipit ex illo montes Appulia notos
 Ostentare mihi, quos torret Atabulus; et quos
 Nunquam erepsimus, nisi nos vicina Trivici
 Villa recepisset, lacrymoso non sine fumo, 80
 Vdos cum foliis ramos urente camino.

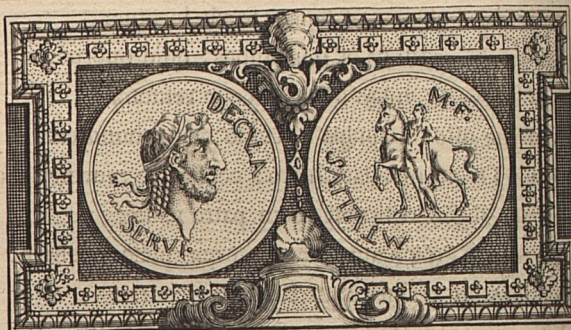
Hic ego mendacem stultissimus usque puellam
 Ad mediam noctem exspecto: somnus tamen aufert
 Intentum veneri: tum immundo somnia visu 84
 Nocturnam vestem maculant, ventremque supinum.

Quattuor hinc rapimur viginti et millia rhedis,
 Mansuri oppidulo, quod versu dicere non est,
 Signis perfacile est. venit vilissima rerum
 Hic aqua; sed panis longe pulcherrimus, ultra
 Callidus ut soleat humeris portare viator: 90
 Nam Canusi lapidosus; aquae non ditior urna:
 Qui locus a forti Diomede est conditus olim.
 Flentibus hinc Varius discedit moestus amicis.

Inde Rubos fessi pervenimus; utpote longum
 Carpentem iter, et factum corruptius imbri. 95

Postera tempestas melior, via peior, ad usque
Bari moenia pisces. dehinc Gnatia lymphis
Iratis exstructa dedit risusque jocosque;
Dum flamma sine thura liquefcere limine sacro
Persuadere cupit, credat Iudaeus apella, 100
Non ego. namque Deos didici securum agere aevum;
Nec, si quid miri faciat natura, Deos id
Tristes ex alto coeli demittere tecto.
Brundisium longae finis chartaeque viaeque est.

SATYRA VI.

ON, quia, Maecenas, Lydorum quid-
quid Etruscos

Incoluit fines, nemo generosior est te;
Nec quod avus tibi maternus fuit atque
paternus,

Olim qui magnis legionibus imperitarint;
Vt plerique solent, naso suspendis adunco 5
Ignotos, ut me libertino patre natum :
Cum referre negas, quali fit quisque parente
Natus, dum ingenuus. persuades hoc tibi vere,
Ante potestatem Tulli, atque ignobile regnum,
Multos saepe viros nullis majoribus ortos 10
Et vixisse probos, amplis et honoribus auctos :
Contra, Laevinum Valeri genus, unde Superbus
Tarquinius regno pulsus fuit, unius assis
Non unquam precio pluris licuisse, notante
Iudice, quem nosti, populo; qui stultus honores 15

Saepe dat indignis, et famae fervit ineptus;
 Qui stupet in titulis et imaginibus. quid oportet
 Nos facere, a vulgo longe lateque remotos?
 Namque esto; populus Laevino mallet honorem
 Quam Decio mandare novo; censorque moveret 20
 Appius, ingenuo si non essem patre natus;
 Vel merito, quoniam in propria non pelle quiessem.
 Sed fulgente trahit constrictos gloria curru
 Non minus ignotos generosis. quo tibi, Tulli,
 Sumere depositum clavum, fierique tribuno? 25
 Invidia accrevit, privato quae minor esset.
 Nam ut quisque insanus nigris medium impediit crus:
 Pellibus, et latum demisit pectore clavum;
 Audit continuo; Quis homo hic est? quo patre natus?
 Ut si qui aegrotet quo morbo Barrus, haberi 30
 Et cupiat formosus; eat quacunq;ue, puellis
 Injiciat curam quaerendi singula; quali
 Sit facie, fura quali, pede, dente, capillo:
 Sic qui promittit cives, Urbem sibi curae,
 Imperium fore, et Italiam, et delubra Deorum; 35
 Quo patre sit natus, num ignota matre inhonestus,
 Omnes mortales curare et quaerere cogit.
 Tune Syri, Damae, aut Dionysi filius, audes
 Dejicere e saxo cives, aut tradere Cadmo?
 At Novius collega gradu post me sedet uno: 40
 Namque est ille, pater quod erat meus. Hoc tibi Paulus,
 Et Messala videris? at hic, si plostra ducenta,

Concurrantque foro tria funera, magna sonabit
Cornua quod vincatque tubas: saltem tenet hoc nos.

Nunc ad me redeo libertino patre natum: 45

Quem rodunt omnes libertino patre natum,
Nunc, quia, Maecenas, tibi sim convictor; at olim,
Quod mihi pareret legio Romana tribuno.

Dissimile hoc illi est: quia non, ut forsit honorem
Iure mihi invidet quis, ita te quoque amicum; 50

Praesertim cautum dignos assumere, prava
Ambitione procul. felicem dicere non hoc

Me possum, casu quod te fortitus amicum:

Nulla etenim mihi te fors obtulit. optimus olim
Virgilius, post hunc Varius, dixere quid essem. 55

Vt veni coram, singultim pauca locutus,
(Infans namque pudor prohibebat plura profari)

Non ego me claro natum patre, non ego circum
Me Satureiano vectari rura caballo,

Sed, quod eram, narro: respondes (ut tuus est mos) 60

Pauca: ab eo: et revocas nono post mense, jubetque

Esse in amicorum numero. magnum hoc ego duco,

Quod placui tibi, qui turpi secernis honestum,

Non patre praeclearo, sed vita et pectore puro.

Atqui si vitiiis mediocribus ac mea paucis 65

Mendosa est natura, alioqui recta; (velut si

Egregio inperfos reprendas corpore naevos)

Si neque avaritiam, neque fordes, ac mala iustra

Objiciet vere quisquam mihi; purus et insons

SATYRARVM LIBER I. 33

(Ut me collaudem) si et vivo carus amicis ; 70

Causa fuit pater his : qui macro pauper agello

Noluit in Flavi ludum me mittere ; magni

Quo pueri magnis e centurionibus orti,

Laevo suspenfi loculos tabulamque lacerto,

Ibant octonis referentes Idibus aera ; 75

Sed puerum est ausus Romam portare, docendum

Artes, quas doceat quivis eques atque senator

Semet prognatos : vestem, servosque sequentes

In magno ut populo si quis vidisset ; avita

Ex re praebere sumtus mihi crederet illos. 80

Ipsè mihi custos incorruptissimus omnes

Circum doctores aderat. quid multa ? pudicum

(Qui primus virtutis honos) servavit ab omni

Non solum facto, verum opprobrio quoque turpi :

Nec timuit sibi ne vitio quis verteret, olim 85

Si praeco parvas, aut (ut fuit ipse) coactor

Mereedes sequeret ; neq; ego essem questus. ob hoc nunc

Laus illi debetur, et a me gratia major.

Nil me poeniteat sanum patris hujus : eoque

Non, ut magna dolo factum negat esse suo pars, 90

Quod non ingenuos habeat clarosque parentes,

Sic me defendam. longe mea discrepat illis

Et vox, et ratio. nam si natura juberet

A certis annis aevum remeare peractum,

Atque alios legere ad factum quosunque parentes 95

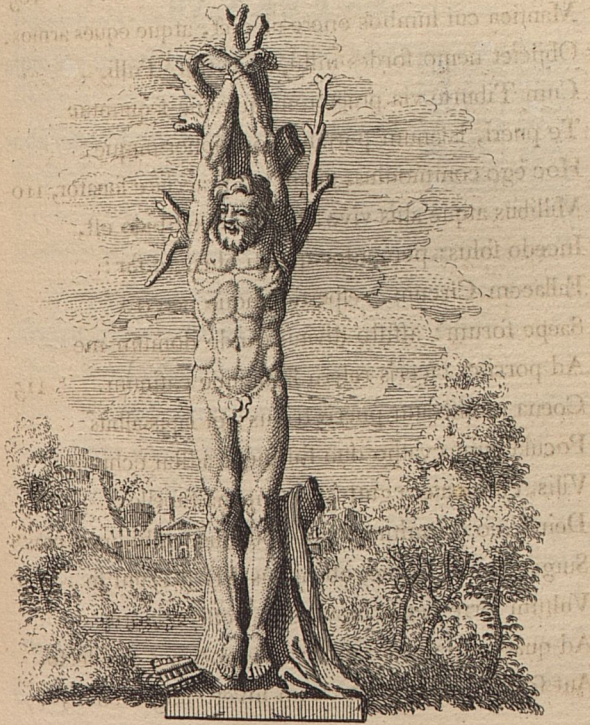
Optaret sibi quisque : meis contentus, honestos

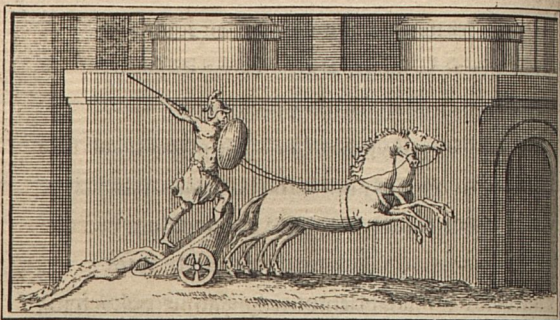
Fascibus et fellis nollem mihi sumere; demens
 Iudicio vulgi, sanus fortasse tuo; quod
 Nollem onus, haud unquam solitus, portare molestum.
 Nam mihi continuo major quaerenda foret res, 100
 Atque salutandi plures; ducendus et unus
 Et comes alter, uti ne solus rursus peregre
 Exirem; plures calones atque caballi
 Pascendi; ducenda petorrita: nunc mihi curto
 Ire licet mulo, vel, si libet, usque Tarentum; 105
 Mantica cui lumbos onere ulceret, atque eques armos.
 Objiciet nemo fordes mihi, quas tibi, Tulli,
 Cum Tiburte via praetorem quinque sequuntur
 Te pueri, lasanum portantes oenophorumque.
 Hoc ego commodius, quam tu, praeclare senator, 110
 Millibus atque aliis vivo. quacunque libido est,
 Incedo solus: percontor quanti olus, ac far:
 Fallacem Circum, vespertinumque pererro
 Saepe forum: assisto divinis: inde domum me
 Ad porri et ciceris refero laganique catinum. 115
 Coena ministratur pueris tribus: et lapis albus
 Pocula cum cyatho duo sustinet: adstat echinus
 Vilis, cum patera guttus, Campana supellex.
 Deinde eo dormitum; non sollicitus, mihi quod cras
 Surgendum sit mane, obeundus Marfya, qui se 120
 Vultum ferre negat Noviorum posse minoris.
 Ad quartam jaceo: post hanc vagor, aut ego lecto,
 Aut scripto quod me tacitum juvet: ungor olivo,

Non quo fraudatis immundus Natta lucernis.
 Alt ubi me fessum sol acrior ire lavatum 125

Admonuit, fugio rabiosi tempora signi.
 Pransus non avide, quantum interpellat inani
 Ventre diem durare, domesticus otior. haec est
 Vita solutorum misera ambitione gravique.

His me consolor, victurum suavius, ac si 130
 Quaestor avus, pater atque meus, patruusque fuissent.

S A T Y R A VII.

ROSCRIPTI Regis Rupili pus atque
venenum

Hybrida quo pacto fit Perfius ultus,
opinor

Omnibus et lippis notum et tonforibus esse.

Perfius hic permagna negotia dives habebat

Clazomenis; etiam lites cum Rege molestas; 5

Durus homo, atque odio qui posset vincere Regem;

Confidens, tumidus, adeo sermonis amari,

Sifennas, Barros ut equis praecurreret albis.

Ad Regem redeo. postquam nihil inter utrumque
Convenit, (hoc etenim sunt omnes jure molesti, 10
Quo fortes, quibus adversum bellum incidit. inter
Hectora Priamiden, animosum atque inter Achillem
Ira fuit capitalis, ut ultima divideret mors;
Non aliam ob causam, nisi quod virtus in utroque
Summa fuit. duo si discordia vexet inertes; 15

Aut si disparibus bellum incidat, ut Diomedii
 Cum Lycio Glauco; discedat pigrior, ultro
 Muneribus missis) Bruto praetore tenente
 Ditem Asiam, Rupili et Perfi par pugnat; uti non
 Compositus melius cum Bitho Bacchius. in jus 20
 Acres procurrunt; magnum spectaculum uterque.

Perfius exponit causam; ridetur ab omni
 Conventu; laudat Brutum, laudatque cohortem;
 Solem Asiae Brutum appellat, stellasque salubres
 Appellat comites, excepto Rege: Canem illum, 25
 Invisum agricolis fidus, venisse: ruebat
 Flumen ut hibernum, fertur quo rara securis.

Tum Praenestinus falso multumque fluenti
 Expressa arbutto regerit convicia; durus
 Vindemiator, et invictus, cui saepe viator 30
 Cessisset, magna compellans voce cucullum.

At Graecus, postquam est Italo perfusus aceto,
 Perfius, exclamat: Per magnos, Brute, Deos te
 Oro, qui reges consueris tollere, cur non
 Hunc Regem jugulas? operum hoc, mihi crede, tuorum
 est. 35

S A T Y R A VIII.

QUIM truncus eram ficulnus, inutile li-
 gnum:
 Cum faber incertus, scamnum faceret
 ne Priapum,
 Maluit esse Deum. Deus inde ego, furum aviumque
 Maxima formido: nam fures dextra coercet,
 Obscenoque ruber porrectus ab inguine palus: 5
 Ast importunas volucres in vertice arundo
 Terret fixa, vetatque novis confidere in hortis.
 Huc prius angustis ejecta cadavera cellis
 Conservus vili portanda locabat in arca.
 Hoc miserae plebi stabat commune sepulcrum, 10
 Pantolabo scurrae, Nomentanoque nepoti.
 Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum
 Hic dabat; heredes monumentum ne sequeretur.
 Nunc licet Esquiliiis habitare salubribus, atque
 Aggere in aprico spatium; quo modo tristes 15

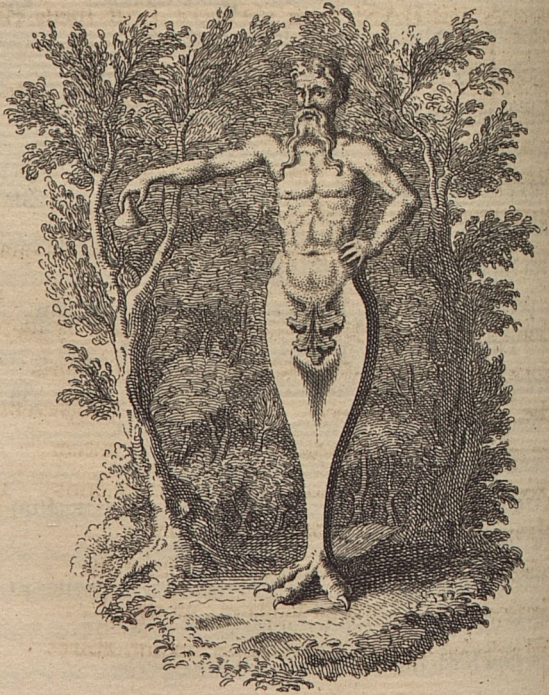
Albis informem spectabant ossibus agrum:
 Cum mihi non tantum furesque, feraeque fuetae
 Hunc vexare locum, curae sunt atque labori;
 Quantum carminibus quae versant atque venenis
 Humanos animos. has nullo perdere possum 20
 Nec prohibere modo, simul ac vaga luna decorum
 Protulit os, quin ossa legant, herbasque nocentes.

Vidi egomet nigra fuccinctam vadere palla
 Canidiam, pedibus nudis, passoque capillo,
 Cum Sagana majore ululantem: pallor utraque 25
 Fecerat horrendas aspectu: scalpere terram
 Vnguibus, et pullam divellere mordicus agnam
 Coeperunt: cruor in fossam confusus, ut inde
 Manes elicerent, animas responsa daturas.

Lanea et effigies erat, altera cerea: major 30
 Lanea, quae poenis compefceret inferiorem:
 Cerea suppliciter stabat, servilibus, utque
 Iam peritura, modis: Hecaten vocat altera, faevam
 Altera Tifiphonen. serpentes, atque videres
 Infernas errare canes; lunamque rubentem, 35

Ne foret his testis, post magna latere sepulcra.
 Mentior at si quid, merdis caput inquinat albis
 Corvorum; atque in me veniant mictum atque cacatum
 Iulius, et fragilis Pediatia, furque Voranus.
 Singula quid memorem? quo pacto alterna loquentes 40
 Umbrae cum Sagana resonarent triste et acutum?
 Utque lupi barbam variae cum dente colubrae

Abdiderint furtim terris, et imagine cerea
 Largior arserit ignis? et ut non testis inultus
 Horruerim voces Furiarum et facta duarum? 45
 Nam, displosa sonat quantum vesica, pepedi
 Diffissa nate ficus. at illae currere in Urbem:
 Canidiae dentes, altum Saganæ caliendrum
 Excidere, atque herbas, atque incantata lacertis
 Vincula, cum magno risuque jocoque videres. 50

SATYRA IX.

LBAM forte via Sacra, ficut meus est
mos,
Nescio quid meditans nugarum, et to-
tus in illis.

Accurrit quidam notus mihi nomine tantum ;
Arreptaque manu, Quid agis, dulcissime rerum ?
Suaviter, ut nunc est, inquam ; et cupio omnia quae
vis. 5

Cum affectaretur ; Numquid vis ? occupo. at ille,
Noris nos, inquit : docti fumus. hic ego, Pluris
Hoc, inquam, mihi eris. misere discedere quaerens,
Ire modo ocius, interdum consistere, in aurem
Dicere nescio quid puero. cum fudor ad imos 10
Manaret talos ; O te, Bollane, cerebri
Felicem ! aiebam tacitus. cum quidlibet ille
Garriret, vicos, urbem laudaret ; ut illi
Nil respondebam ; Misere cupis, inquit, abire :

Iamdudum video: sed nil agis: usque tenebo: 15
 Persequar. hinc quo nunc iter est tibi? Nil opus
 est te

Circumagi: quendam volo visere non tibi notum:
 Trans Tiberim longe cubat is, prope Caesaris hortos.
 Nil habeo quod agam, et non sum piger: usque sequar
 te.

Demitto auriculas, ut iniquae mentis asellus, 20
 Cum gravius dorso subiit onus. incipit ille;
 Si bene me novi, non Viscum pluris amicum,
 Non Varium facies: nam quis me scribere plures,
 Aut citius, possit versus? quis membra movere
 Mollius? invidet quod et Hermogenes, ego canto. 25

Interpellandi locus hic erat: Est tibi mater,
 Cognati, quis te salvo est opus? Haud mihi quisquam:
 Omnes composui. Felices! nunc ego resto:
 Confice: namque instat fatum mihi triste, Sabella
 Quod puero cecinit divina mota anus urna: 30
 Hunc neque dira venena, nec hosticus auferet ensis,
 Nec laterum dolor, aut tuffis, nec tarda podagra;
 Garrulus hunc quando consumet cunque: loquaces,
 Si sapiat, vitet, simul atque adoleverit aetas.

Ventum erat ad Vestae, quarta jam parte diei 35
 Praeterita: et casu tunc respondere vadato
 Debebat; quod ni fecisset, perdere litem.
 Si me amas, inquit, paulum hic ades. Inteream, si
 Aut valeo stare, aut novi civilia jura:

Et propero quo scis. Dubius sum, quid faciam, in-
quit; 40

Tene relinquam, an rem. Me fodes. Non faciam,
ille;

Et praecedere coepit. ego (ut contendere durum est
Cum victore) sequor. Maecenas quomodo tecum?

Hinc repetit. Paucorum hominum, et mentis bene sanae.

Nemo dexterius fortuna est usus. haberes 45

Magnum adiutorem, posset qui ferre secundas,

Hunc hominem velles si tradere: dispeream, ni

Summos omnes. Non isto vivimus illic,

Quo tu rere, modo: domus hac nec purior ulla est,

Nec magis his aliena malis: nil mi officit unquam, 50

Ditior hic, aut est quia doctior: est locus uni-

cuique suus. Magnum narras, vix credibile. Atqui

Sic habet. Accendis, quare cupiam magis illi

Proximus esse. velis tantummodo: quae tua virtus,

Expugnabis: et est qui vinci possit; eoque 55

Difficiles aditus primos habet. haud mihi deero:

Muneribus servos corrumpam; non, hodie si

Exclusus fuero, desistam; tempora quaeram;

Occurram in triviis; deducam: nil sine magno

Vita labore dedit mortalibus. haec dum agit, ecce 60

Fuscus Aristius occurrit, mihi carus, et illum

Qui pulchre noffet. consistimus. Unde venis? et,

Quo tendis? rogat, et respondet. vellere coepi,

Et prensare manu lentissima brachia, nutans,

Distorquens oculos, ut me eriperet. male fallus 65
 Ridens diffimulare: meum jecur urere bilis.
 Certe nescio quid secreto velle loqui te
 Aiebas mecum. Memini bene: sed meliori
 Tempore dicam: hodie tricesima sabbata. vin' tu
 Curtis Iudaeis oppedere? Nulla mihi, inquam, 70
 Relligio est. At mi: sum paulo infirmior, unus
 Multorum. ignosces: alias loquar. Huncceine solem
 Tam nigrum surrexe mihi! fugit improbus, ac me
 Sub cultro linquit. casu venit obuius illi
 Adversarius: et, Quo tu, turpissime? magna 75
 Exclamat voce; et, Licet antestari? ego vero
 Opono auriculam. rapit in jus: clamor utrinque,
 Vndique concursus. sic me servavit Apollo.

SATYRA X.

NEMPE incomposito dixi pede currere
 versus
 Lucili. quis tam Lucili fautor inepte
 est,

Vt non hoc fateatur? at idem, quod fale multo
 Urbem defricuit, charta laudatur eadem.
 Nec tamen hoc tribuens dederim quoque cetera: nam
 sic 5

Et Laberi mimos, ut pulchra poemata, mirer.
 Ergo non fatis est rifu diducere rictum
 Auditoris: (et est quaedam tamen hic quoque virtus)
 Est breuitate opus, ut currat sententia, neu se
 Impediat verbis lassas onerantibus aures: 10
 Et sermone opus est modo tristi, saepe iocoso,
 Defendente vicem modo rhetoris, atque poetae,
 Interdum urbani parentis viribus, atque
 Extenuantis eas consulto. ridiculum acri

Fortius et melius magnas plerumque fecat res. 15
 Illi, scripta quibus comoedia prisca viris est,
 Hoc stabant, hoc sunt imitandi : quos neque pulcher
 Hermogenes unquam legit, neque simius iste,
 Nil praeter Calvum et doctus cantare Catullum.
 At magnum fecit, quod verbis Graeca Latinis 20
 Miscuit. O feri studiorum ! quine putetis
 Difficile et mirum, Rhodio quod Pitholeonti
 Contigit? At sermo lingua concinnus utraque
 Suavior, ut Chio nota si commista Falerni est.
 Cum versus facias: te ipsum percontor, an, et cum 25
 Dura tibi peragenda rei fit causa Petilli,
 Scilicet oblitus patriaeque patrisque, Latine
 Cum Pedius causas exfudet Poplicola, atque
 Corvinus, patriis intermiscere petita
 Verba foris malis, Canusini more bilinguis? 30
 Atqui ego cum Graecos facerem, natus mare citra,
 Versiculos; vetuit me tali voce Quirinus
 Post mediam noctem visus, cum somnia vera:
 In silvam non ligna feras infanius, ac si
 Magnas Graecorum malis implere catervas. 35
 Turgidus Alpinus jugulat dum Memnona, dumque
 Distingit Rheni luteum caput, haec ego ludo;
 Quae nec in aede sonent certantia, iudice Tarpa,
 Nec redeant iterum atque iterum spectanda theatri.
 Arguta meretrice potes, Davoque Chremeta 40
 Eludente senem, comis garrere libellos,

Vnus vivorum, Fundani : Pollio regum
 Facta canit, pede ter percusso : forte epos acer,
 Vt nemo, Varius ducit : molle atque facetum
 Virgilio annuerunt gaudentes rure Camenae 45
 Hoc erat, experto frustra Varrone Atacino,
 Atque quibusdam aliis, melius quod scribere possem,
 Inventore minor : neque ego illi detrahere ausim
 Haerentem capiti multa cum laude coronam.

At dixi fluere hunc lutulentum, saepe ferentem 50
 Plura quidem tollenda relinquendis. age, quaeso,
 Tu nihil in magno doctus reprehendis Homero ?
 Nil comis tragici mutat Lucilius Acci ?
 Non ridet versus Enni gravitate minores,
 Cum de se loquitur, non ut majore reprehensis ? 55
 Quid vetat et nosmet Lucili scripta legentes
 Quaerere, num illius, num rerum dura negarit
 Versiculos natura magis factos, et euntes
 Mollius, ac si quis pedibus quid claudere senis
 Hoc tantum contentus, amet scripsisse ducentos 60
 Ante cibum versus, totidem coenatus ? Etrusci
 Quale fuit Cassi rapido ferventius amni
 Ingenium ; capis quem fama est esse librisque
 Ambustum propriis. fuerit Lucilius, inquam,
 Comis et urbanus ; fuerit limatior idem, 65
 Quam rudis, et Graecis intacti carminis auctor,
 Quamque poetarum seniorum turba : sed ille,
 Si foret hoc nostrum fato dilatus in aevum ;

Detereret fibi multa; recideret omne, quod ultra
 Perfectum traheretur; et in versu faciendo 70
 Saepe caput scaberet, vivos et roderet ungues.

Saepe stylum vertas, iterum quae digna legi sint
 Scripturus: neque te ut miretur turba, labores,
 Contentus paucis lectoribus. an tua demens
 Vilibus in ludis dictari carmina malis? 75

Non ego: nam satis est equitem mihi plaudere; ut audax,
 Contemtis aliis, explosa Arbuscula dixit.

Men' moveat cimex Pantilius? aut crucier, quod
 Vellicet absentem Demetrius? aut quod ineptus
 Fannius Hermogenis laedat conviva Tigelli? 80

Plotius, et Varius, Maecenas, Virgiliusque,
 Valgius, et probet haec Octavius optimus, atque
 Fuscus; et haec utinam Viscorum laudet uterque;
 Ambitione relegata, te dicere possum,

Pollio; te, Messala, tuo cum fratre; simulque 85

Vos, Bibuli et Servi; simul his te, candide Furni;

Complures alios, doctos ego quos, et amicos,
 Prudens praetereo: quibus haec, sint qualiacunque,

Arridere velim; doliturus, si placeant spe

Deterius nostra. Demetri, teque, Tigelli, 90

Discipularum inter jubeo plorare cathedras.

I, puer, atque meo citus haec subscribe libello.

PRAENOBILI VIRO

SPENCERO Comiti Wilmingtoniae,

Nobilissimi Ordinis a Periscelide dicti

Commilitoni,

SECVNDVM

HORATHI Satyrarum Lib.

D. D. D.

Johannes Pine.

QVINTI
HORATII FLACCI

SATYRARVM

LIBER II.

SATYRA I.

VNT quibus in fatyra videar nimis acer,
et ultra

Legem tendere opus: sine nervis alte-
ra, quidquid

Composui, pars esse putat; similesque meorum

Mille die versus deduci posse. Trebati,

Quid faciam, praescribe. Quiescas. Ne faciam, in-
quis,

5.

Omnino versus? Aio. Peream male, si non

Optimum erat: verum nequeo dormire. Ter uncti

Transfanto Tiberim, somno quibus est opus alto;

Irriguumque mero sub noctem corpus habento.

o

Aut, si tantus amor scribendi te rapit, aude
 Caesaris invicti res dicere, multa laborum
 Praemia laturus. Cupidum, pater optime, vires
 Deficiunt: neque enim quis horrentia pilis
 Agmina, nec fracta pereuntes cuspide Gallos,
 Aut labentis equo describat vulnere Parthi.
 Attamen et justum poteras et scribere fortem,
 Scipiadam ut sapiens Lucilius. Haud mihi deero,
 Cum res ipsa feret: nisi dextro tempore, Flacci
 Verba per attentam non ibunt Caesaris aurem;
 Cui male si palpere, recalcitrat undique tutus.
 Quanto rectius hoc, quam tristi laedere versu
 Pantolabum scurram, Nomentanumque nepotem?
 Cum sibi quisque timet, quanquam est intactus, et odit
 Quid faciam? saltat Milonius, ut semel icto
 Accessit fervor capiti, numerusque lucernis:
 Castor gaudet equis; ovo prognatus eodem,
 Pugnis: quot capitum vivunt, totidem studiorum
 Millia: me pedibus delectat claudere verba,
 Lucili ritu, nostrum melioris utroque.
 Ille velut fidis arcana fodalibus olim
 Credebat libris; neque, si male gefferat usquam,
 Decurrens alio, neque si bene: quo fit, ut omnis
 Votiva pateat veluti descripta tabella
 Vita fenis. sequor hunc, Lucanus an Appulus, anceps:
 Nam Venusinus arat finem sub utrumque colonus,
 Missus ad hoc, pulsus (vetusest ut fama) Sabellis,

Quo ne per vacuum Romano incurreret hostis ;
Sive quod Appula gens, seu quod Lucania bellum
Incuteret violenta. sed hic stylus haud petet ultro
Quemquam animantem, et me veluti custodiet ensis 40
Vagina tectus: quem cur distringere coner,
Tutus ab infestis latronibus? o pater et rex
Iupiter, ut pereat positum rubigine telum,
Nec quisquam noceat cupido mihi pacis! at ille,
Qui me commorit, (melius non tangere, clamo) 45
Flebit, et insignis tota cantabitur Vrbe.
Cervius iratus leges minitatur, et urnam;
Canidia Albuti, quibus est inimica, venenum;
Grande malum Turius, si quis, se iudice, certet.
Vt, quo quisque valet, suspectos terreat, utque 50
Imperet hoc natura potens, sic collige mecum.
Dente lupus, cornu taurus petit: unde, nisi intus
Monstratum? Scaevae vivacem crede nepoti
Matrem; nil faciet sceleris pia dextera; (mirum!
Vt neque calce lupus quemquam, neque dente petit bos)
Sed mala tollet anum vitiato melle cicuta. 56
Ne longum faciam, seu me tranquilla senectus
Expectat, seu mors atris circumvolat alis;
Dives, inops, Romae, seu fors ita iusserit, exsul;
Quisquis erit vitae, scribam, color. O puer, ut sis 60
Vitalis metuo; et majorum ne quis amicus
Frigore te feriat. Quid? cum est Lucilius ausus
Primus in hunc operis componere carmina morem,

Detrahere et pellem, nitidus qua quisque per ora
 Cederet, introrsum turpis; num Laelius, aut qui 65
 Duxit ab oppressa meritum Carthagine nomen,
 Ingenio offensi? aut laeso doluere Metello,
 Famosisque Lupo cooperto versibus? atqui
 Primores populi arripuit, populumque tributim;
 Scilicet uni aequus virtuti, atque ejus amicis. 70
 Quin, ubi se a vulgo et scena in secreta remorant
 Virtus Scipiadae et mitis sapientia Laeli,
 Nugari cum illo et distincti ludere, donec
 Decoqueretur olus, soliti. quidquid sum ego, quamvis
 Infra Lucili censum, ingeniumque; tamen me 75
 Cum magnis vixisse invita fatebitur usque
 Invidia; et fragili quaerens illidere dentem,
 Offendet solido: nisi quid tu, docte Trebati,
 Dissentis. Equidem nihil hic diffindere possum.
 Sed tamen ut monitus caveas, ne forte negoti 80
 Incutiat tibi quid sanctarum inscitia legum:
 Si mala condiderit in quem quis carmina, jus est
 Iudiciumque. Esto, si quis mala. sed bona si quis
 Iudice condiderit laudatur Caesare. si quis 85
 Opprobriis dignum lataverit, integer ipse,
 Solventur risu tabulae: tu missus abibis.

S A T Y R A II.

VAE virtus et quanta, boni, fit vivere
parvo,

(Nec meus hic fermo est ; sed quem
praecepit Ofellus,

Rusticus, abnormis sapiens, crassaque Minerva)

Dicite, non inter lances, mensasque nitentes,

Cum stupet infans acies fulgoribus, et cum 5

Acclinis falsis animus meliora recusat ;

Verum hic impransi mecum disquirite. Cur hoc ?

Dicam, si poterò. male verum examinat omnis

Corruptus iudex. leporem sectatus, equove

Lassus ab indomito ; vel si Romana fatigat 10

Militia assuetum graecari ; seu pila velox,

Molliter aulterum studio fallente laborem ;

Seu te discus agit, pete cedentem aera disco :

Cum labor extuderit fastidia, fucus, inanis

Sperne cibum vilem ; nisi Hymettia mella Falerno 15

Ne biberis diluta. foris est promus, et atrum
 Defendens pisces hiemat mare: cum sale panis
 Latrantem stomachum bene leniet. unde putas, aut
 Qui partum? non in caro nidore voluptas
 Summa, sed in teipso est. tu pulmentaria quaere 20
 Sudando. pinguem vitis albumque, nec ostrea,
 Nec scarus, aut poterit peregrina juvare lagois.
 Vix tamen eripiam, posito pavone, velis quin
 Hoc potius, quam gallina, tergere palatum,
 Corruptus vanis rerum; quia veneat auro 25
 Rara avis, et picta pandat spectacula cauda;
 Tanquam ad rem attineat quidquam. num vesceris illa,
 Quam laudas, pluma? cocto num adest honor idem?
 Carne tamen quamvis distat nihil, hac magis illa;
 Imparibus formis deceptum te patet. Esto. 30
 Vnde datum sentis, lupus hic Tiberinus, an alto
 Captus hiet? pontesne inter jactatus, an amnis
 Ostia sub Tusci? laudas, insane, trilibrem
 Mullum; in singula quem minuas pulmenta necesse est.
 Ducit te species, video. quo pertinet ergo 35
 Proceros odisse lupos? quia scilicet illis
 Majorem natura modum dedit, his breve pondus.
 Iejunus raro stomachus vulgaria temnit.
 Porrectum magno magnum spectare catino
 Vellem, ait Harpyiis gula digna rapacibus. at vos 40
 Praesentes Austri, coquite horum obsonia: quanquam
 Putet aper, rhombusque recens, mala copia quando

Aegrum follicitat stomachum ; cum rapula plenus
 Atque acidas mavult inulas. necdum omnis abacta
 Pauperies epulis regum : nam vilibus ovis, 45
 Nigrisque est oleis hodie locus. haud ita pridem
 Galloni praeconis erat acipensere mensa
 Infamis. quid ? tum rhombos minus aequor alebat ?
 Tutus erat rhombus, tutoque ciconia nido ;
 Donec vos auctor docuit praetorius. ergo, 50
 Si quis nunc mergos suaves edixerit affos,
 Parebit pravi docilis Romana iuventus.
 Sordidus a tenui victu distabit, Ofello
 Iudice. nam frustra vitium vitaveris illud,
 Si te alio pravum detorferis. Avidienus, 55
 Cui Canis ex vero ductum cognomen adhaeret,
 Quinquennes oleas est, et filvestria corna ;
 Ac, nisi mutatum, parcat defundere vinum ; et
 Cujus odorem olei nequeas perferre, (licebit
 Ille repotia, natales, aliofve dierum 60
 Festos albatus celebret) cornu ipse bilibri
 Caulibus instillat, veteris non parcus aceti.
 Quali igitur victu sapiens utetur, et horum
 Vtrum imitabitur ? hac urget lupus, hac canis, aiunt.
 Mundus erit, qui non offendet fordibus, atque 65
 In neutram partem cultus miser. hic neque servis,
 Albuti fenis exemplo, dum munia didit,
 Saevus erit ; nec sic, ut simplex Naevius, unctam
 Convivis praebebit aquam : vitium hoc quoque magnum.

Accipe nunc, victus tenuis quae quantaque secum 70
 Afferat. in primis valeas bene: nam, variae res
 Vt noceant homini, credas, memor illius escae,
 Quae simplex olim tibi federit; at simul assis
 Miscueris elixa, simul conchylia turdis,
 Dulcia se in bilem vertent, stomachoque tumultum 75
 Lenta feret pituita. vides ut pallidus omnis
 Coena defurgat dubia? quin corpus onustum
 Hesternis vitiis animum quoque praegravat una,
 Atque affigit humo divinae particulam aurae.

Alter, ubi dicto citius curata sopori 80
 Membra dedit, vegetus praescripta ad munia surgit.
 Hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam:
 Sive diem festum rediens advexerit annus;
 Seu recreare volet tenuatum corpus; ubique 85
 Accedent anni, et tractari mollius aetas
 Imbecilla volet: tibi quidnam accedet ad istam,
 Quam puer et validus praesumis, mollitiem; seu
 Dura valetudo inciderit, seu tarda senectus?

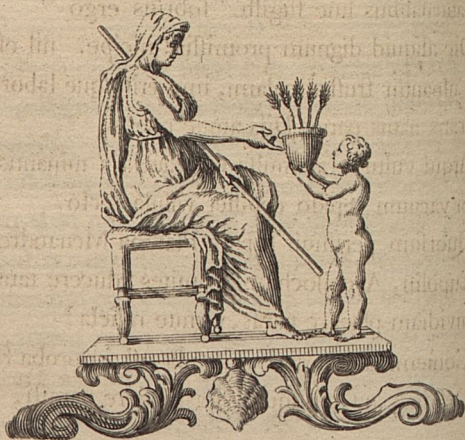
Rancidum aprum antiqui laudabant: non quia natus
 Illis nullus erat; sed, credo, hac mente, quod hospes 90
 Tardius adveniens vitiatum commodius, quam
 Integrum edax dominus consumeret. hos utinam inter
 Heroes natum tellus me prima tulisset.

Das aliquid famae, quae carmine gratior aurem
 Occupat humanam? grandes rhombi, patinaeque 95
 Grande ferunt una cum damno dedecus. adde

Iratum patrum, vicinos, te tibi iniquum,
 Et frustra mortis cupidum, cum deerit egenti
 As, laquei precium. Iure, inquis, Trasius istis
 Iurgatur verbis: ego vectigalia magna, 100
 Divitiasque habeo tribus amplas regibus. Ergo,
 Quod superat, non est melius quo infumere possis?
 Cur eget indignus quisquam, te divite? quare
 Tempa ruunt antiqua Deum? cur, improbe, carae
 Non aliquid patriae tanto emetiris acervo? 105
 Vni nimirum recte tibi semper erunt res?
 O magnus posthac inimicis risus! uterne
 Ad casus dubios fidet sibi certius? hic, qui
 Pluribus assuerit mentem, corpusque superbum;
 An qui contentus parvo, metuensque futuri, 110
 In pace, ut sapiens, aptarit idonea bello?
 Quo magis his credas: puer hunc ego parvus Ofel-
 lum
 Integris opibus novi non latius usum,
 Quam nunc accisis, videas metato in agello,
 Cum pecore et gnatis, fortem mercede colonum, 115
 Non ego, narrantem, temere edi luce profesta
 Quidquam, praeter olus, fumosae cum pede pernae.
 Ac mihi, cum longum post tempus venerat hospes,
 Sive operum vacuo gratus conviva per imbrem
 Vicinus, bene erat, non piscibus urbe petitis, 120
 Sed pullo, atque hoedo: tum pensilis uva secundas
 Et nux ornabat mensas, cum duplici ficu.

Post hoc ludus erat cuppa potare magistra :
 Ac venerata Ceres, ut culmo surgeret alto,
 Explicuit vino contractae seria frontis. 125
 Sacvrat atque novos moveat fortuna tumultus;
 Quantum hinc imminuet? quanto aut ego parcius, aut
 vos,

O pueri, nituistis, ut huc novus incola venit?
 Nam propriae telluris herum natura neque illum,
 Nec me, nec quemquam statuit. nos expulit ille; 130
 Illum aut nequities, aut vafri incitua juris,
 Postremo expellet certe vivacior heres.
 Nunc ager Umbreni sub nomine, nuper Ofelli
 Dictus, erit nulli proprius; sed cedit in usum
 Nunc mihi, nunc alii. quocirca vivite fortes; 135
 Fortiaque adversis opponite pectora rebus.

SATYRA III.

SIC raro scribis, ut toto non quater an-
 no
 Membranam poscas, scriptorum quae-
 que retexens,
 Iratus tibi, quod vini fomnique benignus
 Nil dignum sermone canas. quid fiet? ab ipsis
 Saturnalibus huc fugisti. sobrius ergo 5
 Dic aliquid dignum promissis: incipe. nil est.
 Culpantur frustra calami, immeritusque laborat
 Iratis natus paries Diis atque poetis.
 Atqui vultus erat multa et praeclara minantis,
 Si vacuum tepido cepisset villula tecto. 10
 Quorsum pertinuit stipare Platona Menandro?
 Eupolin, Archilochum, comites educere tantos?
 Invidiam placare paras, virtute relicta?
 Contemnere, miser. vitanda est improba Siren
 Desidia; aut, quidquid vita meliore parasti, 15

Ponendum aequo animo. Di te, Damafippe, Deaque
 Verum ob consilium donent tonsore. sed unde
 Tam bene me nosti? Postquam omnis res mea Ianum
 Ad medium fracta est, aliena negotia curo,
 Excussus propriis. olim nam quaerere amabam, 20
 Quo vaser ille pedes lavisset Sisyphus aere;
 Quid sculptum infabre, quid fufum durius esset:
 Callidus huic signo ponebam millia centum:
 Hortos, egregiasque domos mercarier unus
 Cum lucro noram: unde frequentia Mercuriale 25
 Impofuere mihi cognomen compita. Novi;
 Et morbi miror purgatum te illius. Atqui
 Emovit veterem mire novus; ut solet, in cor
 Trajecto lateris miseri, capitisque dolore:
 Vt lethargicus hic cum fit pugil, et medicum urget. 30
 Dum ne quid simile huic, esto ut libet. O bone, ne te
 Frustrere: infanis et tu, stultique prope omnes,
 Si quid Stertinius veri crepat; unde ego mira
 Descripsi docilis praecepta haec, tempore quo me
 Solatus iussit sapientem pascere barbam, 35
 Atque a Fabricio non tristem ponte reverti.
 Nam, male re gesta, cum vellem mittere operto
 Me capite in flumen, dexter stetit: et, Cave faxis
 Te quidquam indignum: pudor, inquit, te malus urget,
 Infanos qui inter vereare infanus haberi. 40
 Primum nam inquiram, quid sit furere: hoc si erit in te
 Solo; nil verbi, pereas quin fortiter, addam.

Quem mala stultitia, et quemcunq; incitia veri
 Caecum agit, insanum Chryssippi porticus et grex
 Autumat. haec populos, haec magnos formula reges, 45
 Excepto sapiente, tenet. nunc accipe, quare
 Despiciant omnes, aequae ac tu, qui tibi nomen
 Insano posuere. velut silvis, ubi passim
 Palantes error certo de tramite pellit;
 Ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit; unus utriusque 50
 Error, sed variis illudit partibus: hoc te
 Crede modo insanum; nihilo ut sapientior ille,
 Qui te deridet, causam trahat. est genus unum
 Stultitiae, nihilum metuenda timentis; ut ignes,
 Vt rupes, fluviosque in campo obstare queratur. 55
 Alterum et huic varium, et nihilo sapientius, ignes
 Per medios fluviosque ruentis. clamat amica
 Mater, honesta soror, cum cognatis, pater, uxor;
 Hic fossa est ingens, hic rupes maxima, serua:
 Non magis audierit, quam Fufius ebrius olim, 60
 Cum Ilionam edormit, Catienis mille ducentis,
Mater, te appello, clamantibus. huic ego vulgum
 Errori similem cunctum insanire docebo.
 Insanit veteres statuas Damasippus emendo:
 Integer est mentis Damasippi creditor? esto: 65
 Accipe, quod nunquam reddas mihi, si tibi dicam;
 Tunc insanus eris, si acceperis? an magis excors,
 Reiecta praeda, quam praesens Mercurius fert?
 Scribe decem a Nerio: non est satis: adde Cicutae

Nodosi tabulas centum : mille adde catenas : 70
 Effugiet tamen haec sceleratus vincula Proteus.
 Cum rapies in jus malis ridentem alienis ;
 Fiet aper, modo avis, modo saxum, et, cum volet, ar-
 bor.

Si male rem gerere infani est ; contra bene, sani :
 Putidius multo cerebrum est (mihi crede) Perilli 75
 Dictantis, quod tu nunquam rescribere possis.

Audire, atque togam jubeo componere, quisquis
 Ambitione mala, aut argenti pallet amore ;
 Quisquis luxuria, tristive superstitione,
 Aut alio mentis morbo calet : huc propius me, 80
 Dum doceo insanire omnes, vos ordine adite.

Danda est ellebori multo pars maxima avaris :
 Nescio an Anticyram ratio illis destinet omnem.
 Heredes Staberi summam incidere sepulcro :
 Ni sic fecissent, gladiatorum dare centum 85
 Damnati populo paria, atque epulum arbitrio Arri,
 Frumenti quantum metit Africa. Sive ego prave,
 Seu recte, hoc volui: ne sis patruus mihi. Credo
 Hoc Staberi prudentem animum vidisse. Quid ergo
 Sensit, cum summam patrimoni insculpere saxo 90
 Heredes voluit ? Quoad vixit, credidit ingens
 Pauperiem vitium, et cavit nihil acrius; ut, si
 Forte minus locuples uno quadrante periret,
 Ipse videretur sibi nequior. omnis enim res,
 Virtus, fama, decus, divina, humanaque, pulchris 95

Divitiis parent; quas qui construxerit, ille
 Clarus erit, fortis, justus. Sapiensne? Etiam, et rex,
 Et quidquid volet. hoc, veluti virtute paratum,
 Speravit magnae laudi fore. Quid simile isti
 Graecus Aristippus? qui servos projicere aurum 100
 In media jussit Libya; quia tardius irent
 Propter onus segnes. uter est infanior horum?
 Nil agit exemplum, litem quod lite resolvit.
 Si quis emat citharas, emtas comportet in unum,
 Nec studio citharae, nec Musae deditus ulli; 105
 Si scalptra et formas non futor; nautica vela
 Averlus mercaturis: delirus et amens
 Undique dicatur merito: quid discrepat istis,
 Qui nummos aurumque recondit, nescius uti
 Compositis, metuensque velut contingere sacrum? 110
 Si quis ad ingentem frumenti semper acervum
 Porrectus vigilet cum longo fuste, neque illinc
 Audeat esuriens dominus contingere granum,
 Ac potius foliis parcus vescatur amaris;
 Si positis intus Chii veterisque Falerni 115
 Mille cadis, (nihil est, tercentum millibus) acre
 Potet acetum; age, si et stramentis incubet, unde
 octoginta annos natus, cui stragula vestis,
 Blattarum ac tinearum epulae, putrescat in arca:
 Nimirum insanus paucis videatur, eo quod 120
 Maxima pars hominum morbo jaectatur eodem.

Filius, aut etiam haec libertus ut ebibat heres,
 Dis inimice senex, custodis, ne tibi desit?
 Quantulum enim summae curtabit quisque dierum,
 Vngere si caules oleo meliore, caputque 125
 Coeperis impexa foedum porrigine? quare,
 Si quidvis satis est, perjuras, furripis, aufers
 Vndique? tun' fanus? populum si cadere faxis
 Incipias, servosve tuos, quos aere pararis;
 Insanum te omnes pueri, clamentque puellae. 130
 Cum laqueo uxorem interimis, matremque veneno,
 Incolumi capite es? quid enim? neque tu hoc facis Argis,
 Nec ferro, ut demens genetricem occidit Orestes.
 An tu reris eum occiso insanisse parente,
 Ac non ante malis dementem actum Furiis, quam 135
 In matris jugulo ferrum tepefecit acutum?
 Quin, ex quo est habitus male tutae mentis Orestes,
 Nil sane fecit, quod tu reprehendere possis:
 Non Pyladen ferro violare, aususve sororem
 Electram; tantum maledicit utrique, vocando 140
 Hanc Furiam, hunc aliud, jussit quod splendida bilis.
 Pauper Opimius argenti positi intus et auri,
 Qui Veientanum festis potare diebus
 Campana solitus trulla, vappamque profectis,
 Quondam lethargo grandi est oppressus; ut heres 145
 Iam circum loculos et claves laetus ovanisque
 Curreret. hunc medicus multum celer atque fidelis
 Excitat hoc pacto: mensam poni jubet, atque

Effundi faccos nummorum, accedere plures
 Adnumerandum: hominem ficerigit. addit et illud; 150
 Ni tua custodis, avidus jam haec auferet heres.
 Men' vivo? Vt vivas igitur, vigila: hoc age. Quid vis?
 Deficient inopem venae te, ni cibus atque
 Ingens accedat stomacho fultura ruenti.
 Tu cessas? aedum; fume hoc ptisanarium oryzae. 155
 Quanti emtae? Parvo. Quanti ergo? Octo assibus. Eheu!
 Quid refert, morbo, an furtis, pereamque rapinis?
 Quisquam igitur sanus? Qui non stultus. Quid avarus?
 Stultus et infanus. Quid? si quis non sit avarus;
 Continuo sanus? Minime. Cur, Stoice? Dicam. 160
 Non est cardiacus (Craterum dixisse putato)
 Hic aeger. Recte est igitur, furgetque? Negabit:
 Quod latus, aut renes morbo tententur acuto.
 Non est perjurus, neque fordidus. Immolet aequis
 Hic porcum Laribus. Verum ambitiosus et audax. 165
 Naviget Anticyram. quid enim differt, barathrone
 Dones quidquid habes, an nunquam utare paratis?
 Servius Oppidius Canusi duo praedia dives
 Antiquo censu gnatis divisse duobus
 Fertur, et hoc moriens pueris dixisse vocatis 170
 Ad lectum: Postquam te talos, Aule, nucisque
 Ferre sinu laxo, donare, et ludere vidi;
 Te, Tiberi, numerare, cavis abscondere tristem;
 Extimui, ne vos ageret vesania discors;
 Tu Nomentanum, tu ne sequerere Cicutam. 175

Quare per Divos oratus uterque Penates,
 Tu cave, ne minuas; tu, ne majus facias id,
 Quod fatis esse putat pater, et natura coercent.
 Praeterea, ne vos titillet gloria, jure
 jurando obstringam ambo: uter aedilis, fueritve
 Vestrum praetor, is intestabilis et facer esto.
 In cicere atque faba bona tu perdasque lupinis,
 Latus ut in circo spatiere, aut aeneus ut stes,
 Nudus agris, nudus nummis, infane, paternis?
 Scilicet, ut plausus, quos fert Agrippa, feras tu,
 Astuta ingenuum vulpes imitata leonem?

Ne quis humasse velit Ajacem, Atrida, vetas cur?
 Rex sum. Nil ultra quaero plebeius. Et aequam
 Rem imperito: at si cui videor non justus; inulto
 Dicere, quae sentit, permitto. Maxime regum,
 Di tibi dent capta classem reducere Troja:
 Ergo consulere, et mox respondere, licebit?
 Consule. Cur Ajax heros ab Achille secundus
 Putrescit, toties servatis clarus Achivis;
 Gaudeat ut populus Priami Priamusque inhumato,
 Per quem tot juvenes patrio caruere sepulcro?
 Mille ovium insanus morti dedit, inclytum Vlysem
 Et Menelaum una mecum se occidere clamans.
 Tu cum pro vitula statuis dulcem Aulide gnatam
 Ante aras, spargisque mola caput, improbe, falsa;
 Rectum animi servas? quorsum? insanus quid enim Ajax
 Fecit, cum stravit ferro pecus? abstinuit vim

Vxore et gnato, mala multa precatus Atridis:
 Non ille aut Teucrum, aut ipsum violavit Vlyffem.
 Verum ego, ut haerentes aduerso litore naves
 Eriperem, prudens placavi fanguine Divos.
 Nempe tuo, furiofe. Meo, fed non furiofus.
 Qui species alias veris, fcclerisque tumultu
 Permittas capiet, commotus habebitur; atque
 Stultitiane erret, nihilum distabit, an ira. 210
 Ajax immeritos dum occidit, desipit, agnos?
 Cum prudens scelus ob titulos admittis inanes,
 Stas animo? et purum est vitio tibi, cum tumidum est cor?
 Si quis lectica nitidam gestare amet agnam;
 Huic vestem, ut gnatae, paret, ancillas paret, aurum; 215
 Pusam, aut pusillam appellet, fortique marito
 Destinet uxorem: interdicto huic omne adimat jus
 Praetor, et ad fanos abeat tutela propinquos.
 Quid? si quis gnatam pro muta devovet agna,
 Integer est animi? ne dixeris. Ergo ubi prava
 Stultitia, hic summa est insania: qui sceleratus,
 Et furiofus erit: quem cepit vitrea fama,
 Hunc circumtonuit gaudens Bellona cruentis.
 Nunc age, luxuriam et Nomentanum arripe mecum:
 Vincet enim stultos ratio insanire nepotes. 225
 Hic simul accepit patrimoni mille talenta,
 Edicit, piscator uti, pomarius, auceps,
 Unguentarius, ac Tusci turba impia vici,
 Cum scurris fartor, cum Velabro omne macellum.

Mane domum veniant. Quid tum? Venere frequentes. 230
 Verba facit leno: Quidquid mihi, quidquid et horum
 Cuiq; domi est, id crede tuum; et vel nunc pete, vel cras.
 Accipe, quid contra juvenis responderit aequus.
 In nive Lucana dormis ocreatus, ut aprum
 Coenam ego: tu pisces hiberno ex aequore verris: 235
 Segnis ego, indignus qui tantum possideam. aufer:
 Sume tibi decies; tibi tantundem; tibi triplex,
 Vnde uxor media currat de nocte vocata.
 Filius Aesopi detractam ex aure Metellae
 (Scilicet ut decies solidum exorberet) aceto 240
 Diluit insignem baccam: qui sanior, ac si
 Illud idem in rapidum flumen jaceretve cloacam?
 Quinti progenies Arri, par nobile fratrum,
 Nequitia, et nugis, pravorum et amore gemellum,
 Lusciniis soliti impenso prandere coentas, 245
 Quorsum abeant? sani creta, an carbone notandi?
 Aedificare casas, postello adjungere mures,
 Ludere par impar, equitare in arundine longa,
 Si quem delectet barbatum; amentia verset.
 Si puerilius his ratio esse evincet amare; 250
 Nec quidquam differre, utrumne in pulvere, trimus
 Quale prius, ludas opus, an meretricis amore
 Solicitus piores: quaero, faciasne, quod olim
 Mutatus Polemon? ponas insignia morbi,
 Fasciolas, cubital, focalia; potus ut ille 255
 Dicitur ex collo furtim carpisse coronas,

Postquam est impransi correptus voce magistri?
 Porrigis irato puero cum poma, recusat:
 Sume, catelle: negat: si non des, optat. amator
 Exclusus qui distat? agit ubi secum, eat, an non, 260
 Quo rediturus erat non arcessitus; et haeret
 Invisis foribus. Nec nunc, cum me vocet ultro,
 Accedam? an potius mediter finire dolores?
 Exclufit: revocat: redeam? non, si obsecret. ecce
 Servus non paulo sapientior: O here, quae res 265
 Nec modum habet, neque consilium, ratione modoque
 Tractari non vult. in amore haec sunt mala: bellum,
 Pax rursus. haec si quis tempestatis prope ritu
 Mobilia, et caeca fluitantia forte, laboret
 Reddere certa sibi; nihilo plus explicet, ac si 270
 Infanire paret certa ratione modoque.
 Quid? cum Picenis excerpens semina pomis,
 Gaudes, si cameram percussi forte; penes te es?
 Quid? cum balba feris annofo verba palato,
 Aedificante casae qui sanior? adde cruorem 275
 Stultitiae, atque ignem gladio scrutare. modo, inquam,
 Hellade percussa, Marius cum praecipitat se,
 Cerritus fuit? an commotae crimine mentis
 Absolves hominem, et sceleris damnabis eundem,
 Ex more imponens cognata vocabula rebus? 280
 Libertinus erat, qui circum compita ficcus
 Lautis mane senex manibus currebat; et, Vnum,
 (Quid tam magnum? addens) unum me surpitem morti,

Dis etenim facile est, orabat; sanus utrisque
 Auribus atque oculis: mentem, nisi litigiosus, 285
 Exciperet dominus, cum venderet. hoc quoque vulgus
 Chrysiippus ponit fecunda in gente Meneni.

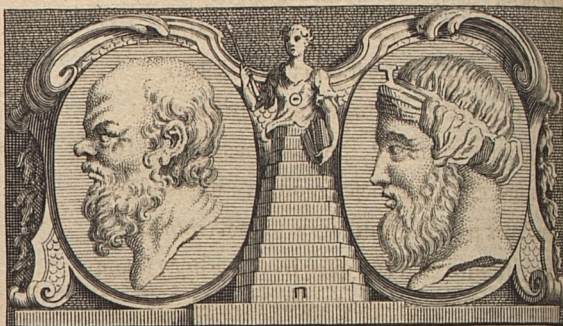
Iupiter, ingentes qui das adimisque dolores,
 (Mater ait pueri menses jam quinque cubantis)
 Frigida si puerum quartana reliquerit; illo 290
 Mane die, quo tu indicis jejunia, nudus
 In Tiberi stabit. casus medicusve levarit
 Aegrum ex praecipiti; mater delira necabit
 In gelida fixum ripa, febrimque reducet.
 Quone malo mentem concussa? Timore Deorum. 295

Haec mihi Stertinius, sapientum octavus, amico
 Arma dedit, posthac ne compellarer inultus.
 Dixerit insanum qui me, totidem audiet; atque
 Respicere ignoto discet pendentia tergo.

Stoice, post damnum sic vendas omnia plaris; 300
 Qua me stultitia (quoniam non est genus unum)
 Infanire putas? ego nam videor mihi sanus.
 Quid? caput abscissum demens cum portat Agave
 Gnati infelicis, sibi tum furiosa videtur?
 Stultum me fateor, (liceat concedere veris) 305
 Atque etiam insanum: tantum hoc ediffere, quo me
 Aegrotare putes animi vitio. Accipe: primum
 Aedificas; hoc est, longos imitaris, ab imo
 Ad summum totus moduli bipedalis: et idem
 Corpore majorem rides Turbonis in armis 310

Spiritum et incessum: qui ridiculus minus illo?
 An quodeunque facit Maecenas, te quoque verum est,
 Tanto dissimilem, et tanto certare minorem?
 Absentis ranae pallis vituli pede pressis,
 Vnus ubi effugit, matri denarrat, ut ingens 315
 Bellua cognatos eliserit. illa rogare,
 Quantane? num tandem, se inflans, sic magna fuisset?
 Major dimidio. Num tanto? cum magis atque
 Se magis inflaret; Non, si te ruperis, inquit,
 Par eris. haec a te non multum abludit imago. 320
 Adde poemata nunc; (hoc est, oleum adde camino)
 Quae si quis sanus fecit, sanus facis et tu.
 Non dico horrendam rabiem. Iam define. Cultum
 Majorem censu. Teneas, Damasippe, tuis te.
 Mille puellarum, puerorum mille furores. 325
 O major tandem parcas insane minori.

SATYRA IV.

VNDE, et quo Catius? Non est mihi
tempus aventi

Ponere signa novis praeceptis; qualia
vincunt

Pythagoran, Anytique reum, doctumque Platona.
Peccatum fateor, cum te sic tempore laevo
Interpellarim: sed des veniam bonus, oro. 5
Quod si interciderit tibi nunc aliquid, repetes mox:
Sive est naturae hoc, five artis, mirus utroque.
Quin id erat curae, quo pacto cuncta tenerem,
Vtpote res tenues, tenui sermone peractas.
Ede hominis nomen; simul, an Romanus, an hospes. 10
Ipsa memor praecepta canam: celabitur auctor.

Longa quibus facies ovis erit; illa memento,
Vt fucci melioris, et ut magis alba rotundis,
Ponere: namque marem cohibent callosa vitellum.
Caule suburbano, qui ficcis crevit in agris, 15

Dulcior : irriguo nihil est elutius horto.
 Si vespertinus subito te opprefferit hospes;
 Ne gallina malum responset dura palato,
 Doctus eris vivam misto mersare Falerno :
 Hoc teneram faciet. pratensibus optima fungis 20
 Natura est : aliis male creditur. ille salubres
 Aestates peraget, qui nigris prandia moris
 Finiet, ante gravem quae legerit arbore solem.
 Aufidius forti miscebat mella Falerno,
 Mendose; quoniam vacuis committere venis 25
 Nil nisi lene decet : leni praecordia mulso
 Prolueris melius. si dura morabitur alvus;
 Mitulus et viles pellent obstantia conchae,
 Et lapathi brevis herba, sed albo non sine Coo.
 Lubrica nascentes implent conchylia lunae. 30
 Sed non omne mare est generosae fertile testae:
 Murice Baiano melior Lucrina peloris,
 Ostrea Circaeis, Miseno oriuntur echini,
 Pectinibus patulis jactat se molle Tarentum.
 Nec sibi coenarum quivis temere arroget artem, 35
 Non prius exacta tenui ratione saporum.
 Nec fatis est cara pisces averrere mensa,
 Ignarum quibus est jus aptius, et quibus affis
 Languidus in cubitum jam se conviva reponet.
 Vinber, et iligna nutritus glande, rotundas 40
 Curvat aper lances carnem vitantis inertem :
 Nam Laurens malus est, ulvis et arundine pinguis.

Vineae fummittit capreas non semper edules.
 Fecundi leporis sapiens sectabitur armos.
 Piscibus, atque avibus, quae natura, et foret aetas, 45
 Ante meum nulli patuit quaesita palatum.
 Sunt, quorum ingenium nova tantum crustula promit.
 Nequaquam fatis in re una consumere curam:
 Ut si quis solum hoc, mala ne sint vina, laboret;
 Quali perfundat pisces securus olivo. 50
 Massica si coelo supponas vina sereno;
 Nocturna, si quid crassi est, tenuabitur aura;
 Et decedet odor nervis inimicus: at illa
 Integrum perdunt lino vitata saporem.
 Surrentina vafer qui miscet faece Falerna 55
 Vina, columbino limum bene colligit ovo:
 Quatinus ima petit volvens aliena vitellus.
 Tostis marcentem squillis recreabis et Afra
 Potorem cochlea; nam lactuca innatat acri
 Post vinum stomacho: perna magis, ac magis hillis 60
 Flagitat in morsus refici; quin omnia malit,
 Quaecunque immundis fervent allata popinis.
 Est operae precium duplicis pernoscere juris
 Naturam. simplex e dulci constat olivo;
 Quod pingui miscere mero, muriaque decebit 65
 Non alia, quam qua Byzantia putruit orca.
 Hoc ubi confusum sectis inferbuit herbis,
 Corycioque croco sparsum stetit; insuper addes
 Pressa Venafrae quod bacca remisit olivae.

SATYRARVM LIBER II. 75

Picenis cedunt pomis Tiburtia succo : 70

Nam facie praestant. Venucula convenit ollis.

Rectius Albanam fumo duraveris uvam.

Hanc ego cum malis, ego faecem primus, et alec,

Primus et invenior piper album cum sale nigro

Incretum, puris circumposuisse catillis. 75

Immane est vitium dare millia terna macello,

Angustoque vagos pisces urgere catino.

Magna movent stomacho fastidia, seu puer unctis

Tractavit calicem manibus, dum furta ligurrit;

Sive gravis veteri craterae limus adhaesit. 80

Vilibus in scopis, in mappis, in scobe, quantus

Confistit sumtus? neglectis, flagitium ingens.

Ten' lapides varios lutulenta radere palma,

Et Tyrias dare circum illota toralia vestes;

Oblitum, quanto curam sumtumque minorem 85

Haec habeant, tanto reprimi justius illis,

Quae, nisi divitibus, nequeunt contingere mensis?

Docte Cati, per amicitiam Divosque rogatus,

Ducere me auditum, perges quocunque, memento:

Nam, quamvis referas memori mihi pectore cuncta, 90

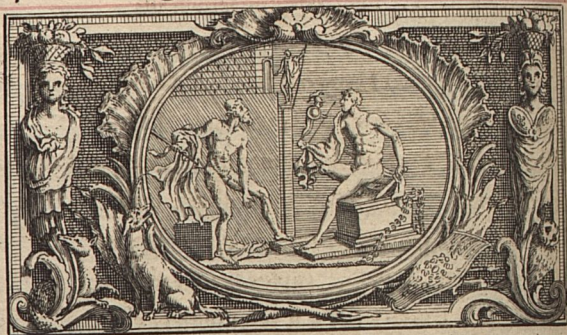
Non tamen interpres tantundem juveris. adde

Vultum habitumque hominis; quem tu vidisse beatus

Non magni pendis, quia contigit: at mihi cura

Non mediocris inest, fontes ut adire remotos,

Atque haurire queam vitae praecepta beatae. 95

SATYRA V.

OC quoque, Tiresia, praeter narrata,
petenti

Responde: quibus amissas reparare
queam res

Artibus atque modis. quid rides? Iamne doloso
Non satis est Ithacam reveli, patriosque penates
Aspicere? O nulli quidquam mentite, vides, ut 5
Nudus inopsque domum redeam, te vate; neque illic
Aut apotheca procis intacta est, aut pecus. atqui
Et genus, et virtus, nisi cum re, vilior alga est.

Quando pauperiem, missis ambagibus, horres;
Accipe, qua ratione queas ditescere. turdus, 10
Sive aliud privum, dabitur tibi; devolet illuc,
Res ubi magna nitet, domino fene: dulcia poma,
Et quoscunque feret cultus tibi fundus honores,
Ante Larem gustet venerabilior Lare dives:
Qui quamvis perjurus erit, sine gente, cruentus 15

Sanguine fraterno, fugitivus; ne tamen illi
 Tu comes exterior, si postulet, ire recuses.
 Vtne tegam spurco Damae latus? haud ita Trojae
 Me gessi, certans semper melioribus. Ergo
 Pauper eris. Fortem hoc animum tolerare jubebo; 20
 Et quondam majora tuli. tu protinus, unde
 Divitias, aerisque ruam, dic, augur, acervos.
 Dixi equidem, et dico. captes astutus ubique
 Testamenta fenum; neu, si vaser unus et alter
 Infidiatorem praerofa fugerit hamo, 25
 Aut spem deponas, aut artem illufus omittas.
 Magna minorve foro si res certabitur olim;
 Vivet uter locuples sine gnatis, improbus, ultro
 Qui meliorem audax vocet in jus; illius esto
 Defensor: fama civem caufaque priorem 30
 Sperne, domi si gnatus erit, fecundave conjux.
 Quinte, puta, aut Publi, (gaudent praenomine molles
 Auriculae) tibi me virtus tua fecit amicum.
 Ius anceps novi: caufas defendere poffum.
 Eripiet quis oculos citius mihi, quam te 35
 Contemtum cassa nuce pauperet. haec mea cura est,
 Ne quid tu perdas, neu sis jocus. ire domum, atque
 Pelliculam curare jube. si cognitor ipse:
 Perfa, atque obdura: seu rubra Canicula findet
 Infantes ftatuas, seu pingui tentus omaso 40
 Furius hibernas cana nive confpuet Alpes.
 Nonne vides, (aliquis cubito ftantem prope tangens

Inquiet) ut patiens, ut amicis aptus, ut acer?
Plures annabunt thynni, et cetaria crescent.

Si cui praeterea validus male filius in re 45
Praeclara sublatus aletur; ne manifestum
Coelibis obsequium nudet te, leniter in spem
Arrepe officiosus, ut et scribare secundus
Heres; et, si quis casus puerum egerit Orco,
In vacuum venias: perraro haec alea fallit. 50
Qui testamentum tradet tibi cunque legendum,
Abnuere, et tabulas a te remove memento:
Sic tamen, ut limis rapias, quid prima secundo
Cera velit versu: solus, multifine coheres,
Veloci percurrere oculo. plerumque recoctus 55
Scriba ex quinqueviro corvum deludet hiantem;
Captatorque dabit risus Nafica Corano.

Num furis? an prudens ludis me, obscura canendo?
O Laertiade, quidquid dicam, aut erit, aut non:
Divinare etenim magnus mihi donat Apollo. 60
Quid tamen ista velit tibi fabula, si licet, ede.

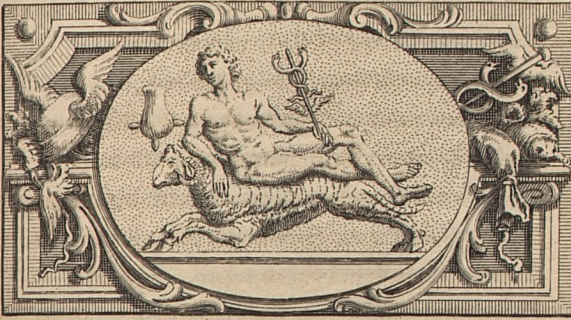
Tempore quo juvenis Parthis horrendus, ab alto
Demissum genus Aenea, tellure marique
Magnus erit; forti nubet procera Corano
Filia Naficae metuentis reddere foldum. 65
Tum gener hoc faciet: tabulas socero dabit; atque,
Ut legat, orabit: multum Nafica negatas
Accipiet tandem, et tacitus leget; invenietque
Nil tibi legatum, praeter plorare, suisque.

SATYRARVM LIBER II. 79

Illud ad haec jubeo: mulier si forte dolosa, 70
 Libertusve senem delirum temperet; illis
 Accedas socius: laudes, lauderis ut absens.
 Adjuvat hoc quoque: sed vincit longe prius ipsum
 Expugnare caput. scribet mala carmina vecors?
 Laudato. scortator erit? cave te roget: ultro 75
 Penelopen facilis potiori trade. Putasne,
 Perduci poterit tam frugi, tamque pudica,
 Quam nequiere proci recto depellere cursu?
 Venit enim magnum donandi parca Juventus,
 Nec tantum veneris, quantum studiosa culinae: 80
 Sic tibi Penelope frugi est; quae si semel uno
 De sene gustarit, tecum partita lucellum,
 Vt canis, a corio nunquam absterrebitur uncto.
 Me sene, quod dicam, factum est. anus improba Thebis
 Ex testamento sic est elata: cadaver 85
 Vinctum oleo largo nudis humeris tulit heres;
 Scilicet elabi si posset mortua, credo,
 Quod nimium insisterat viventi. cautus adito:
 Neu desis operae, neve immoderatus abundes.
 Difficilem et morosum offendet garrulus ultro. 90
 Non etiam fileas. Davus sis comicus, atque
 Stes capite obstipio, multum similis metuenti.
 Obsequio grassare: mone, si increbruit aura,
 Cautus uti velet carum caput: extrahe turba
 Oppositis humeris: aurem subfringe loquaci. 95
 Importunus amat laudari? donec, Ohe! jam

Ad coelum manibus sublatis dixerit, urge; et
 Crescentem tumidis infla sermonibus utrem.
 Cum te servitio longo curaque levarit;
 Et certum vigilans, Quartae sit partis Vlyffes, 100
 Audieris, heres: Ergo nunc Dama fodalis
 Nusquam est? unde mihi tam fortem, tamque fidelem?
 Sparge subinde: et, si paulum potes, illacrymare. est
 Gaudia prodentem vultum celare. sepulcrum
 Permissum arbitrio sine fordibus exstrue. funus 105
 Egregie factum laudet vicinia. si quis
 Forte coheredum senior male tuffiet; huic tu
 Dic, ex parte tua, seu fundi, five domus sit
 Emtor, gaudentem nummo te addicere. sed me
 Imperiosa trahit Proserpina. vive, valeque. 110

S A T Y R A . VI.

HOC erat in votis : modus agri non ita
magnus ;

Hortus ubi, et tecto vicinus jugis
aquae fons,

Et paulum silvae super his foret. auctius atque
Dii melius fecere. bene est : nihil amplius oro,
Maia nate, nisi ut propria haec mihi munera faxis. 5

Si neque majorem feci ratione mala rem,
Nec sum facturus vitio culpave minorem:
Si veneror stultus nihil horum ; O si angulus ille
Proximus accedat, qui nunc denormat agellum!
O si urnam argenti fors qua mihi monstret ! ut illi, 10

Thesauro invento, qui mercenarius agrum
Illum ipsum mercatus aravit, dives amico
Hercule : si, quod adest, gratum juvat : hac prece te oro ;
Pingue pecus domino facias, et cetera, praeter
Ingenium ; utque soles, custos mihi maximus adsis. 15

Ergo ubi me in montes et in arcem ex Vrbe removi,
 Quid prius illustrem Satyris Musaque pedestri?
 Nec mala me ambitio perdit, nec plumbeus Aufser,
 Autumnusque gravis, Libitinae quaestus acerbae.

Matutine pater, seu Iane libentius audis, 20
 Vnde homines operum primos vitaeque labores
 Instituunt, (sic Diis placitum) tu carminis esto
 Principium. Romae sponforem me rapis: Eia,
 Ne prior officio quisquam respondeat, urge:
 Sive Aquilo radit terras, seu bruma nivalem 25
 Interiore diem gyro trahit, ire necesse est.
 Postmodo, quod mi obfit, clare certumque locuto
 Luctandum in turba, facienda injuria tardis.
 Quid vis, insane, et quas res agis? (improbis urget
 Iratis precibus) tu pulsés omne quod obstat, 30
 Ad Maecenatem memori si mente recurras.
 Hoc iuvat, et melli est; non mentiar. at simul atras
 Ventum est Esquiliis; aliena negotia centum
 Per caput, et circa saliunt latus. Ante secundam
 Roscius orabat, sibi adesses ad Puteal cras. 35
 De re communi scribae magna atque nova te
 Orabant hodie meminisses, Quinte, reverti.
 Imprimat his, cura, Maecenas signa tabellis.
 Dixeris, Experiar. Si vis, potes, addit, et instat.
 Septimus octavo propior jam fugerit annus, 40
 Ex quo Maecenas me coepit habere suorum
 In numero: duntaxat ad hoc, quem tollere rheda

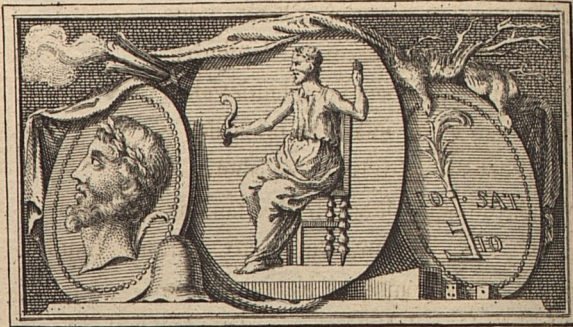
Vellet iter faciens, et cui concedere nugas
 Hoc genus: Hora quota est? Thrax est Gallina Syro par?
 Matutina parum cautos jam frigora mordent: 45
 Et quae rimosa bene deponuntur in aure.
 Per totum hoc tempus subjectior in diem et horam
 Invidiae. Noster ludos spectaverat una,
 Luserat in campo: Fortunae filius, omnes.
 Frigidus a rostris manat per compita rumor; 50
 Quicumque obuius est, me consulit: O bone, (nam te
 Scire, Deos quoniam propius contingis, oportet)
 Numquid de Dacis audisti? Nil equidem. Ut tu
 Semper eris derisor! At omnes Dii exagitent me,
 Si quidquam. Quid? militibus promissa Triquetra 55
 Praedia Caesar, an est Itala tellure daturus?
 Iurantem me scire nihil mirantur, ut unum
 Scilicet egregii mortalem atque silenti.
 Perditur haec inter misero lux, non sine votis:
 O rus, quando ego te aspiciam? quandoque licebit, 60
 Nunc veterum libris, nunc somno et inertibus horis,
 Ducere sollicitae iucunda obliviae?
 O quando faba Pythagorae cognata, simulque
 Vincta satis pingui ponentur oluscula lardo?
 O noctes, coenaeque Deum! quibus ipse, mei que, 65
 Ante Larem proprium vescor, vernasque procaces
 Pasco libatis dapibus: prout cuique libido est,
 Siccat inaequales calices conviva, solutus
 Legibus infanis; seu quis capit acria fortis

Pocula, seu modicis uvescit laetius. ergo 70
 Sermo oritur, non de villis domibusve alienis,
 Nec male neque Lepos saltet; sed quod magis ad nos
 Pertinet, et nescire malum est, agitur: utrumne
 Diuitiis homines, an sint virtute beati:
 Quidve ad amicitias, usus rectumne, trahat nos: 75
 Et quae sit natura boni, summumque quid ejus.
 Cervius haec inter vicinus garrat aniles
 Ex re fabellas. nam, si quis laudat Arelli
 Sollicitas ignarus opes, sic incipit: Olim
 Rusticus urbanum murem mus paupere fertur 80
 Accepisse cavo, veterem vetus hospes amicum;
 Asper, et attentis quaesitis; ut tamen arcum
 Solveret hospitium animum. quid multa? neque illi
 Sepositi ciceris, nec longae invidit avenae;
 Aridum et ore ferens acinum, semelaeque lardi 85
 Frustra dedit, cupiens varia fastidia coena
 Vincere tangentis male singula dente superbo:
 Cum pater ipse domus palea porrectus in horna
 Effet ador loliumque, dapis meliora relinquens.
 Tandem urbanus ad hunc, Quid te iuvat, inquit, amice, 90
 Praerupti nemoris patientem vivere dorso?
 Vin' tu homines urbemque feris praeponere filvis?
 Carpe viam (michi crede) comes: terrestria quando
 Mortales animas vivunt fortita; neque ulla est
 Aut magno, aut parvo, lethi fuga. quo, bone, circa, 95
 Dum licet, in rebus jucundis vive beatus:

SATYRARVM LIBER II. 85

Vive memor, quam sis aevi brevis. haec ubi dicta
 Agrestem pepulere; domo levis exsilit: inde
 Ambo propositum peragunt iter, urbis aventes
 Moenia nocturni subrepere. jamque tenebat 100
 Nox medium coeli spatium, cum ponit uterque
 In locuplete domo vestigia: rubro ubi cocco
 Tincta super lectos canderet vestis eburnos,
 Multaque de magna superessent fercula coena,
 Quae procul exstructis inerant hesternae canistris. 105
 Ergo, ubi purpurea porrectum in veste locavit
 Agrestem, veluti succinctus cursitat hospes,
 Continuatque dapes, necnon vernaliter ipsis
 Fungitur officiis, praelambens omne quod affert.
 Ille cubans gaudet mutata forte, bonisque 110
 Rebus agit laetum convivam: cum subito ingens
 Valvarum strepitus lectis excussit utrumque.
 Currere per totum pavidi conclave; magisque
 Exanimes trepidare, simul domus alta Molossis
 Personuit canibus. tum rusticus, Haud mihi vita 115
 Est opus hac, ait; et valeas: me silva, cavusque
 Tutus ab insidiis tenui solabitur ervo.

S A T Y R A VII.

AMDVDVM ausculto; et cupiens
 tibi dicere servus
 Pauca, reformido. Davusne? Ita,
 Davus, amicum

Mancipium domino, et frugi, quod sit fatis: hoc est,
 Ut vitale putes. Age, libertate Decembri
 (Quando ita majores voluerunt) utere: narra. 5
 Pars hominum vitiis gaudet constanter, et urget
 Propositum: pars multa natat, modo recta capessens,
 Interdum pravis obnoxia. saepe notatus.
 Cum tribus annellis, modo laeva Priscus inani, 10
 Vixit inaequalis, clavum ut mutaret in horas;
 Aedibus ex magnis subito se conderet, unde
 Mundior exiret vix libertinus honeste;
 Jam moechus Romae, jam mallet doctus Athenis
 Vivere; Vertumnis, quotquot sunt, natus iniquis.
 Scurra Volanerius, postquam illi iusta chiragra 15

Contudit articulos, qui pro se tolleret, atque
 Mitteret in phimum talos, mercede diurna
 Conductum pavit: quanto constantior idem
 In vitiiis, tanto levius miser ac prior ille,
 Qui jam contento, jam laxo fine laborat. 20

Non dices hodie, quorsum haec tam putida tendant,
 Furcifer? Ad te, inquam. Quo pacto, pessime? Laudas
 Fortunam et mores antiquae plebis; et idem,
 Si quis ad illa Deus subito te agat, usque recuses:
 Aut quia non sentis, quod clamas, rectius esse; 25
 Aut quia non firmus rectum defendis, et haeres,
 Nequicquam coeno cupiens evellere plantam.

Romae rus optas: absentem rusticus Urbem
 Tollis ad astra levis. si nusquam es forte vocatus
 Ad coenam, laudas securum olus; ac, velut usquam 30

Vinctus eas, ita te felicem dicis, amasque,
 Quod nusquam tibi sit potandum: jussit ad se
 Maecenas serum sub lumina prima venire
 Convivam; Nemon' oleum feret ocuis? ecquis 35
 Audit? cum magno blateras clamore, fugisque.

Milvius et scurrae, tibi non referenda precati,
 Discedunt. etenim, Fateor me, dixerit ille,
 Duci ventre levem; nasum nidore supinor,
 Imbecillus, iners: si quid vis, adde, popino.

Tu, cum sis quod ego, et fortassis nequior, ultro 40
 Infectere, velut melior? verbisque decoris
 Obvolvas vitium? quid si me stultior ipso

Quingentis cento drachmis deprenderis? aufer
 Me vultu terrere: manum stomachumque teneto,
 Dum, quae Crispini docuit me janitor, edo.

45

Te conjux aliena capit, meretricula Davum:
 Peccat uter nostrum cruce dignius? acris ubi me
 Natura incendit; sub clara nuda lucerna
 Quaecumque exceptit turgentis verbera caudae,
 Clunibus aut agitavit equum lasciva supinum,
 Dimittit neque famosum, neque sollicitum, ne
 Ditiior, aut formae melioris, meiat eodem.

50

Tu, cum, projectis insignibus, annulo equestri,
 Romanoque habitu, prodis, ex iudice, Dama
 Turpis, odoratum caput obscurante lacerna;
 Non es quod simulas? metuens induceris, atque
 Altercante libidinibus tremis ossa pavore.

55

Quid refert, uri virgis, ferroque necari
 Auctoratus eas; an turpi clausus in arca
 (Quo te demisit peccati conscia herilis)

60

Contractum genibus tangas caput? estne marito
 Matronae peccantis in ambos iusta potestas?

In corruptorem vel iustior? illa tamen se
 Non habitu, mutatae loco, peccatae superne;
 Cum te formidet mulier, neque credat amanti.

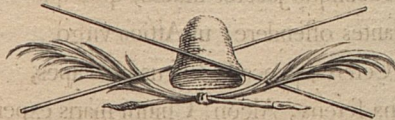
65

Ibis sub furcam prudens, dominoque furenti
 Committes rem omnem, et vitam, et cum corpore famam.
 Evasti? credo, metues, doctusque cavebis.

Quaerens, quando iterum paveas, iterumque perire

Poffis. o toties fervus! quae bellua ruptis, 70
 Cum femel effugit, reddit fe prava catenis?
 Non fum moechus, ais. Neque ego, hercule, fur, ubi
 vafa
 Praetereo fapiens argentea. tolle periculum,
 Iam vaga profiliet frenis natura remotis.
 Tunc mihi dominus, rerum imperiis hominumque 75
 Tot tantifque minor? quem ter vindicta quaterque
 Imposita haud unquam mifera formidine privet?
 Adde fupra dictis, quod non levius valeat: nam
 Sive vicarius eft, qui fervo paret, (uti mos
 Vefter ait) feu confervus; tibi quid fum ego? nempe 80
 Tu, mihi qui imperitas, aliis fervis mifer, atque
 Duceris, ut nervis alienis mobile lignum.
 Quifnam igitur liber? Sapiens, fibique imperiofus:
 Quem neque pauperies, neque mors, neque vincula terrent:
 Refponfare cupidinibus, contemnere honores 85
 Fortis, et in feipfo totus teres atque rotundus;
 Externi ne quid valeat per leve morari:
 In quem manca ruit femper fortuna. potefne
 Ex his, ut proprium, quid nofcere? quinque talenta
 Pofcit te mulier, vexat, foribusque repulfum 90
 Perfundit gelida; rurfus vocat. eripe turpi
 Colla jugo: Liber, liber fum, dic, age. non quis:
 Urget enim dominus mentem non lenis, et acres
 Subjectat laffo ftimulos, verfaturque negantem.
 Vel cum Paufiaca torpes, infane, tabella; 95

Qui peccas minus atque ego, cum Fulvi, Rutubaeque,
 Aut Placideiani contento poplite miror
 Praelia rubrica picta, aut carbone; velut si
 Revera pugnent, feriant, vitentque moventes
 Arma viri? nequam et cessator Davus; at ipse 100
 Subtilis veterum iudex et callidus audis.
 Nil ego, si ducor libo fumante: tibi ingens
 Virtus atque animus coenis respondat opimis.
 Obsequium ventris mihi perniciosius est: cur?
 Tergo plector enim: qui tu impunitior, illa, 105
 Quae parvo sumi nequeunt, obsonia captas?
 Nempe inamarefcunt epulae sine fine petitae;
 Illiusque pedes vitiosum ferre recusant
 Corpus. an hic peccat, sub noctem qui puer uva
 Furtivam mutat strigilem? qui praedia vendit, 110
 Nil servile, gulae parens, habet? adde, quod idem
 Non horam tecum esse potes, non otia recte
 Ponere; teque ipsum vitas fugitivus et erro,
 Iam vino quaerens, iam fomno, fallere curam:
 Frustra: nam comes atra premit, sequiturque fugacem. 115
 Vnde mihi lapidem? Quorsum est opus? Vnde sagittas?
 Aut insanit homo, aut versus facit. Ocius hinc te
 Ni rapis, accedes opera agro nona Sabino.

S A T Y R A VIII.

T Nafidieni iuuit te coena beati?

Nam mihi quaerenti convivam dictus
here illic

De medio potare die. Sic, ut mihi

nunquam

In vita fuerit melius. Da, (si grave non est)

Quae prima iratum ventrem placaverit esca. 5

In primis Lucanus aper: leni fuit Austro

Captus, ut aiebat coenae pater; acria circum

Rapula, lactucae, radices; qualia lassum

Pervellunt stomachum; sifer, alec, faecula Coa.

His ubi sublatis, puer alte cinctus acernam 10

Gausape purpureo mensam perterfit; et alter

Sublegit quodcunque jaceret inutile, quodque

Poffet coenantes offendere; ut Attica virgo

Cum sacris Cereris, procedit fuscus Hydaspes,

Caecuba vina ferens; Alcon, Chium maris experts. 15

Hic herus; Albanum, Maecenas, sive Falernum
Te magis appositis delectat; habemus utrumque.

Divitias miseras! sed queis coenantibus una,
Fundani, pulchre fuerit tibi, nosse laboro.

Summus ego, et prope me Viscus Turinus, et infra, 20
Si memini, Varius; cum Servilio Balatrone
Vibidius, quos Maecenas adduxerat umbras.

Nomentanus erat super ipsum, Porcius infra,
Ridiculus totas simul absorbere placentas.

Nomentanus ad hoc, qui, si quid forte lateret, 25
Indice monstraret digito. nam caetera turba,

Nos, inquam, coenamur aves, conchyliis, pisces,
Longe dissimilem noto celantia succum:

Vt vel continuo patuit, cum passeris atque
Ingustata mihi porrexerit ilia rhombi. 30

Post hoc me docuit melimela rubere, minorem

Ad lunam delecta. quid hoc interfit, ab ipso

Audieris melius. tum Vibidius Balatroni:

Nos, nisi damnose bibimus, moriemur inulti:

Et calices poscit majores. vertere pallor 35

Tum parochi faciem, nil sic metuentis, ut acres

Potores: vel quod maledicunt liberius, vel

Fervida quod subtile exsurdant vina palatum.

Invertunt Aliphanis vinaria tota

Vibidius Balatroque, secutis omnibus: ini 40

Convivae lecti nihilum nocuere lagenis.

Affertur squillas inter muraena natantes

SATYRARVM LIBER II. 93

In patina porrecta. sub hoc herus, Haec gravida, inquit,
 Capta est; deterior post partum carne futura.
 His mistum jus est; oleo, quod prima Venafri 45
 Pressit cella; garo de succis piscis Iberi;
 Vino quinquenni, verum citra mare nato,
 Dum coquitur; (cocto Chium sic convenit, ut non
 Hoc magis ullum aliud) pipere albo; non sine aceto,
 Quod Methymnaeam vitio mutaverit uvam. 50
 Erucas virides, inulas ego primus amaras
 Monstravi incoquere; illutos Curtillus echinos,
 Vt melius muria, quam testa marina remittat.
 Interea suspensa graves aulaea ruinas
 In patinam fecere, trahentia pulveris atrii 55
 Quantum non Aquilo Campanis excitat agris.
 Nos majus veriti, postquam nihil esse periculi
 Sensimus, erigimur. Rufus, posito capite, ut si
 Filius immaturus obisset, flere. quis esset
 Finis, ni sapiens sic Nomentanus amicum 60
 Tolleret? Heu, Fortuna, quis est crudelior in nos
 Te Deus! ut semper gaudes illudere rebus
 Humanis! Varius mappa compefcere risum
 Vix poterat. Balatro suspendens omnia naso,
 Haec est conditio vivendi, aiebat: eoque 65
 Responsura tuo nunquam est par fama labori.
 Tene, ut ego accipiar laute, torquerier omni
 Sollicitudine districtum, ne panis adustus,
 Ne male conditum jus apponatur, ut omnes

Præcincti recte pueri contique ministrent? 70
 Adde hos præterea casus; aulaca ruant si,
 Ut modo; si patinam pede lapsus frangat agaso.
 Sed convivoris, uti ducis, ingenium res
 Adversæ nudare solent, celare secundæ.
 Nasidienus ad hæc: Tibi Di, quæcunque preceris, 75
 Commoda dent; ita vir bonus es, convivaque comis:
 Et soleas poscit. tum in lecto quoque videres
 Stridere secreta divisos aure fufurros.

Nullos his mallet ludos spectasse. sed illa
 Redde, age, quæ deinceps risisti. Vibidius dum 80
 Querit de pueris, num sit quoque fracta lagena,
 Quod sibi poscenti non dentur pocula; dumque
 Ridetur fictis rerum, Balatrone secundo,
 Nasidiene, redis mutatae frontis, ut arte
 Emendaturus fortunam. deinde secuti 85
 Mazonomo pueri magno discerpta ferentes
 Membra gruvis sparsi sale multo, non sine faire,
 Pinguibus et ficis pastum jecur anseris albi,
 Et leporum avulsos, ut multo suavius, armos,
 Quam si cum lumbis quis edit. tum pectore adusto 90
 Vidimus et merulas poni, et sine clune palumbes;
 Suaves res, si non causas narraret earum, et
 Naturas dominus: quem nos sic fugimus ulti,
 Ut nihil omnino gustaremus; velut illis
 Canidia afflasset, pejor serpentibus Afris. 95

PRINCIPI PRAENOBILI

CAROLO Duci Richmondiae,

Lennoxiae, et Albiniaci,

Nobilissimi Ordinis a Periscelide dicti

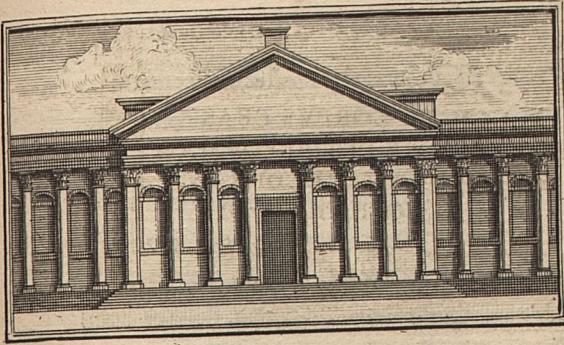
Commilitoni,

PRIMUM

HORATII Epistolarum Lib.

D. D. D.

Johannes Pine.

Q V I N T I
H O R A T I I F L A C C I
E P I S T O L A R V M
L I B E R I.

E P I S T O L A I.
A D M A E C E N A T E M.

RIMA dicte mihi, summa dicende
Camena,
Spectatum fatis, et donatum jam rude,
quaeris,

Maecenas, iterum antiquo me includere ludo.
Non eadem est aetas, non mens. Veianius, armis.
Herculis ad postem fixis, latet abditus agro, 5
Ne populum extrema toties exoret arena.
Est mihi purgatam crebro qui perfonet aurem;
Solve senescentem mature fanus equum, ne

Peccet ad extremum ridendus, et illa ducat.
 Nunc itaque et versus, et caetera ludicra pono; 10
 Quid verum atq; decens, curo, et rogo, et omnis in hoc sum:
 Condo, et compono, quae mox depromere possim.
 Ac, ne forte roges, quo me duce, quo lae tuter;
 Nullius addictus jurare in verba magistri,
 Quo me cunque rapit tempestas, deferor hospes. 15
 Nunc agilis fio, et merfor civilibus undis,
 Virtutis verae custos, rigidusque fatelles;
 Nunc in Aristippi furtim praecepta relabor,
 Et mihi res, non me rebus, subungere conor.
 Vt nox longa, quibus mentitur amica, diesque 20
 Longa videtur opus debentibus; ut piger annus
 Pupillis, quos dura premit custodia matrum:
 Sic mihi tarda fluunt ingrataque tempora, quae spem
 Consiliumque morantur agendi gnauiter id, quod
 Aequae pauperibus prodest, locupletibus aequae; 25
 Aequae neglectum pueris, senibusque nocebit.
 Restat, ut his ego me ipse regam solerque elementis:
 Non possis oculo quantum contendere Lynceus;
 Non tamen idcirco contemnas lippus iungi:
 Nec, quia desperes invicti membra Glyconis, 30
 Nodosam corpus nolis prohibere chiragra.
 Est quodam prodire tenus, si non datur ultra.
 Fervet avaritia, miseroque cupidine pectus?
 Sunt verba et voces, quibus hunc lenire dolorem
 Possis, et magnam morbi deponere partem. 35

Laudis amore tuimes? sunt certa piacula, quae te
Ter pure lecto poterunt recreare libello.

Invidus, iracundus, iners, vinosus, amator,
Nemo adeo ferus est, ut non mitescere possit;
Si modo culturae patientem commodet aurem. 40

Virtus est vitium fugere, et sapientia prima
Stultitia caruisse. vides, quae maxima credis
Esse mala, exiguum censum, turpemque repulsam,
Quanto devites animi capitique labore.

Impiger extremos curris mercator ad Indos, 45

Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignes:

Ne cures ea, quae stulte miraris et optas,

Discere, et audire, et meliori credere non vis?

Quis circum pagos et circum compita pugnax

Magna coronari contemnat Olympia, cui spes, 50

Cui sit conditio dulcis sine pulvere palmae?

Vilius argentum est auro. virtutibus aurum.

O cives, cives, quaerenda pecunia primum est;

Virtus post nummos: haec Ianus summus ab imo

Perdocet; haec recinunt juvenes dictata fenestrique, 55

Laevo suspensi loculos tabulamque lacerto.

Si quadringentis sex septem millia defunt;

Est animus tibi, sunt mores, et lingua, fidesque;

Plebs eris. at pueri ludentes, Rex eris, aiunt,

Si recte facies. Hic murus aheneus esto, 60

Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.

Roscia, dic fodes, melior lex, an puerorum

Naenia, quae regnum recte facientibus offert,
 Et maribus Curiis, et decantata Camillis?
 Inne tibi melius suadet, qui, rem facias; rem, 65
 Si possis, recte; si non, quocunque modo rem;
 Ut propius spectes lacrymosa poemata Puppi:
 An qui fortunae te respondere superbae
 Liberum et erectum praefens hortatur, et aptat?
 Quod si me populus Romanus forte roget, Cur 70
 Non, ut porticibus, sic iudiciis fruar iisdem;
 Nec sequar aut fugiam, quae diligit ipse vel odit;
 Olim quod vulpes aegroti cauta leoni
 Respondit, referam: Quia me vestigia terrent,
 Omnia te adversum spectantia, nulla retrorsum. 75
 Bellua multorum es capitum. nam quid sequar? aut quem?
 Pars hominum gestit conducere publica: sunt qui
 Cruftis et pomis viduas venentur avaras;
 Excipiantque fenes, quos in vivaria mittant:
 Multis occulto crescit res fenore. verum 80
 Esto aliis alios rebus studiisque teneri:
 Idem eadem possunt horam durare probantes?
 Nullus in orbe sinus Baiis praelucet amoenis,
 Si dixit dives; lacus et mare sentit amorem
 Festinantis heri: cui si vitiosa libido 85
 Fecerit auspiciam, cras ferramenta Teanum
 Tollebis, fabri. lectus genialis in aula est?
 Nil ait esse prius, melius nil coelibe vita:
 Si non est, jurat bene folis esse maritis.

EPISTOLARVM LIBER I. 99

Quo teneam vultus mutantem Protea nodo? 90

Quid pauper? ride: mutat coenacula, lectos,

Balnea, tonfores; conducto navigio aequè

Naufeat ac locuples, quem ducit priva triremis.

Si curtatus inaequali tonfore capillos

Occurri; rides: si forte subucula pexae 95

Trita subest tunicae, vel si toga diffidet impar;

Rides: quid, mea cum pugnat sententia secum?

Quod petiit, spernit; repetit, quod nuper omisit?

Aestuatur, et vitae disconuenit ordine toto?

Diruit, aedificat, mutat quadrata rotundis? 100

Insanire putas solennia me, neque rides,

Nec medici credis, nec curatoris egere

A praetore dati; rerum tutela mearum

Cum sis, et prave sectum stomacheris ob unguem

De te pendentis, te respicientis amici. 105

Ad summam, sapiens uno minor est Ioue, dives,

Liber, honoratus, pulcher, rex denique regum;

Praecipue sanus, nisi cum pituita molesta est.

EPISTOLA II.
AD LOLLIVM.

ROIANI belli scriptorem, maxime
Lolli,
Dum tu declamas Romae, Praeneste
relegi :

Qui, quid sit pulchrum, quid turpe, quid utile, quid non,
Plenius ac melius Chryfippo et Crantore dicit.

Cur ita crediderim, nisi quid te detinet, audi. 5

Fabula, qua Paridis propter narratur amorem
Graecia Barbariae lento collifa duello,
Stultorum regum et populorum continet aestus.
Antenor cenfet belli praecidere causam.

Quid Paris? ut salvus regnet, vivatque beatus, 10

Cogi posse negat. Nestor componere lites
Inter Peliden festinat, et inter Atriden :

Hunc amor, ira quidem communiter urit utrumque.
Quidquid delirant reges, plectuntur Achivi.

Seditione, dolis, scelere, atque libidine, et ira 15
 Iliacos intra muros peccatur, et extra.

Rurfus quid virtus, et quid sapientia possit,
 Vtile proposuit nobis exemplar Vlyffem:
 Qui domitor Trojae, multorum providus urbes
 Et mores hominum inspexit; latumque per aequor, 20
 Dum sibi, dum sociis reditum parat, aspera multa
 Pertulit, adversis rerum immerfabilis undis.
 Sirenum voces, et Circes pocula nostri:

Quae si cum sociis stultus cupidusque bibisset;
 Sub domina meretrice fuisset turpis et excors, 25
 Vixisset canis immundus, vel amica luto fuis.

Nos numerus sumus, et fruges consumere nati,
 Sponsi Penelopes, nebulones, Alcinoique
 In cute curanda plus aequo operata juventus;
 Cui pulchrum fuit in medios dormire dies, et 30
 Ad strepitum citharae cessatum ducere curam.

Vt jugulent homines, surgunt de nocte latrones:
 Vt templum ferves, non expergisceris? atqui
 Si noles fanus, curres hydropicus: et ni
 Posces ante diem librum cum lumine; si non 35
 Intendes animum studiis, et rebus honestis;

Invidia, vel amore, vigil torquebere. nam cur,
 Quae laedunt oculos, festinas demere; si quid
 Est animum, differs curandi tempus in annum?
 Dimidium facti, qui coepit, habet. sapere aude: 40
 Incipe. vivendi recte qui prorogat horam,

Rufficus expectat dum defluat amnis: at ille
Labitur, et labetur in omne volubilis aevum.

Quaeritur argentum, puerisque beata creandis
Vxor, et incultae pacantur vomere silvae. 45

Quod fatis est cui contingit, nihil amplius optet.

Non domus, et fundus, non aeris acervus et auri,

Aegroto domini deduxit corpore febres,

Non animo curas. valeat possessor oportet,

Si comportatis rebus bene cogitat uti. 50

Qui cupit, aut metuit, juvat illum sic domus, et res;

Vt lippum pictae tabulae, fomenta podagram,

Auriculas citharae collecta forde dolentes.

Sincerum est nisi vas; quodcunque infundis, acescit.

Sperne voluptates: nocet emta dolore voluptas. 55

Semper avarus eget: certum voto pete finem.

Invidus alterius macrescit rebus opimis:

Invidia Siculi non invenerere tyranni

Majus tormentum. qui non moderabitur irae,

Infectum volet esse, dolor quod suaserit, et mens, 60

Dum poenas odio per vim festinat inulto.

Ira furor brevis est. animum rege; qui, nisi paret,

Imperat: hunc frenis, hunc tu compefce catena.

Fingit equum tenera docilem cervice magister

Ire viam, quam monstrat eques: venaticus, ex quo 65

Tempore cervinam pellem latravit in aula,

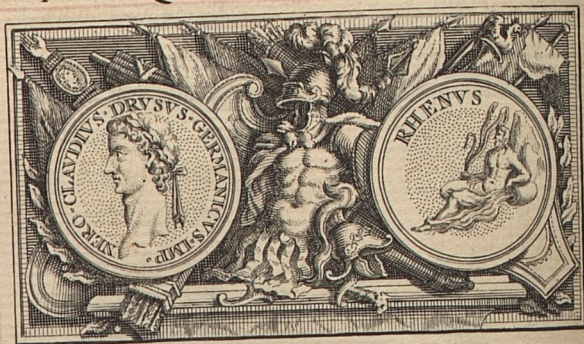
Militat in filvis catulus. nunc adbibe puro

Pectore verba, puer; nunc te melioribus offer.

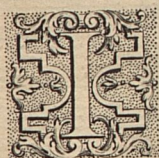
EPISTOLARVM LIBER I. 103

Quo semel est imbuta recens, servabit odorem
Testa diu. quod si cessas, aut strenuus anteis; 70
Nec tardum opperier, nec praecedentibus infro.

EPISTOLA III.
AD IVLIVM FLORVM.

VLI Flore, quibus terrarum militet
oris
Claudius Augusti privignus, scire la-
bore.

Thracane vos, Hebrusque nivali compede victus,
An freta vicinas inter currentia turres,
An pingues Asiae campi collesque morantur? 5
Quid studiosa cohors operum fruit? haec quoque curo,
Quis sibi res gestas Augusti scribere sumit?
Bella quis et paces longum diffundit in aevum?
Quid Titius, Romana brevi venturus in ora?
Pindarici fontis qui non expalluit haustus, 10
Fastidire lacus et rivos ausus apertos:
Ut valet? ut meminit nostri? fidibusne Latinis
Thebanos aptare modos studet, auspice Musa?
An tragica desaevit et ampullatur in arte?

EPISTOLARVM LIBER I. 105

Quid mihi Celfus agit? monitus, multumq; monendus, 15

Privatas ut quaerat opes, et tangere vitet

Scripta, Palatinus quaecunque recepit Apollo :

Ne, si forte suas repetitum venerit olim

Grex aviūm plumas, moveat cornicula risum

Furtivis nudata coloribus. ipse quid audes? 20

Quae circumvolitas agilis thyma? non tibi parvum

Ingenium, non incultum est, nec turpiter hirtum :

Seu linguam caufis acuis, seu civica jura

Respondere paras, seu condis amabile carmen ;

Prima feres ederae victricis praemia. quod si 25

Frigida curarum fomenta relinquere possēs ;

Quo te coelestis sapientia duceret, ires.

Hoc opus, hoc studium parvi properemus et ampli ;

Si patriae volumus, si nobis vivere cari.

Debes hoc etiam rescribere, si tibi curae, 30

Quantae conveniat, Munatius; an male facta

Gratia nequicquam coit, et rescinditur? at vos,

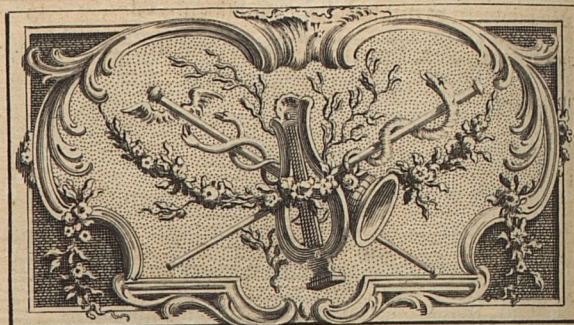
Heu! calidus sanguis, heu! rerum inciticia vexat,

Indomita cervice feros. ubicunque locorum

Vivitis, indigni fraternum rumpere foedus, 35

Pascitur in vestrum reditum votiva juvenca.

EPISTOLA IV.
AD ALBIVM TIBVLLVM.

ABI, nostrorum sermonium candide
judex,
Quid nunc te dicam facere in regione
Pedana?

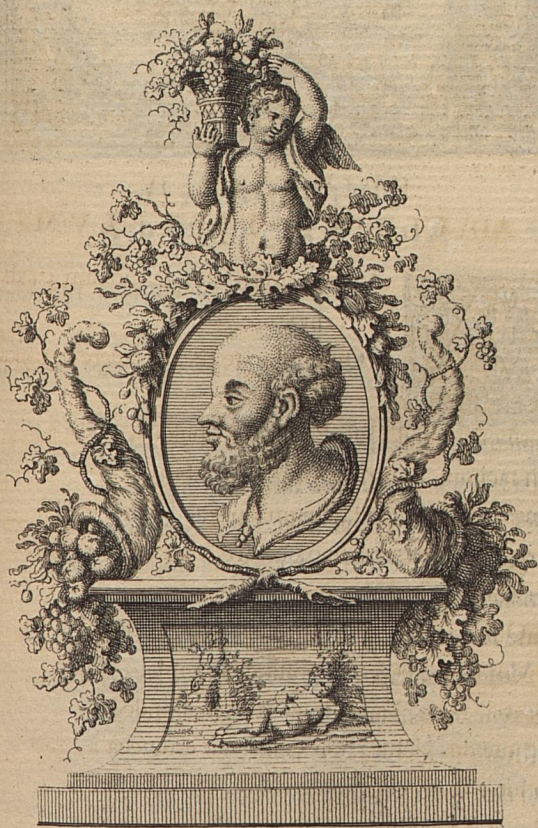
Scribere, quod Cassi Parmensis opuscula vincat?
An tacitum silvas inter reptare salubres,
Curantem quidquid dignum sapiente bonoque est? 5
Non tu corpus eras sine pectore. Di tibi formam,
Di tibi divitias dederant, artemque fruendi.

Quid voveat dulci nutricula majus alumno:
Quam sapere, et fari ut possit, quae sentiat; utque
Gratia, fama, valetudo contingat abunde, 10
Et mundus victus, non deficiente crumena?

Inter spem curamque, timores inter et iras,
Omnem crede diem tibi diluxisse supremum.
Grata superveniet, quae non sperabitur, hora.

EPISTOLARVM LIBER I. 107

Me pinguem et nitidum bene curata cute vifes, 15
Cum ridere voles, Epicuri de grege porcum.

EPISTOLA V.
AD TORQVATVM.

I potes archaicis conviva recumbere
lectis,

Nec modica coenare times olus omne
patella;

Supremo te sole domi, Torquate, manebo.

Vina bibes iterum Tauro diffusa, palustres

Inter Minturnas Simuessanumque Petrinum. 5

Si melius quid habes, arcesse; vel imperium fer.

Iamdudum splendet focus, et tibi munda supellex.

Mitte leves spes, et certamina divitiarum,

Et Moschi causam. cras nato Caesare festus

Dat veniam somnumque dies: impune licebit 10

Aestivam sermone benigno tendere noctem.

Quo mihi fortuna, si non conceditur uti?

Parcus ob heredis curam, nimiumque severus

Affidet infano. potare et spargere flores

Incipiam, patiarque vel inconsultus haberi. 15

Quid non ebrietas designat? operta recludit,
 Spes jubet esse ratas, ad proelia trudit inertem,
 Solicitudinis animis onus eximit, addocet artes.

Fecundi calices quem non fecere disertum?
 Contracta quem non in paupertate solutum? 20

Haec ego procurare et idoneus imperor, et non
 Invitus; ne turpe toral, ne fordida mappa
 Corruget nares; ne non et cantharus, et lanx
 Ostendat tibi te; ne fidos inter amicos

Sit, qui dicta foras eliminat; ut coeat par, 25

lungaturque pari. Brutum tibi, Septimiumque,

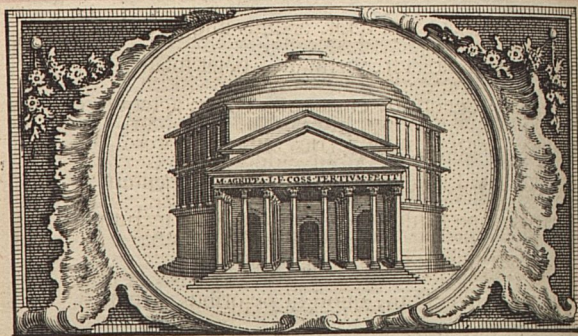
Et, nisi coena prior, potiorque puella Sabinum

Detinet, assumam. locus est et pluribus umbris:

Sed nimis arcta premunt olidae convivia caprae.

Tu, quotus esse velis, rescribe; et, rebus omissis,
 Atria servantem postico falle clientem. 30

EPISTOLA VI.
AD NUMICIUM.

N

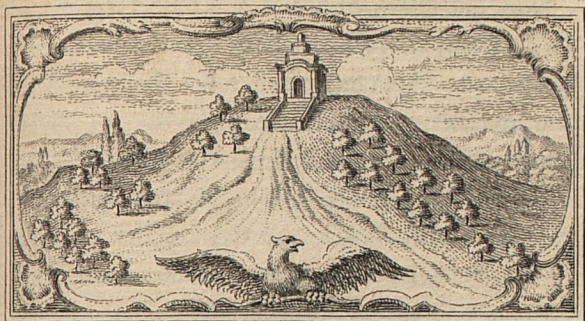
IL admirari prope res est una, Numi-
ci,

Solaque quae possit facere et servare
beatum.

Hunc solem, et stellas, et decedentia certis
Tempora momentis, sunt, qui formidine nulla
Imbuti spectent. quid censes munera terrae? 5
Quid maris, extremos Arabas ditantis, et Indos?
Ludicra quid, plausus, et amici dona Quiritis?
Quo spectanda modo, quo sensu credis, et ore?
Qui timet his adversa, fere miratur eodem
Quo cupiens pacto: pavor est utrobique molestus: 10
Improvisa simul species exterret utrumque.
Gaudeat, an doleat; cupiat, metuatne; quid ad rem;
Si, quidquid vidit melius pejusve sua spe,
Defixis oculis, animoque et corpore torpet?

Infani sapiens nomen ferat, aequus iniqui; 15
 Ultra, quam fatis est, virtutem si petat ipsam.
 I nunc, argentum, et marmor vetus, aeraque, et artes
 Suspice: cum gemmis Tyrios mirare colores:
 Gaude, quod spectant oculi te mille loquentem:
 Gnavus mane forum, et vespertinus pete tectum, 20
 Ne plus frumenti dotalibus emetat agris
 Mucius: (indignum, quod sit pejoribus ortus)
 Hic tibi sit potius, quam tu mirabilis illi.
 Quidquid sub terra est, in apricum proferet aetas;
 Defodiet, condetque nitentia. cum bene notum 25
 Porticus Agrippae, et via te conspexerit Appi;
 Ire tamen restat, Numa quo devenit, et Ancus.
 Si latus, aut renes morbo tentantur acuto;
 Quaere fugam morbi. vis recte vivere? quis non?
 Si virtus hoc una potest dare, fortis omiſſis 30
 Hoc age deliciis. virtutem verba putas, ut
 Lucum ligna? cave, ne portus occupet alter:
 Ne Cibyrica, ne Bithyna negotia perdas:
 Mille talenta rotudentur, totidem altera, porro
 Tertia succedant, et quae pars quadret acervum. 35
 Scilicet uxorem cum dote, fidemque, et amicos,
 Et genus, et formam, regina Pecunia donat;
 Ac bene nummatum decorat Suadela, Venusque.
 Mancipiis locuples, eget aeris Cappadocum rex:
 Ne fueris hic tu. chlamydes Lucullus, ut aiunt, 40
 Si posset centum scenae praebere rogatus,

Qui possum tot? ait: tamen et quaeram, et, quot habeo,
 Mittam. post paulo scribit, sibi millia quinque
 Esse domi chlamydam; partem, vel tolleret omnes.
 Exilis domus est, *ubi non et multa supersunt, 45
 Et dominium fallunt, et profunt furibus. ergo,
 Si res sola potest facere, et servare beatum;
 Hoc primus repetas opus, hoc postremus omittas.
 Si fortunatum species et gratia praestat;
 Mercemur servum, qui dicet nomina, laevum 50
 Qui fodiat latus, et cogat trans pondera dextram
 Porrhigere. Hic multum in Fabia valet, ille Velina,
 Cui libet hic fascēs dabit, eripietque curule,
 Cui volet, importunus ebur. Frater, pater, adde:
 Ut cuique est aetas, ita quemque facetus adopta. 55
 Si, bene qui coenat, bene vivit; lucet; eamus,
 Quo ducit gula, piscemur, venemur; (ut olim
 Gargilius, qui mane plagas, venabula, servos,
 Differtum transire forum, populumque iubebat:
 Unus ut e multis, populo spectante, referret 60
 Emtum mulus aprum) crudi tumidique lavemur,
 Quid deceat, quid non, obliti; Caerite cera
 Digni; remigium vitiosum Ithacensis Vlyssēi,
 Cui potior patria fuit interdicta voluptas.
 Si, Mimnermus uti censet, sine amore jocisque 65
 Nil est jucundum, vivas in amore jocisque.
 Vive, vale: si quid novisti rectius istis,
 Candidus imperti; si non, his utere mecum.

EPISTOLA VII.
AD MAECENATEM.

VINQVE dies tibi pollicitus me rure
futurum,
Sextilem totum mendax desideror. at-
qui,

Si me vivere vis sanum, recteque valentem;
Quam mihi das aegro, dabis aegrotare timenti,
Maecenas, veniam; dum ficus prima, calorque 5
Designatorem decorat lictoribus atris;
Dum pueris omnis pater, et matercula pallet;
Officiosaque sedulitas, et opella forensis
Adducit febres, et testamenta resignat.
Quod si bruma nives Albanis illinet agris; 10
Ad mare descendet vates tuus, et sibi parcat,
Contractusque leget: te, dulcis amice, revifet
Cum Zephyris, si concedes, et hirundine prima.

Non, quo more pyrīs vesci Calaber iubet hospēs,
 Tu me fecisti locupletem. Vescere fodes. 15
 Iam satis est. At tu quantumvis tolle. Benigne.
 Non invisa ferēs pueris munuscula parvis.
 Tam teneor dono, quam si dimittar onustus.
 Ut libet: haec porcis hodie comedenda relinques.
 Prodigus et stultus donat, quae spernit et odit: 20
 Haec seges ingratos tulit, et feret omnibus annis.
 Vir bonus et sapiens dignis ait esse paratum;
 Nec tamen ignorat, quid distent aera lupinis.
 Dignum praestabo me etiam pro laude merentis.
 Quod si me noles usquam discedere; reddes 25
 Forte latus, nigros angusta fronte capillos:
 Reddes dulce loqui: reddes ridere decorum, et
 Inter vina fugam Cynaræ moerere protervae.
 Forte per angustam tenuis vulpectula rimam
 Repserat in cumeram frumenti, pastaque, rursus 30
 Ire foras pleno tendebat corpore frustra.
 Cui mustela procul, Si vis, ait, effugere istinc;
 Macra cavum repetes arcum, quem macra subisti.
 Hac ego si compellor imagine, cuncta refigno;
 Nec somnum plebis laudo satur altitium, nec 35
 Otia divitiis Arabum liberrima muto.
 Saepe verecundum laudasti: rexque, paterque
 Audisti coram, nec verbo parcius absens.
 Inspice, si possum donata reponere laetus.
 Haud male Telenachus proles sapientis Ulyssæi: 40

Non est aptus equis Ithacae locus, ut neque planis
 Porrectus spatiiis, neque multae prodigus herbae;
 Atride, magis apta tibi tua dona relinquam.
 Parvum parva decent. mihi jam non regia Roma,
 Sed vacuum Tibur placet, aut imbelles Tarentum. 45
 Strenuus, et fortis, causisque Philippus agendis
 Clarus, ab officiis octavam circiter horam
 Dum redit, atque foro nimium distare Carinas
 Jam grandis natu queritur; conspexit, ut aiunt,
 Adraffum quendam vacua tonforis in umbra 50
 Cultello proprios purgantem leniter ungues.
 Demetri, (puer hic non laeve iussa Philippi
 Accipiebat) abi, quaere, et refer; unde domo, quis,
 Cujus fortunae, quo fit patre, quove patrono.
 It, redit, et narrat, Vulteium nomine Maenam, 55
 Praeconem, tenui censu, sine crimine notum,
 Et properare loco, et cessare, et quaerere, et uti,
 Gaudentem parvisque sodalibus, et lare certo,
 Et ludis, et post decisa negotia Campo.
 Scitari libet ex ipso, quodcumque refers. dic, 60
 Ad coenam veniat. non sane credere Maena:
 Mirari secum tacitus. quid multa? Benigne,
 Respondet. Negat ille mihi? Negat improbus; et te
 Negligit, aut horret. Vulteium mane Philippus
 Vilia vendentem tunicato scrutata popello 65
 Occupat, et salvere jubet prior. Ille Philippo
 Excusare laborem, et mercenaria vincla,

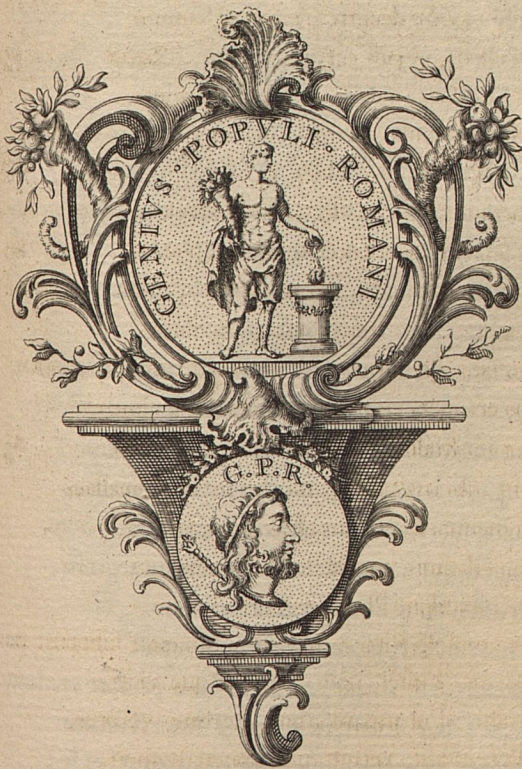
Quod non mane domum venisset; denique, quod non
 Providisset eum. Sic ignovisse putato
 Me tibi, si coenas hodie mecum. Vt libet. Ergo 70
 Post nonam venies: nunc i, rem strenuus auge.
 Ut ventum ad coenam est; dicenda, tacenda locutus,
 Tandem dormitum dimittitur. hic ubi saepe
 Occultum visus decurrere piscis ad hamum,
 Mane cliens, et jam certus conviva; jubetur 75
 Rura suburbana indictis comes ire Latinis.
 Impositus mannis, arvum coelumque Sabinum
 Non cessat laudare. videt, ridetque Philippus:
 Et sibi dum requiem, dum risus undique quaerit,
 Dum septem donat sestertia, mutua septem 80
 Promittit; persuadet, uti mercetur agellum:
 Mercatur. ne te longis ambagibus ultra,
 Quam satis est, morer; ex nitido fit ruficus, atque
 Sulcos et vineta crepat mera, praeparat ulmos,
 Immoritur studiis, et amore senescit habendi. 85
 Verum ubi oves furto, morbo periere capellae,
 Spem mentita seges, bos est enectus arando;
 Offensus damnis, media de nocte caballum
 Arripit, iratusque Philippi tendit ad aedes.
 Quem simul aspexit scabrum intonsumque Philippus; 90
 Durus, ait, Vultei, nimis attentusque videris
 Esse mihi. Pol me miserum, patrone, vocares,
 Si velles, inquit, verum mihi ponere nomen.
 Quod te per Genium, dextramque, Deosque Penates,

Obsecro, et obtestor; vitae me redde priori. 95

Qui simul aspexit, quantum dimissa petitis

Praesent; mature redeat, repetatque relicta.

Metiri se quemque suo modulo, ac pede, verum est.

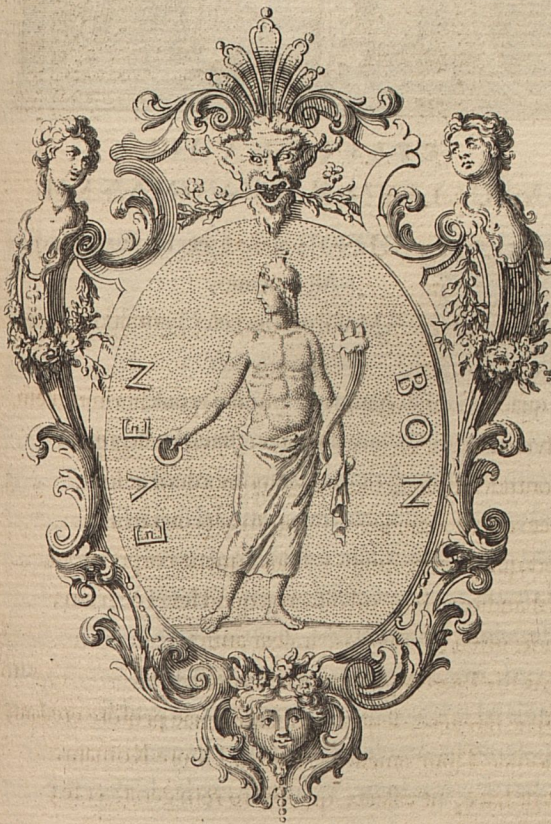
EPISTOLA VIII.
AD CELSVM ALBINOVANVM.

ELSO gaudere et bene rem gerere
Albinovano,
Mufarogata, refer, comiti scribaeque
Neronis.

Si quaeret, quid agam: dic, multa et pulchra minantem,
Vivere nec recte, nec suaviter: haud quia grando
Contuderit vites, oleamque momorderit aestus; 5
Nec quia longinquis armentum aegrotet in agris:
Sed quia mente minus validus, quam corpore toto,
Nil audire velim, nil discere, quod levet aegrum;
Fidis offendar medicis, irascat amicis,
Cur me funesto properent arcere veterno; 10
Quae nocuere, sequar; fugiam, quae profore credam;
Romae Tibur amem ventosus, Tibure Romam.
Post haec, ut valeat; quo pacto rem gerat, et se;
Ut placeat Iuveni, percontare, utque cohorti.

Si dicet, Recte: primum gaudere, subinde 15
Præceptum auriculis hoc inſillare memento:
Vt tu fortunam, ſic noſte, Celfe, feremus.

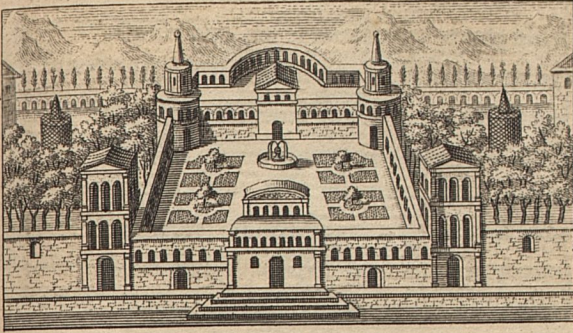

EPISTOLA IX.
AD CLAUDIVM NERONEM.

EPTIMIVS, Claudii, nimirum in-
telligit unus,
Quanti me facias. nam, cum rogat,
et prece cogit

Scilicet, ut tibi se laudare et tradere coner,
Dignum mente domoque legentis honesta Neronis,
Munere cum fungi propioris censet amici; 5
Quid possim videt, ac novit, me valdius ipso.
Multa quidem dixi, cur excusatus abirem:
Sed timui, mea ne finxisse minora putarer,
Dissimulator opis propriae, mihi commodus uni.
Sic ego, majoris fugiens opprobria culpae, 10
Frontis ad urbanae descendi praemia. quod si
Depositum laudas ob amici iussa pudorem;
Scribe tui gregis hunc, et fortem crede bonumque.

EPISTOLA X.
AD FVSCVM ARISTIVM.

RBIS amatorem Fuscum salvere jubemus

Ruris amatores; hac in re scilicet una
Multum dissimiles, ad caetera pene
gemelli,

Fraternis animis: quidquid negat alter, et alter:

Annuimus pariter, vetuli notique columbi. 5

Tu nidum servas: ego laudo ruris amoeni

Rivos, et musco circumlita saxa, nemusque.

Quid quaeris? vivo, et regno, simul ista reliqui,

Quae vos ad coelum fertis rumore secundo.

Vtque sacerdotis fugitivus, liba recusò, 10

Pane egeo, jam mellitis potiore placentis.

Vivere naturae si convenienter oportet,

Ponendaeque domo quaerenda est area primum;

Novistine locum potiore m rure beato?

Est, ubi plus tepeant hiemes? ubi gratior aura 15
 Leniat et rabiem Canis, et momenta Leonis,
 Cum semel accepit solem furibundus acutum?
 Est, ubi depellat somnos minus invida cura?
 Deterius Libycis olet aut nitet herba lapillis?
 Purior in vicis aqua tendit rumpere plumbum, 20
 Quam quae per pronum trepidat cum murmure rivum?
 Nempe inter varias nutritur silva columnas;
 Laudaturque domus, longos quae prospicit agros.
 Naturam expellas furca; tamen usque recurret,
 Et mala perumpet furtim fastidia victrix. 25

Non, qui Sidonio contendere callidus ostro
 Nescit Aquinatem potentia vellera fucum,
 Certius accipiet damnum, propiusve medullis;
 Quam qui non poterit vero distinguere falsum.
 Quem res plus nimio delectavere secundae, 30
 Mutatae quatient. si quid mirabere, pones
 Invitus. fuge magna: licet sub paupere tecto
 Reges et regum vita praecurrere amicos.

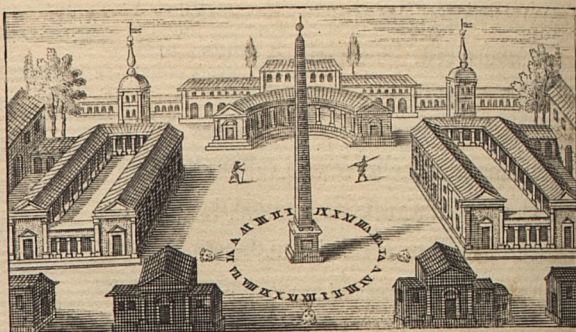
Cervus equum pugna melior communibus herbis
 Pellebat; donec minor in certamine longo 35
 Imploravit opes hominis, frenumque recepit:
 Sed postquam victor violens discessit ab hoste,
 Non equitem dorso, non frenum depulit ore:
 Sic, qui pauperiem veritus potiore metallis
 Libertate caret; dominum vehet improbus, atque 40
 Serviet aeternum, quia parvo nesciet uti.

Cui non conveniet sua res; ut calceus olim,
 Si pede major erit, subvertet; si minor, uret.
 Laetus sorte tua vives sapienter, Aristi :
 Nec me dimittes incastigatum, ubi plura
 Cogere, quam satis est, ac non cessare videbor.
 Imperat aut servit collecta pecunia cuique,
 Tortum digna sequi potius quam ducere funem.
 Haec tibi dictabam post fanum putre Vacunae;
 Excepto, quod non simul esses, caetera laetus .

45

50

EPISTOLA XI.
AD BULLATIVM.

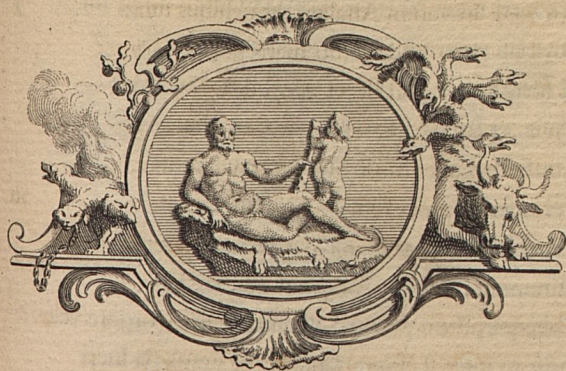
VID tibi visa Chios, Bullati, notaque
Lesbos?

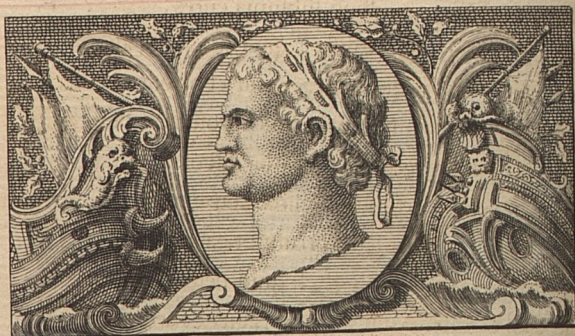
Quid concinna Samos? quid Croesi regia
Sardis?

Smyrna quid, et Colophon? majora, minorane fama?
Cunctane prae Campo, et Tiberino flumine, sordent?
An venit in votum Attalicis ex urbibus una? 5
An Lebedum laudas, odio maris atque viarum?
Scis Lebedus quid sit: Gabius defertior atque
Fidenis vicus: tamen illic vivere vellem,
Oblitusque meorum, obliviscendus et illis,
Neptunum procul e terra spectare furentem. 10
Sed neque, qui Capua Romam petit imbre lutoque
Adpersus, volet in caupona vivere; nec, qui
Frigus collegit, furnos et balnea laudat,
Ut fortunatam plene praestantia vitam;

EPISTOLARVM LIBER I. 125

Nec, si te validus jactaverit Auster in alto, 15
 Idcirco navem trans Aegaeum mare vendas.
 Incolumi Rhodos et Mitylene pulchra facit, quod
 Paenula solstitio, campestre nivalibus auris,
 Per brumam Tiberis, Sextili mense caminus.
 Dum licet, ac vultum servat fortuna benignum, 20
 Romae laudetur Samos, et Chios, et Rhodos absens.
 Tu, quamcunque Deus tibi fortunaverit horam,
 Grata sume manu; nec dulcia differ in annum:
 Vt, quocunque loco fueris, vixisse libenter
 Te dicas. nam si ratio et prudentia curas, 25
 Non locus effusi late maris arbiter, aufert;
 Coelum, non animum mutant, qui trans mare currunt.
 Strenua nos exercet inertia: navibus atque
 Quadrigis petimus bene vivere. quod petis, hic est,
 Est Vlubris; animus si te non deficit aequus. 30

EPISTOLA XII.

AD I C C I V M.

RVCTIBVS Agrippae Siculis, quos
colligis, Icci,

Si recte frueris; non est, ut copia ma-
jor

Ab Iove donari possit tibi. tolle querelas:
Pauper enim non est, cui rerum suppetit usus.
Si ventri bene, si lateri est, pedibusque tuis; nil 5
Divitiae poterunt regales addere majus.
Si forte in medio positorum abstemius, herbis
Vivis et urtica; sic vives protinus, ut te
Confestim liquidus fortunae rivus inauret:
Vel quia naturam mutare pecunia nescit, 10
Vel quia cuncta putas una virtute minora.
Miramur, si Democriti pecus edit agellos
Cultaque, dum peregre est animus sine corpore velox?
Cum tu inter scabiem tantam et contagia lucri

Nil parvum sapias, et adhuc sublimia cures: 15

Quae mare comescant causae; quid temperet annum;

Stellae sponte sua, iussaene, vagentur et errent;

Quid premat obscurum lunae, quid proferat orbem;

Quid velit et possit rerum concordia discors;

Empedocles, an Stertinium deliret acumen. 20

Verum, seu pisces, seu porrum et caepe trucidas,

Vtere Pompeio Grospho; et, si quid petet, ultro

Defer; nil Grosphus nisi verum orabit, et aequum.

Vilis amicorum est annona, bonis ubi quid deest.

Ne tamen ignores, quo sit Romana loco res; 25

Cantaber Agrippae, Claudii virtute Neronis

Armenius cecidit; jus imperiumque Phraates

Caesaris accepit genibus minor. aurea fruges

Italiae pleno diffudit copia cornu.

EPISTOLA XIII.
AD VINNIUM ASELLAM.

T proficiscentem docui te saepe diu-
que,
Augusto reddes signata volumina,
Vini,

Si validus, si lactus erit, si denique poscet :
Ne studio nostri pecces, odiumque libellis
Sedulus importes opera vehemente minister. 5
Si te forte meae gravis uret sarcina chartae;
Abjicito potius, quam, quo perferre juberis,
Clitellas ferus impingas, Asinaeque paternum
Cognomen vertas in risum, et fabula fias.
Viribus uteris per clivos, flumina, lamas. 10
Victor propositi simul ac perveneris illuc,
Sic positum servabis onus ; ne forte sub ala
Fasciculum portes librorum, ut rusticus agnum,
Vt vinosa glomos furtivae Pyrrhia lanae,

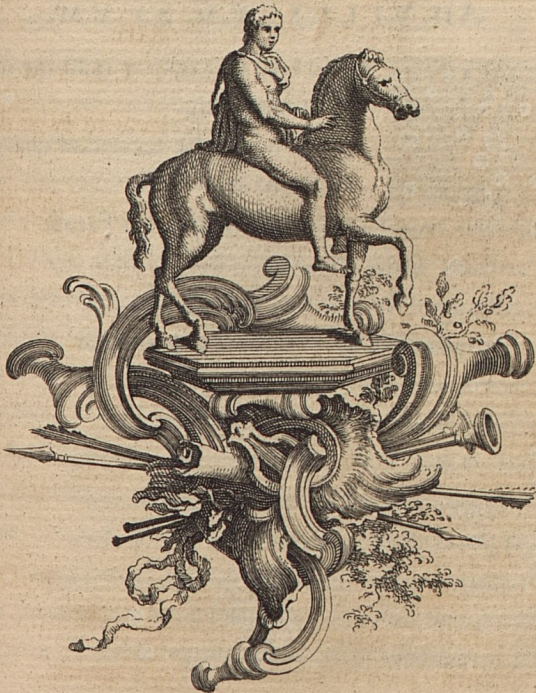
Vt cum pileolo soleas conviva tribulis. 15

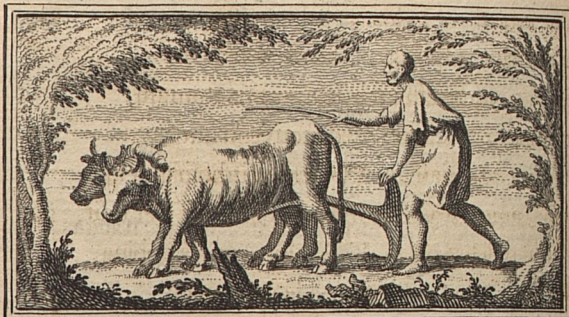
Ne vulgo narres te sudavisse ferendo

Carmina, quae possint oculos auresque morari

Caesaris. oratus multa prece, nitere porro.

Vade, vale: cave ne titubes, mandataque frangas.

EPISTOLA XIV.
AD VILLICVM SVVM.

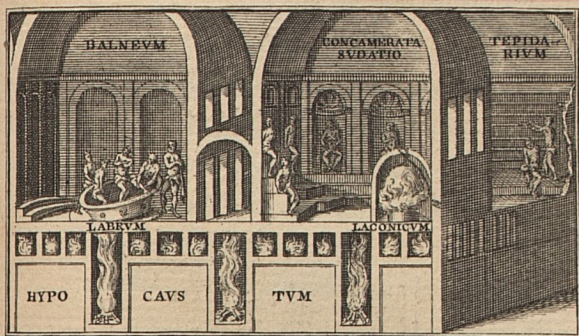
ILLICE filvarum, et mihi me red-
dentis agelli,
Quem tu fastidis, habitatum quinque
focis, et

Quinque bonos solitum Variam dimittere Patres;
Certemus, spinas animone ego fortius, an tu
Evellas agro; et melior sit Horatius, an res. 5
Me quamvis Lamiae pietas et cura moretur
Fratrem moerentis, raptō de fratre dolentis
Insolabiliter; tamen istuc mens animusque
Fert, et amat spatii obstantia rumpere claustra.
Rure ego viventem, tu dicis in Vrbe beatum: 10
Cui placet alterius, sua nimirum est odio fors:
Stultus uterque locum immeritum causatur inique;
In culpa est animus, qui se non effugit unquam.
Tu mediastinus tacita prece rura petebas;

Nunc urbem, et ludos, et balnea villicus optas: 15
 Me constare mihi scis, et discedere tristem,
 Quandocunque trahunt invisâ negotia Romam.
 Non eadem miramur: eo disconvenit inter
 Meque et te. nam, quae deserta et inhospita tesqua
 Credis, amoena vocat, mecum qui sentit; et odit, 20
 Quae tu pulchra putas. fornix tibi et uncta popina
 Incutiunt urbis desiderium, video; et quod
 Angulus iste feret piper et thus ocuis uva;
 Nec vicina subest vinum praebere taberna
 Quae possit tibi; nec meretrix tibicina, cujus 25
 Ad strepitum salias terrae gravis: et tamen urges
 lampridem non tacta ligonibus arva, bovemque
 Disjunctum curas, et strictis frondibus explēs.
 Addit opus pigro rivus, si decidit imber,
 Multa mole docendus aprico parcere prato. 30
 Nunc age, quid nostrum concentum dividat, audi.
 Quem tenues decuere togae, nitidique capilli,
 Quem scis immunem Cynarae placuisse rapaci,
 Quem bibulum liquidi media de luce Falemi;
 Coena brevis juvat, et prope rivum somnus in herba: 35
 Nec luisse pudet, sed non incidere ludum.
 Non istic obliquo oculo mea commoda quisquam
 Limat, non odio obscuro morsuque venenat:
 Rident vicini glebas et saxa moventem.
 Cum fervis urbana diaria rodere mavis: 40
 Horum tu in numerum voto ruis. invidet usum

Lignorum et pecoris tibi calo argutus, et horti.
Optat ephippia bos piger: optat arare caballus.
Quam scit uterque, libens, censebo, exerceat artem.

EPISTOLA XV.
AD C. NUMONIUM VALAM.

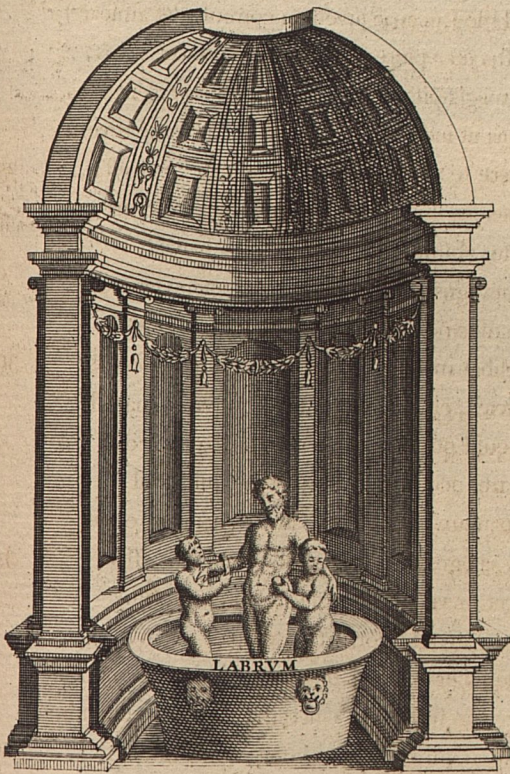

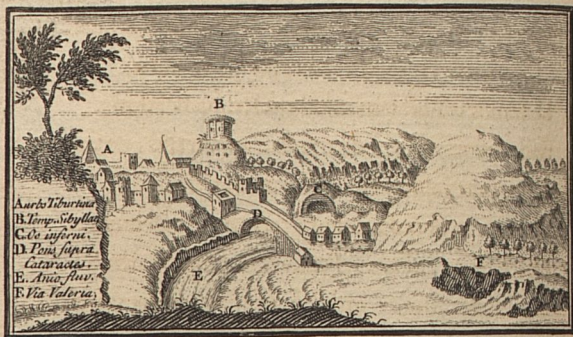
VAE fit hiems Veliae, quod coelum,
Vala, Salerni;
Quorum hominum regio, et qualis via;
(nam mihi Baias

Musa supervacuas Antonius: et tamen illis
Me facit invisum, gelida cum perluor unda
Per medium frigus. sane myrteta relinqui, 5
Dictaque cessantem nervis elidere morbum
Sulfura contemni, vicus gemit, invidus aegris,
Qui caput et stomachum supponere fontibus audent
Clusinis, Gabiosque petunt, et frigida rura.
Mutandus locus est, et diversoria nota 10
Praeteragendus equus. Quo tendis? non mihi Cumas
Est iter, aut Baias, laeva stomachofus habena
Dicit eques: sed equi frenato est auris in ore)
Major utrum populum frumenti copia pascat;

Collectosne bibant imbres, puteosne perennes 15
 Dulcis aquae; (nam vina nihil moror illius orae:
 Rure meo possum quidvis perferre patique:
 Ad mare cum veni, generosum et lene requiro,
 Quod curas abigat, quod cum spe divite manet
 In venas animumque meum, quod verba ministret, 20
 Quod me Lucanae juvenem commendet amicae)
 Tractus uter plures lepores, uter educet apros;
 Vtra magis pisces et echinos aequora celent:
 Pinguis ut inde domum possim Phaeaxque reverti,
 Scribere te nobis, tibi nos accredere, par est. 25
 Maenius ut, rebus maternis atque paternis
 Fortiter absumtis, urbanus coepit haberi;
 Scurra vagus, non qui certum praesepe teneret;
 Impransus non qui civem dignosceret hoste,
 Quaelibet in quemvis opprobria fingere saevus; 30
 Pernicies, et tempestas, barathrumque macelli;
 Quidquid quaesierat, ventri donabat avaro.
 Hic, ubi nequitiae fautoribus et timidis nil
 Aut paulum abstulerat, patinas coenabat omasi
 Vilis, et agninae; tribus ursis quod fatis esset: 35
 Scilicet ut ventres lamna candente nepotum
 Diceret urendos correctus Bestius. idem,
 Quidquid erat nactus praedae majoris, ubi omne
 Verterat in fumum et cinerem; Non hercule miror,
 Aiebat, si qui comedunt bona; cum sit obeso 40
 Nil melius turdo, nil vulva pulchrius ampla.

Nimirum hic ego sum: nam tuta et parvula laudo,
 Cum res deficiunt, satis inter vilia fortis:
 Verum ubi quid melius contingit, et unctius; idem
 Vos sapere, et solos aio bene vivere, quorum 45
 Conspicitur nitidis fundata pecunia villis.

EPISTOLA XVI.

AD QUINTIVM.

E perconteris, fundus meus, optime
 Quinti,
 Arvo pascat herum, an baccis opulentet
 olivae,

Pomisne, et pratis, an amicta vitibus ulmo;
 Scribetur tibi forma loquaciter; et situs agri.

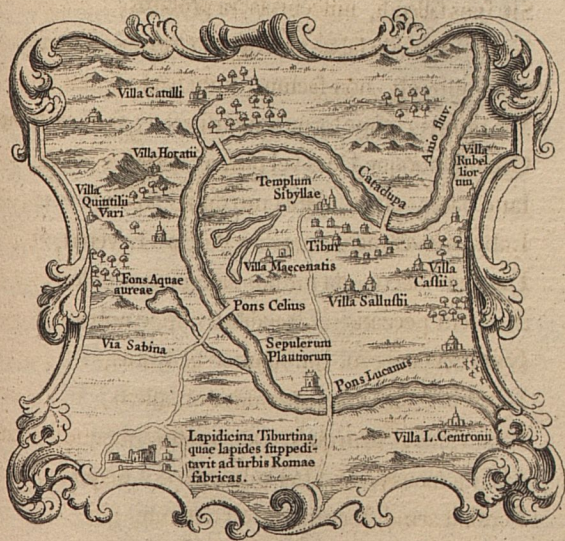
Continui montes, ni diffocientur opaca 5
 Valle: sed ut veniens dextrum latus aspiciat Sol,
 Laevium discedens curru fugiente vaporet.
 Temperiem laudes. quid si rubicunda benigne
 Corna vepres et pruna ferant? si quercus et ilex
 Multa fruge pecus, multa dominum juvet umbra? 10
 Dicas adductum propius frondere Tarentum.
 Fons etiam rivo dare nomen idoneus, ut nec
 Frigidior Thracam nec purior ambiat Hebrus,
 Infirmo capiti fluit utilis, utilis alvo.

EPISTOLARVM LIBER I. 137

Hae latebrae dulces, etiam (si credis) amoenae, 15
 Incolumem tibi me praestant Septembribus horis.
 Tu recte vivis, si curas esse quod audis,
 Iactamus jam pridem omnis te Roma beatum :
 Sed vereor, ne cui de te plus quam tibi credas;
 Neve putes alium sapiente bonoque beatum; 20
 Neu, si te populus sanum recteque valentem
 Dicat, occultam febrem sub tempus edendi
 Dissimules, donec manibus tremor incidat unctis.
 Stultorum incurata pudor malus ulcera celat.
 Si quis bella tibi terra pugnata marique 25
 Dicat, et his verbis vacuas permulceat aures;
 Tene magis saluum populus velit, an populum tu,
 Servet in ambiguo, qui consulit et tibi et Vrbi,
 Iupiter: Augusti laudes agnoscere possis.
 Cum pateris sapiens emendatusque vocari; 30
 Responde sine tuo, dic fides, nomine? nempe
 Vir bonus et prudens dici delector ego, ac tu.
 Qui dedit hoc hodie, cras, si volet, auferet: ut si
 Detulerit falces indigno, detrahet idem:
 Pone, meum est, inquit: pono, tristisque recedo. 35
 Idem si clamet furem, neget esse pudicum,
 Contendat laqueo collum pressisse paternum;
 Mordear opprobriis falsis, mutemque colores?
 Falsus honor juvat, et mendax infamia terret
 Quem, nisi mendosum et mendacem? vir bonus est quis?
 Qui consulta patrum, qui leges juraque servat; 41

Quo multae magnaeque fecantur iudice lites;
 Quo responfore, et quo causae teste tenentur.
 Sed videt hunc omnis domus, et vicinia tota,
 Introrsum turpem, speciosum pelle decora. 45
 Nec furtum feci, nec fugi, si mihi dicat
 Servus: Habes precium, loris non ureris, aio.
 Non hominem occidi: Non pasces in cruce corvos.
 Sum bonus, et frugi: Renuit, negat atque Sabellus.
 Cautus enim metuit foveam lupus, accipiterque 50
 Suspectos laqueos, et opertum miluus hamum.
 Oderunt peccare boni virtutis amore:
 Tu nihil admittes in te formidine poenae;
 Sit spes fallendi, miscebis sacra profanis.
 Nam de mille fabae modiis cum furrupis unum; 55
 Damnum est, non facinus, mihi pacto lenius isto.
 Vir bonus, omne forum quem spectat, et omne tribunal,
 Quandocunque Deos vel porco vel bove placat,
 Iane pater, clare, clare cum dixit, Apollo;
 Labra movet metuens audiri; Pulchra Laverna, 60
 Da mihi fallere, da justum sanctumque videri,
 Noctem peccatis et fraudibus objice nubem.
 Qui melior servo, qui liberior sit avarus,
 In triviis fixum cum se demittit ob assem,
 Non video. nam qui cupiet, metuet quoque: porro, 65
 Qui metuens vivet, liber mihi non erit unquam.
 Perdidit arma, locum virtutis deseruit, qui
 Semper in augenda festinat et obruitur re.

Vendere cum possis captivum, occidere noli :
 Serviet utiliter : sine pascat durus, aretque, 70
 Naviget, ac mediis hienet mercator in undis,
 Annonae profit, portet frumenta penulque.
 Vir bonus et sapiens audebit dicere, Pentheu
 Rector Thebarum, quid me perferre patique
 Indignum coges? Adimam bona: Nempe pecus, rem, 75
 Lectos, argentum: tollas licet. In manicis et
 Compedibus saevo te sub custode tenebo.
 Ipse Deus, simul atque volam, me solvet. opinor,
 Hoc sentit; moriar. mors ultima linea rerum est.

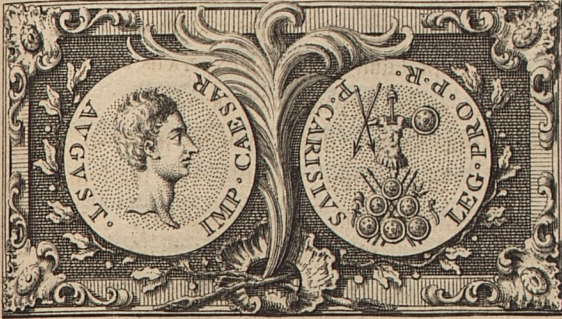

Hic subit, et perfert. aut virtus nomen inane est,
Aut decus et precium recte petit experiens vir.

Coram rege suo de paupertate tacentes
Plus poscente ferent. distat, sumasne pudenter,
An rapias: atqui rerum caput hoc erat, hic fons. 45
Indotata mihi soror est, paupercola mater,
Et fundus nec vendibilis, nec pascere firmus,
Qui dicit; clamat, Victum date: succinit alter,
Et mihi dividuo findetur munere quadra.
Sed tacitus pasci si posset corvus, haberet 50
Plus lapis, et rixae multo minus invidiaeque.

Brundisium comes, aut Surrentum ductus amoenum,
Qui queritur salebras, et acerbum frigus, et imbres,
Aut cistam effractam, et subducta viatica plorat;
Nota refert meretricis acumina, saepe catellam, 55
Saepe periscelidem raptam sibi flentis: uti mox
Nulla fides damnis, verisque doloribus adsit.
Nec semel irrifus triviis attollere curat
Fracto crure planum: licet illi plurima manet
Lacryma, per sanctum juratus dicat Osirim, 60
Credite; non ludo; crudeles, tollite claudum:
Quaere peregrinum, vicinia rauca reclamat.

EPISTOLA XVIII.
AD LOLLIVM.

I bene te novi, metues, liberrime Lolli,
Scurrantis speciem praeberè, profectus amicum.

Vt matrona meretrici dispar erit, atque
Discolor; infido scurrae distabit amicus.
Est huic diversum vitio vitium prope majus; 5
Asperitas agrestis, et inconcinna, gravisque,
Quae se commendat tonsa cute, dentibus atris;
Dum vult libertas mera dici, veraque virtus.
Virtus est medium vitiorum, et utrinque reductum.
Alter in obsequium plus aequo pronus, et imi 10
Derisor lecti, sic nutum divitis horret,
Sic iterat voces, et verba cadentia tollit;
Vt puerum faevo credas dictata magistro
Reddere, vel partes mimum tractare secundas:

Alter rixatur de lana saepe caprina, 15
 Propugnat nugis armatus: Scilicet, ut non
 Sit mihi prima fides: et, vere quod placet, ut non
 Acriter elatrem, precium aetas altera fordet.
 Ambigitur quid enim? Castor sciat an Docilis plus:
 Brundisium Minuci melius via ducat, an Appi. 20
 Quem damnosa Venus, quem praeceps alea nudat,
 Gloria quem supra vires et vestit et ungit,
 Quem tenet argenti fitis importuna famaeque,
 Quem paupertatis pudor et fuga; dives amicus,
 Saepe decem vitiis instructior, odit et horret; 25
 Aut si non odit, regit; ac, veluti pia mater,
 Plus quam se sapere, et virtutibus esse priorem
 Vult: et ait prope vera; Meae (contendere noli)
 Stultitiam patiuntur opes: tibi parvula res est:
 Arcta decet sanum comitem toga: desine mecum 30
 Certare. Eutrapelus, cuicumque nocere volebat,
 Vestimenta dabat preciosa. beatus enim jam
 Cum pulchris tunicis sumet nova consilia et spes;
 Dormiet in lucem, scorto postponet honestum
 Officium, nummos alienos pascet; ad inum 35
 Thrax erit, aut olitoris aget mercede caballum.
 Arcanum neque tu scrutaberis ullius unquam;
 Commissumque teges, et vino tortus et ira.
 Nec tua laudabis studia, aut aliena reprendes:
 Nec, cum venari volet ille, poemata panges. 40
 Gratia sic fratrum geminorum Amphionis atque

Zethi diffiluit, donec suspecta severo
 Conticuit lyra: fraternis cessisse putatur
 Moribus Amphion. tu cede potentis amici
 Lenibus imperiis: quotiesque educet in agros 45
 Actolis onerata plagis iumenta, canesque,
 Surge, et inhumanae senium depone Camenae,
 Coenes ut pariter pulmenta laboribus emta;
 Romanis solemne viris opus, utile famae,
 Vitaeque, et membris: praesertim cum valeas, et 50
 Vel cursu superare canem, vel viribus aprum
 Possis: adde, virilia quod speciosius arma
 Non est qui tractet: scis, quo clamore coronae
 Proelia sustineas campestria: denique saevam
 Militiam puer et Cantabrica bella tulisti 55
 Sub duce, qui templis Parthorum signa refixit;
 Nunc et, si quid abest, Italis adjudicat armis:
 Ac, ne te retrahas, et inexcusabilis absis,
 Quamvis nil extra numerum fecisse modumque
 Curas, interdum nugaris rure paterno. 60
 Partitur lintres exercitus: Actia pugna,
 Te duce, per pueros hostili more refertur:
 Adversarius est frater; lacus, Adria; donec
 Alterutrum velox victoria fronde coronet.
 Consentire suis studiis qui crediderit te, 65
 Fautor utroque tuum laudabit pollice ludum.
 Protenus ut moneam: (si quid monitoris eges tu)
 Quid, de quoque viro, et cui dicas, saepe videto.

146 Q. HORATII FLACCI

Percontatorem fugito : nam garrulus idem est,
 Nec retinent patulae commissa fideliter aures, 70
 Et semel emissum volat irrevocabile verbum.

Non ancilla tuum jecur ulceret ulla, puerve,
 Intra marmoreum venerandi limen amici:
 Ne dominus pueri pulchri, caraeve puellae,
 Munere te parvo beet; aut incommodus angat. 75

Qualem commendes, etiam atque etiam aspice : ne mox
 Incutiant aliena tibi peccata pudorem.

Fallimur, et quondam non dignum tradimus : ergo,
 Quem sua culpa premet, deceptus omitte tueri;
 Ut penitus notum, si tentent crimina, serves 80

Tuterisque tuo fidentem praesidio ; qui
 Dente Theonino cum circumroditur, ecquid
 Ad te post paulo ventura pericula sentis?

Nam tua res agitur, paries cum proximus ardet:
 Et neglecta solent incendia fumere vires. 85

Dulcis inexpertis cultura potentis amici:
 Expertus metuit. tu, dum tua navis in alto est,
 Hoc age, ne mutata retrorsum te ferat aura.

Oderunt hilarem tristes, tristemque jocosus;
 Sedatum celeres, agilem gnavumque remissi : 90
 Potores bibuli media de nocte Falerni

Oderunt porrecta negantem pocula ; quamvis
 Nocturnos jures te formidare tepores.

Deme supercilio nubem : plerumque modestus
 Occupat obscuri speciem, taciturnus acerbi. 95

EPISTOLARVM LIBER I. 147

Inter cuncta leges et percontabere doctos,
Qua ratione queas traducere leniter aevum :
Ne te semper inops agitet vexetque cupido,
Ne pavor, et rerum mediocriter utilium spes :
Virtutem doctrina paret, naturane donet : 100

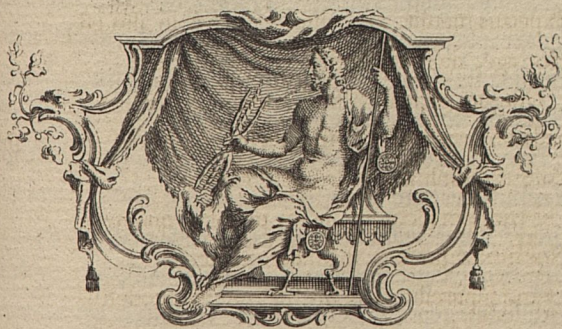
Quid minuat curas, quid te tibi reddat amicum :
Quid pure tranquillet; honos, an dulce lucellum,
An secretum iter et fallentis semita vitae.

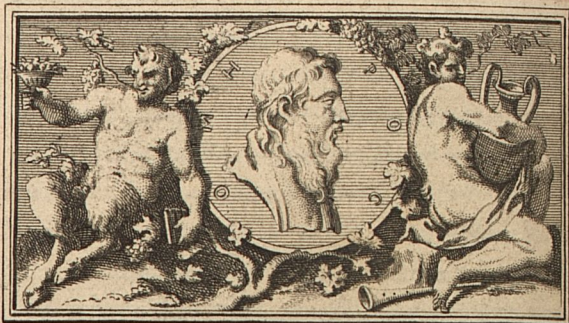
Me quoties reficit gelidus Digentia rivus,
Quem Mandela bibit, rugosus frigore pagus ; 105

Quid sentire putas, quid credis, amice, precari ?
Sit mihi; quod nunc est: etiam minus; ut mihi vivam.

Quod superest aevi, si quid superesse volunt Di :
Sit bona librorum, et provisae frugis in annum
Copia; ne fluitem dubiae spe pendulus horae. 110

Sed satis est orare Iovem, quae donat et aufert :
Det vitam, det opes; aequum mi animum ipse parabo.

EPISTOLA XIX.
AD MAECENATEM.

RISCO si credis, Maecenas docte,
Cratino;

Nulla placere diu, nec vivere carmina
possunt,

Quae scribuntur aquae potoribus. ut male sanos,
Adscripsit Liber Satyris Faunisque poetas:

Vina fere dulces oluerunt mane Camenae:

5

Laudibus arguitur vini vinosus Homerus:

Ennius ipse pater nunquam, nisi potus, ad arma

Profiluit dicenda: forum, putealque Libonis

Mandabo ficcis, adimam cantare severis.

Hoc simul edixit; non cessavere poetae

10

Nocturno certare mero, putere diurno.

Quid? si quis vultu torvo ferus, et pede nudo,

Exiguaeque togae simulet textore Catonem;

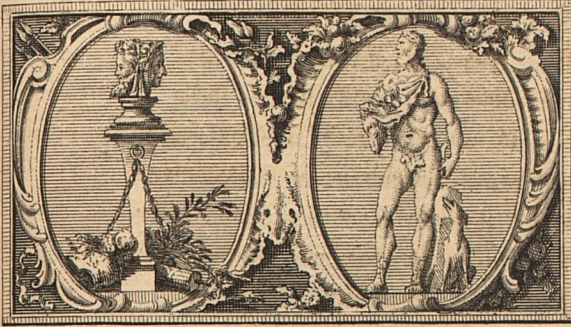
Virtutemne repraesentet moresque Catonis?

Rupit Hyarbitam Timagenis aemula lingua; 15
 Dum studet urbanus, tenditque disertus haberi.
 Decipit exemplar vitis imitabile. quod si
 Pallerem casu, biberent exsangne cuminum.
 O imitatores, servum pecus, ut mihi saepe
 Bilem, saepe jocum vestri movere tumultus! 20
 Libera per vacuum posui vestigia princeps,
 Non aliena meo pressi pede. qui sibi fidit,
 Dux regit examen. Parios ego primus iambos
 Ostendi Latio, numeros animosque secutus
 Archilochi; non res, et agentia verba Lycamben. 25
 At ne me foliis ideo brevioribus oraes,
 Quod timui mutare modos, et carminis artem:
 Temperat Archilochi musam pede mascula Sappho,
 Temperat Alcacus; sed rebus et ordine dispar:
 Nec focerum quaerit, quem versibus oblinat atris, 30
 Nec sponsae laqueum famoso carmine nectit.
 Hunc ego, non alio dictum prius ore, Latinus
 Vulgavi fidicen. juvat inmemorata ferentem
 Ingenuis oculisque legi, manibusque teneri.
 Scire velis, mea cur ingratus opuscula lector 35
 Laudet ametque domi, premat extra limen iniquus?
 Non ego ventosae plebis suffragia venor
 Impensis coenarum, et tritae munere vestis:
 Non ego, nobilium scriptorum auditor et ultor,
 Grammaticas ambire tribus et pulpita dignor. 40
 Hinc illae lacrymae. Spissis indigna theatri

Scripta pudet recitare, et nugis addere pondus,
Si dixi: Rides, ait, et Iovis auribus ista
Servas: fidis enim manare poetica mella
Te solum, tibi pulcher. Ad haec ego naribus uti
Formido; et, luctantis acuto ne fecer ungui,
Displicet iste locus, clamo, et diludia posco.
Ludus enim genuit trepidum certamen, et iram;
Ira truces inimicitias, et funebre bellum.

45

EPISTOLA XX.
AD LIBRVM SVVM.

ERTVMNVM Ianumque, liber,
spectare videris:
Scilicet ut prostes Sosiorum punice
mundus.

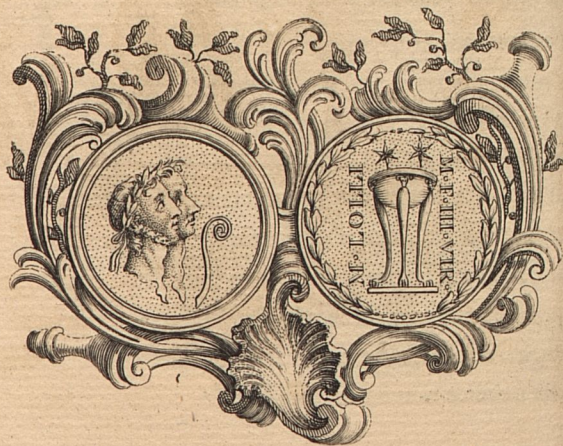
Odisti claves, et grata sigillâ pudico;
Paucis ostendi gemis, et communia laudas;
Non ita nutritus. fuge quo discedere gestis: 5
Non erit emisso reditus tibi. Quid miser egi?
Quid volui? dices, ubi quis te laeserit: et scis
In breve te cogi, cum plenus languet amator.
Quod si non odio peccantis desipit augur;
Carus eris Romae, donec te deserat aetas: 10
Contrectatus ubi manibus fordescere vulgi
Coeperis; aut tineas pasces taciturnus inertes,
Aut fugies Vticam, aut vinctus mitteris Ilerdam.
Ridebit monitor non exauditus: ut ille,

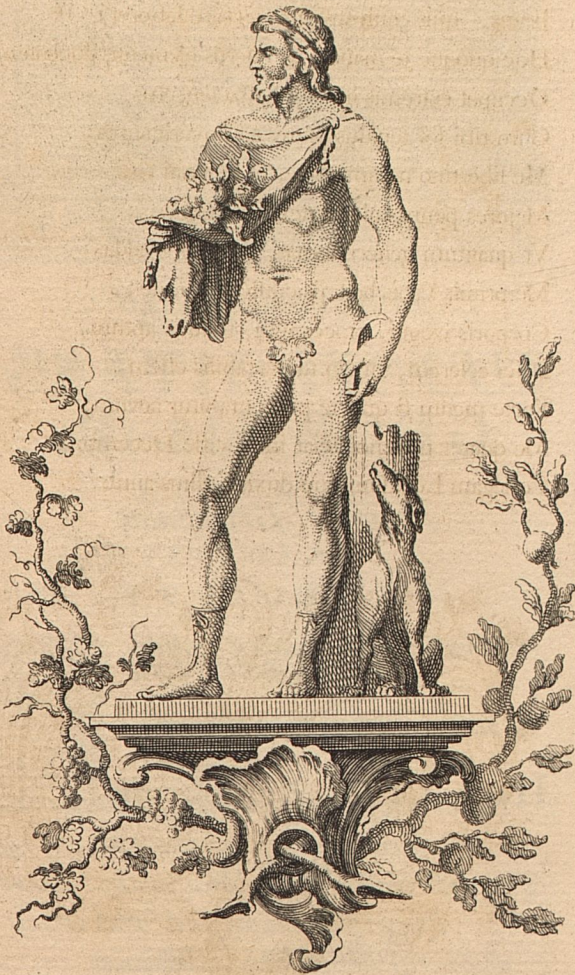
Qui male parentem in rupes protrufit afellum 15
 Iratus. quis enim iuitum fervare labore?

Hoc quoque te manet, ut pueros elementa docentem
 Occupet extremis in vicis balba fenectus.

Cum tibi fol tepidus plures admoverit aures;
 Me libertino natum patre, et in tenui re, 20
 Majores pennas nido extendiffe loqueris;
 Ut quantum generi demas, virtutibus addas:
 Me primis Urbis belli placuiffe domique;
 Corporis exigui, praecanum, folibus aptum,
 Irascei celerem, tamen ut placabilis effem. 25

Forte meum fi quis te percontabitur aevum;
 Me quater undenos fciat impleviffe Decembres,
 Collegam Lepidum quo duxit Lollius anno.

ERVDITISSIMO VIRO

RICHARDO MEAD,

GEORGII II.

Magnae Britanniae

REGIS

Medico Celeberrimo,

SECUNDVM

HORATII Epistolarum Lib.

D. D. D.

Johannes Pine.

QVINTI
HORATII FLACCI
EPISTOLARVM
LIBER II.

EPISTOLA I.
AD AVGVSTVM.

VM tot fustineas et tanta negotia fo-
lus,
Res Italas armis tuteris, moribus or-
nes,

Legibus emendes; in publica commoda peccem,
Si longo sermone morer tua tempora, Caesar.

Romulus, et Liber pater, et cum Castore Pollux, 5
Post ingentia facta Deorum in templa recepti,
Dum terras hominumque colunt genus, aspera bella
Componunt, agros assignant, oppida condunt;

Ploravere fuis non respondere favorem
 Speratum meritis. diram qui contudit Hydram, 10
 Notaque fatali portenta labore subegit;
 Comperit invidiam supremo fine domari.
 Vrit enim fulgore suo, qui praegravat artes
 Infra se positas: extinctus amabitur idem.
 Praesenti tibi maturos largimur honores, 15
 Iurandaque tuum per nomen ponimus aras,
 Nil oriturum alias, nil ortum tale fatentes.
 Sed tuus hic populus, sapiens et iustus in uno,
 Te nostris ducibus, te Graiis anteferendo,
 Caetera nequaquam simili ratione modoque 20
 Aestimat; et, nisi quae terris semota, suisque
 Temporibus defuncta videt, fastidit et odit;
 Sic fautor veterum, ut tabulas peccare vetantes,
 Quas bis quinque viri sanxerunt, foedera regum
 Vel Gabiis vel cum rigidis aequata Sabinis, 25
 Pontificum libros, annosa volumina vatum,
 Dictitet Albano Musis in monte locutas.
 Si, quia Graecorum sunt antiquissima quaeque
 Scripta vel optima, Romani pensantur eadem
 Scriptores trutina; non est quod multa loquamur: 30
 Nil intra est oleam, nil extra est in nuce duri.
 Venimus ad summum fortunae: pingimus, atque
 Pfallimus, et luctamur Achivis doctius unctis.
 Si meliora dies, ut vina, poemata reddit;
 Scire velim, chartis precium quotus arroget annus. 35

Scriptor abhinc annos centum qui decidit, inter
 Perfectos veteresque referri debet, an inter
 Viles atque novos? excludat iurgia finis.

Est vetus atque probus, centum qui perficit annos.
 Quid? qui deperit minor uno mense, vel anno; 40

Inter quos referendus erit? veteresne poetas,
 An quos et praesens et postera respuet aetas?

Iste quidem veteres inter ponetur honeste,
 Qui vel mense brevi, vel toto est junior anno.

Vt permissio, caudaeque pilos ut equinae, 45
 Paulatim vello, et demo unum, demo etiam unum;

Dum cadat elusus ratione ruentis acervi,
 Qui redit ad fastos, et virtutem aestimat annis,

Miraturque nihil, nisi quod Libitina sacrauit.
 Ennius et sapiens, et fortis, et alter Homerus, 50

Vt critici dicunt, leviter curare videtur,
 Quo promissa cadant, et somnia Pythagorea.

Naevius in manibus non est, et mentibus haeret
 Pene recens: adeo sanctum est vetus omne poema.

Ambigitur quoties, uter utro sit prior: aufert 55
 Pacuvius docti famam senis, Accius alti;

Dicitur Afrani toga convenisse Menandro;
 Plautus ad exemplar Siculi properare Epicharmi;

Vincere Caecilius gravitate, Terentius arte.
 Hos edificat, et hos arcto stipata theatro 60

Spectat Roma potens, habet hos numeratque poetas
 Ad nostrum tempus Livi scriptoris ab aevo.

Interdum vulgus rectum videt: est ubi peccat.
 Si veteres ita miratur laudatque poetas,
 Ut nihil anteferat, nihil illis comparet; errat: 65
 Si quaedam nimis antique, si pleraque dure
 Dicere credit eos, ignave multa fatetur;
 Et sapit, et mecum facit, et Iove iudicat aequo.
 Non equidem infector, delendaque carmina Livi
 Esse reor, memini quae plagosum mihi parvo 70
 Orbiliū dictare; sed emendata videri,
 Pulchraque et exactis minimum distantia, miror:
 Inter quae verbum emicuit si forte decorum, et
 Si versus paulo concinnior unus et alter;
 Injuste totum ducit venditque poema. 75
 Indignor quidquam reprehendi, non quia crasse
 Compositum illepideve putetur, sed quia nuper;
 Nec veniam antiquis, sed honorem et praemia posci.
 Recte necne crocum floresque perambulet Attae
 Fabula, si dubitem; clament periisse pudorem 80
 Cuncti pene patres, ea cum reprehendere coner,
 Quae gravis Aesopus, quae doctus Roscius egit:
 Vel quia nil rectum, nisi quod placuit sibi, ducunt;
 Vel quia turpe putant parere minoribus, et, quae
 Imberbes didicere, fenes perdenda fateri. 85
 Iam Saliare Numae carmen qui laudat, et illud,
 Quod mecum ignorat, solus vult scire videri:
 Ingeniis non ille favet, plauditque sepultis;
 Nostra sed impugnat, nos nostraque lividus odit.

Quod si tam Graecis novitas invisa fuisset, 90
 Quam nobis; quid nunc esset vetus? aut quid haberet,
 Quod legeret tereretque viritum publicus usus?
 Vt primum positis nugari Graecia bellis
 Coepit, et in vitium fortuna labier aqua;
 Nunc athletarum studiis, nunc arsit equorum; 95
 Marmoris, aut eboris fabros, aut aeris amavit;
 Suspendit picta vultum mentemque tabella;
 Nunc tibicinibus, nunc est gavisa tragoedis:
 Sub nutrice puella velut si luderet infans;
 Quod cupide petiit, mature plena reliquit. 100
 Quid placet, aut odio est, quod non mutabile credas?
 Hoc paces habuere bonae, ventique secundi.
 Romae dulce diu fuit et solenne reclusa
 Mane domo vigilare, clienti promere jura,
 Cautos nominibus certis expendere nummos, 105
 Majores audire, minori dicere, per quae
 Crescere res possent, minui damnosa libido.
 Mutavit mentem populus levis, et calet uno
 Scribendi studio: pueri, patresque severi
 Fronde comas vincti coenant, et carmina dictant. 110
 Ipse ego, qui nullos me affirmo scribere versus,
 Invenior Parthis mendacior; et prius orto
 Sole vigil calamum, et chartas, et scrinia posco.
 Navem agere ignarus navis timet; abrotonum aegro
 Non audet, nisi qui didicit, dare; quod medicorum est,

Promittunt medici ; tractant fabrilia fabri: 116
 Scribimus indocti doctique poemata passim.
 Hic error tamen, et levis haec infania quantas
 Virtutes habeat, sic collige : vatis avarus
 Non temere est animus ; versus amat, hoc studet unum;
 Detrimenta, fugas servorum, incendia ridet ; 121
 Non fraudem socio, puerove incogitat ullam
 Pupillo ; vivit filiquis, et pane secundo ;
 Militiae quanquam piger et malus, utilis urbi ;
 Si das hoc, parvis quoque rebus magna juvari. 125
 Os tenerum pueri balbumque poeta figurat,
 Torquet ab obscuro jam nunc sermonibus aurem ;
 Mox etiam pectus praeceptis format amicis,
 Asperitatis, et invidiae corrector, et irae ;
 Recte facta refert, orientia tempora notis 130
 Instruit exemplis ; inopem solatur, et aegrum.
 Castis cum pueris ignara puella mariti
 Disceret unde preces, vatem ni Musa dedisset ?
 Poscit opem chorus, et praesentia numina sentit :
 Coelestes implorataquas docta prece blandus, 135
 Averit morbos, metuenda pericula pellit,
 Impetrat et pacem, et locupletem frugibus annum.
 Carmine Di superi placantur, carmine Manes.
 Agricolae prisca, fortes, parvoque beati,
 Condita post frumenta levantes tempore festo 140
 Corpus, et ipsum animum spe finis dura ferentem,
 Cum sociis operum pueris et conjuge fida,

Tellurem porco, Silvanum lacte piabant,
 Floribus et vino Genium memorem brevis aevi.
 Fescennina per hunc inventa licentia morem 145
 Versibus alternis opprobria rustica fudit,
 Libertasque recurrentes accepta per annos
 Lusit amabiliter; donec jam saevus apertam
 In rabiem verti coepit jocus, et per honestas
 Ire domos impune minax. doluere cruento 150
 Dente laceffiti: fuit intactis quoque cura
 Conditione super communi: quin etiam lex
 Poenaeque lata, malo quae nollet carmine quemquam
 Describi. vertere modum, formidine fustis
 Ad bene dicendum delectandumque redacti. 155
 Graecia capta ferum victorem cepit, et artes
 Intulit agresti Latio. sic horridus ille
 Defluxit numerus Saturnius, et grave virus
 Munditiae pepulere: sed in longum tamen aevum
 Manserunt, hodieque manent vestigia ruris. 160
 Serus enim Graecis admovit acumina chartis;
 Et post Punica bella quietus quaerere coepit,
 Quid Sophocles, et Thespis, et Aeschylus utile ferrent:
 Tentavit quoque rem, si digne vertere posset;
 Et placuit sibi natura sublimis et acer: 165
 Nam spirat tragicum satis, et feliciter audet;
 Sed turpem putat in scriptis metuitque lituram.
 Creditur, ex medio quia res arcessit, habere
 Sudoris minimum; sed habet comoedia tanto

Plus oneris, quanto veniae minus. aspice, Plautus 170

Quo pacto partes tutetur amantis ephēbi,

Vt patris attenti, lenonis ut infidiosi :

Quantus sit Doffennus edacibus in parasitis,

Quam non astricto percurrat pulpita focco.

Gessit enim nummum in loculos demittere ; post hoc 175

Securus, cadat, an recto stet fabula talo.

Quem tulit ad scenam ventoso gloria curru,

Exanimat lentus spectator, sedulus inflat .

Sic leve, sic parvum est, animum quod laudis avarum

Subruit, aut reficit. valeat res ludicra, si me 180

Palma negata macrum, donata reducit opimum.

Saepe etiam audacem fugat hoc terretque poetam,

Quod numero plures, virtute et honore minores,

Indocti, stolidique, et depugnare parati,

Si discordet eques, media inter carmina poscunt 185

Aut ursum, aut pugiles : his nam plebecula gaudet.

Verum equitis quoque jam migravit ab aure voluptas

Omnis ad incertos oculos, et gaudia vana .

Quattuor aut plures aulae premuntur in horas :

Dum fugiunt equitum turmae, peditumque catervae ; 190

Mox trahitur manibus regum fortuna retortis ;

Effeda festinant, pileata, petorrita, naves ;

Captivum portatur ebur, captiva Corinthus.

Si foret in terris, rideret Democritus ; seu

Diversum confusa genus panthera camelo, 195

Sive elephas albus vulgi converteret ora :

Spectaret populum ludis attentius ipsis,
 Vt tibi praebentem mimo spectacula plura;
 Scriptores autem narrare putaret a fello
 Fabellam furdo. nam quae pervincere voces 200
 Evaluere sonum, referunt quem nostra theatra?
 Garganum mugire putes nemos, aut mare Tuscum;
 Tanto cum strepitu ludi spectantur, et artes,
 Divitiaeque peregrinae, quibus oblitus actor
 Cum stetit in scena, concurrat dextera laevae. 205
 Dixit adhuc aliquid? nil sane. quid placet ergo?
 Lana Tarentino violas imitata veneno.

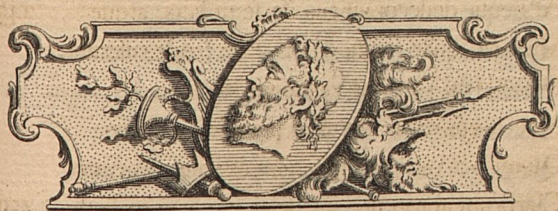
Ac ne forte putes me, quae facere ipse recusem,
 Cum recte tractent alii, laudare maligne;
 Ille per extentum funem mihi posse videtur 210
 Ire poeta, meum qui pectus inaniter angit,
 Irritat, mulcet, falsis terroribus implet,
 Vt magus; et modo me Thebis, modo ponit Athenis.

Verum age, et his, qui se lectori credere malunt,
 Quam spectatoris fastidia ferre superbi, 215
 Curam redde brevem; si munus Apolline dignum
 Vis complere libris, et vatibus addere calcar,
 Vt studio majore petant Helicon virentem.

Multa quidem nobis facimus mala saepe poetae,
 (Vt vineta egomet caedam mea) cum tibi librum 220
 Solicito damus, aut fesso: cum laedimur, unum
 Si quis amicorum est ausus reprehendere versum:
 Cum loca jam recitata revolvimus irrevocati:

Cum lamentamur non apparere labores
 Nostros, et tenui deducta poemata filo: 225
 Cum speramus eo rem venturam, ut, simul atque
 Carmina rescieris nos fingere, commodus ultro
 Arceffas, et egere vetes, et scribere cogas.
 Sed tamen est operae precium cognoscere, quales
 Aedituos habeat belli spectata domique 230
 Virtus, indigno non committenda poetae.
 Gratus Alexandro regi Magno fuit ille
 Choerilus, incultis qui versibus et male natis
 Rettulit acceptos, regale numisma, Philippos.
 Sed, veluti tractata notam labemque remittunt 235
 Atramenta, fere scriptores carmine foedo
 Splendida facta linunt. idem rex ille, poema
 Qui tam ridiculum tam care prodigus emit,
 Edicto vetuit, ne quis se praeter Apellem
 Pingeret; aut alius Lyfippo duceret aera 240
 Fortis Alexandri vultum simulantia: quod si
 Iudicium subtile videndis artibus illud
 Ad libros, et ad haec Musarum dona vocares;
 Boeotum in crasso jurares aere natum.
 At neque dedecorant tua de se iudicia, atque 245
 Munera, quae multa dantis cum laude tulerunt,
 Dilecti tibi Virgilius Variusque poetae;
 Nec magis expressi vultus per ahenea signa,
 Quam per vatis opus mores animique virorum
 Clarorum apparent: nec sermones ego mallem 250

Repentes per humum, quam res componere gestas,
 Terrarumque fitus, et flumina dicere, et arces
 Montibus impositas, et barbara regna, tuisque
 Auspiciis totum confecta duella per orbem,
 Claustraque cultodem pacis cohibentia Ianum, 255
 Et formidatam Parthis, te principe, Romam;
 Si, quantum cuperem, possem quoque. sed neque paruum
 Carmen majestas recipit tua; nec meus audet
 Rem tentare pudor, quam vires ferre recusent.
 Sedulitas autem stulte, quem diligit, urget; 260
 Praecipue cum se numeris commendat et arte.
 Discit enim citius, meminitque libentius illud,
 Quod quis deridet, quam quod probat et veneratur.
 Nil moror officium, quod me gravat; ac neque ficto
 In pejus vultu proponi cereus usquam, 265
 Nec prave factis decorari versibus opto:
 Ne rubeam pingui donatus munere, et una
 Cum scriptore meo, capsula porrectus aperta,
 Deferar in vicum vendentem thus et odores,
 Et piper, et quidquid chartis amicitur ineptis. 270

EPISTOLA II.
AD IULIVM FLORVM.

LORE, bono claroque fidelis amice
Neroni,
Si quis forte velit puerum tibi vendere
natum

Tibure vel Gabiis, et tecum sic agat : “ Hic et
“ Candidus, et talos a vertice pulcher ad imos,
“ Fiet eritque tuus nummorum millibus octo; 5
“ Verna ministeriis ad nutus aptus heriles,
“ Literulis Graecis imbutus, idoneus arti
“ Cuilibet : argilla quidvis imitaberis uda.
“ Quin etiam canet indoctum, sed dulce, bibenti.
“ Multa fidem promissa levant, ubi plenius aequo 10
“ Laudat venales, qui vult extrudere, merces.
“ Res urget me nulla : meo sum pauper in aere.
“ Nemo hoc mangonum faceret tibi : non temere a me
“ Quivis ferret idem. semel hic cessavit; et, ut fit,

“ In scalis latuit metuens pendentis habenae. 15
 “ Des nummos, excepta nihil te si fuga laedat.”
 Ille ferat precium, poenae securus, opinor.
 Prudens emisti vitiosum: dicta tibi est lex:
 Insequeris tamen hunc, et lite moraris iniqua.
 Dixi me pigrum proficiscenti tibi, dixi 20
 Talibus officiis prope mancum: ne mea faevus
 Iurgares ad te quod epistola nulla veniret.
 Quid tum profeci, mecum facientia jura
 Si tamen attentas; quereris super hoc etiam, quod
 Expectata tibi non mittam carmina mendax? 25
 Luculli miles collecta viatica multis
 Aerumnis, lassus dum noctu sterit, ad assem
 Perdiderat: post hoc vehemens lupus, et sibi et hosti
 Iratus pariter, jejunis dentibus acer,
 Praesidium regale loco dejecit, ut aiunt, 30
 Summe munito, et multarum divite rerum:
 Clarus ob id factum, donis ornatur honestis,
 Accipit et bis dena super festertia nummum.
 Forte sub hoc tempus castellum evertere praetor
 Nescio quod cupiens, hortari coepit eundem 35
 Verbis, quae timido quoque possent addere mentem:
 I, bone, quo virtus tua te vocat; i pede fausto,
 Grandia laturus meritorum praemia. quid stas?
 Post haec ille catus, quantumvis rusticus, Ibit,
 Ibit eo, quo vis, qui zonam perdidit, inquit. 40

Mox etiam (si forte vacas) sequere, et procul audi, 95
 Quid ferat, et quare sibi nectat uterque coronam.
 Caedimur, et totidem plagis consumimus hostem,
 Lento Sannites ad lumina prima duello.
 Discedo Alcaeus puncto illius; ille meo quis?
 Quis, nisi Callimachus? si plus adposcere visus, 100
 Fit Mimnermus, et optivo cognomine crescit.
 Multa fero, ut placem genus irritabile vatum,
 Cum scribo, et supplex populi suffragia capto:
 Idem, finitis studiis, et mente recepta,
 Obturem patulas impune legentibus aures. 105
 Ridentur, mala qui componunt carmina: verum
 Gaudent scribentes, et se venerantur, et ultro,
 Si taceas, laudant; quidquid scripsere, beati.
 At qui legitimum cupiet fecisse poema,
 Cum tabulis animum censoris sumet honesti: 110
 Audebit, quaecunque parum splendoris habebunt,
 Et sine pondere erunt, et honore indigna ferentur,
 Verba movere loco; quamvis invita recedant,
 Et versentur adhuc intra penetralia Vestae:
 Obscurata diu populo bonus eruet, atque 115
 Proferet in lucem speciosa vocabula rerum,
 Quae priscais memorata Catonibus atque Cethegis
 Nunc situs informis premit et deserta vetustas:
 Adfiscet nova, quae genitor produxerit usus:
 Vehemens, et liquidus, puroque simillimus amni, 120
 Fundet opes, Latiumque beabit divite lingua:

Luxuriantia compescet, nimis aspera fano
 Levabit cultu, virtute carentia tollet :
 Ludentis speciem dabit, et torquebitur; ut qui
 Nunc Satyrum, nunc agrestem Cyclopa movetur. 125

Praetulerim scriptor delirus inersque videri,
 Dum mea delectent mala me, vel denique fallant;
 Quam sapere, et ringi. fuit haud ignobilis Argis,
 Qui se credebat miros audire tragoedos,
 In vacuo laetus seffor plausorque theatro : 130

Caetera qui vitae fervaret munia recto
 More; bonus sane vicinus, amabilis hospes,
 Comis in uxorem, posset qui ignoscere fervis,
 Et signo laeso non insanire lagenae :

Posset qui rupem, et puteum vitare patentem: 135
 Hic ubi cognatorum opibus curisque reffectus
 Expulit elleboro morbum bilemque meraco,
 Et redit ad sese : Pol me occidistis, amici,
 Non servastis, ait; cui sic extorta voluptas,
 Et demtus per vim mentis gratissimus error. 140

Nimirum sapere est abjectis utile nugis,
 Et tempestivum pueris concedere ludum,
 Ac non verba sequi fidibus modulanda Latinis;
 Sed verae numerosque modosque edificere vitae.
 Quocirca mecum loquor haec, tacitusque recordor : 145
 Si tibi nulla sitim finiret copia lymphae,
 Narrares medicis : quod quanto plura parasti,
 Tanto plura cupis, nulline faterier audes ?

Si vulnus tibi, monstrata radice vel herba,
 Non fieret levius, fugeres radice vel herba 150
 Proficiente nihil curarier: audieras, cui
 Rem Di donarent, illi decedere pravam
 Stultitiam; et cum sis nihilo sapientior, ex quo
 Plenior es, tamen uteris monitoribus iisdem?
 At si divitiae prudentem reddere possent, 155
 Si cupidum timidumque minus te; nempe ruberes,
 Viveret in terris te si quis avarior uno.

Si proprium est, quod quis libra mercatus et aere est;
 Quaedam (si credis consultis) mancipat usus:
 Qui te pascit ager, tuus est; et villicus Orbi, 160
 Cum segetes occat, tibi mox frumenta daturus,
 Te dominum sentit. das nummos; accipis uvam,
 Pullos, ova, cadum temeti: nempe modo isto
 Paulatim mercaris agrum, fortasse trecentis,
 Aut etiam supra, nummorum millibus emtum. 165
 Quid refert, vivas numerato nupet, an olim?
 Emtor Aricini quondam, Veientis et arvi,
 Emtum coenat olus, quamvis aliter putat; emtis
 Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum.
 Sed vocat usque fium, qua populus adfita certis 170
 Limitibus vicina refugit jurgia: tanquam
 Sit proprium quidquam, puncto quod mobilis horae,
 Nunc prece, nunc precio, nunc vi, nunc forte suprema,
 Permutet dominos, et cedat in altera jura.
 Sic, quia perpetuus nulli datur usus, et heres 175

Heredem alterius, velut unda superuenit undam;
 Quid vici profunt, aut horrea? quidve Calabris
 Saltibus adjecti Lucani; si metit Orcus
 Grandia cum parvis, non exorabilis auro?

Gemmas, marmor, ebur, Tyrrhena figilla, tabellas, 180
 Argentum, vestes Gaetulo murice tinctas,
 Sunt, qui non habeant; est, qui non curet habere.
 Cur alter fratrum cessare, et ludere, et ungi
 Praeferat Herodis palmetis pinguibus; alter
 Dives et importunus, ad umbram lucis ab ortu 185
 Silvestrem flammis et ferro mitiget agrum;
 Scit Genius, natale comes qui temperat astrum,
 Naturae deus humanae, mortalis in unum-
 quodque caput, vultu mutabilis, albus, et ater.

Vtar, et ex modico, quantum res poscet, acervo 190
 Tollam: nec metuam, quid de me iudicet heres,
 Quod non plura datis invenerit. et tamen idem
 Scire volam, quantum simplex hilarisque nepoti
 Discrepet, et quantum discordet parcus avaro.
 Distat enim, spargas tua prodigus, an neque sumtum 195
 Invitus facias, neque plura parare labores;
 Ae potius, puer ut festis Quinquatribus olim,
 Exiguo gratoque fruaris tempore raptim.

Pauperies immunda domus procul abfit. ego, utrum
 Nave ferar magna an parva, ferar unus et idem. 200
 Non agimur tumidis velis Aquilone secundo;
 Non tamen adversis aetatem ducimus Auftris;

172 Q. HORATII FLACCI

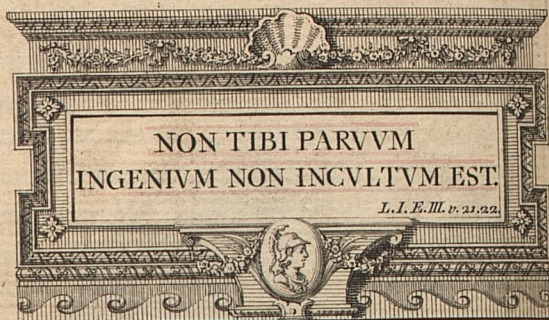
Viribus, ingenio, specie, virtute, loco, re,
 Extremi primorum, extremis usque priores.

Non es avarus: abi, quid? caetera jam simul isto 205
 Cum virio fugere? caret tibi pectus inani
 Ambitione? caret mortis formidine, et ira?
 Somnia, terrores magicos, miracula, fagas,
 Nocturnos lemures, portentaque Thesfala rides?
 Natales grate numeras? ignoscis amicis? 210
 Lenior et melior sis accedente senecta?
 Quid te exenta juvat spinis de pluribus una?
 Vivere si recte nescis, discede peritis:
 Lulisti fatis, edisti fatis, atque bibisti:
 Tempus abire tibi est; ne potum largius aequo
 Rideat, et pulset lasciva decentius aetas.

Z 2

NON TIBI PARVVM
INGENIVM NON INCVLTVM EST.

L. I. E. III. v. 21. 22.

VIRO ADMODVM HONORANDO

GEORGIO DODINGTON,

Armigero,

HORATII

de Arte Poetica Librum

D. D. D.

Johannes Pine.

Q V I N T I
H O R A T I I F L A C C I
D E A R T E P O E T I C A
L I B E R .

A D P I S O N E S .

V M A N O capiti cervicem pictor equi-
nam
Iungere si velit, et varias inducere plu-
mas

Vndique collatis membris, ut turpiter atrum
Definat in piscem mulier formosa superne;
Spectatum admissi risum teneatis, amici?
Credite, Pisones, isti tabulae fore librum
Perfimilem, cujus, velut aegri somnia, vanae
Fingentur species; ut nec pes, nec caput uni
Reddatur formae. Pictoribus atque poetis

5

Quidlibet audendi semper fuit aequa potestas. 10

Scimus, et hanc veniam petimusque damusque vicissim:

Sed non ut placidis coeant immitia; non ut

Serpentes avibus geminentur, tigribus agni.

Incoeptis gravibus plerumque et magna professis,

Purpureus, late qui splendeat, unus et alter 15

Affuitur pannus; cum lucus et ara Dianae,

Et properantis aquae per amoenos ambitus agros,

Aut flumen Rhenum, aut pluvius describitur arcus.

Sed nunc non erat his locus: et fortasse cupressum

Scis simulare: quid hoc, si fractis enatat exspes 20

Navibus, aere dato qui pingitur? amphora coepit

Institui: currente rota cur urceus exit?

Denique sit, quod vis, simplex duntaxat et unum.

Maxima pars vatium, pater, et juvenes patre digni,

Decipimur specie recti. brevis esse laboro, 25

Obscurus fio: sectantem levia nervi

Deficiunt animique: professus grandia turget:

Serpit humi tutus nimium, timidusque procellae:

Qui variare cupit rem prodigialiter unam,

Delphinum silvis appingit, fluctibus aprum. 30

In vitium ducit culpae fuga, si caret arte.

Aemilium circa ludum faber imus et ungues

Exprimet, et molles imitabitur aere capillos;

Infelix operis summa, quia ponere totum

Nesciet. hunc ego me, si quid componere curem, 35

DE ARTE POETICA LIBER. 175

Non magis esse velim, quam pravo vivere naso,
Spectandum nigris oculis, nigroque capillo.

Sumite materiam vestris, qui scribitis, aequam
Viribus; et versate diu, quid ferre recusent,
Quid valeant humeri. cui lecta potenter erit res, 40
Nec faciundia deferet hunc, nec lucidus ordo.

Ordinis haec virtus erit, et venus, aut ego fallor,
Ut jam nunc dicat, jam nunc debentia dici
Pleraque differat, et praefens in tempus omittat:
Hoc amet, hoc spernat promissi carminis auctor. 45

In verbis etiam tenuis cautusque ferendis,
Dixeris egregie, notum si callida verbum
Reddiderit junctura novum. si forte necesse est
Indiciis monstrare recentibus abdita rerum;
Fingere cinctutis non exaudita Cethegis 50
Continget, dabiturque licentia sumta pudenter:

Et nova fictaque nuper habebunt verba fidem, si
Graeco fonte cadent, parce detorta. quid autem
Caecilio Plautoque dabit Romanus, ademtum
Virgilio Varioque? ego cur acquirere pauca, 55

Si possum, invideor; cum lingua Catonis et Enni
Sermonem patrium ditaverit, et nova rerum
Nomina protulerit? licuit, semperque licebit
Signatum praesente nota producere nomen.

Ut silvae foliis pronos mutantur in annos; 60
Prima cadunt: ita verborum vetus interit aetas,
Et juvenum ritu florent modo nata, vigentque.

Debemur morti nos, nostraque : five receptus
 Terra Neptunus classes Aquilonibus arcet,
 Regis opus ; sterilisque diu palus, aptaque remis, 65
 Vicinas urbes alit, et grave sentit aratrum :
 Seu cursum mutavit iniquum frugibus amnis,
 Doctus iter melius. mortalia facta peribunt ;
 Nedum sermorum stet honos, et gratia vivax.
 Multa renascentur, quae jam cecidere; cadentque, 70
 Quae nunc sunt in honore vocabula; si volet usus,
 Quem penes arbitrium est, et jus, et norma loquendi.
 Res gestae regumque ducumque, et tristia bella,
 Quo scribi possent numero, monstravit Homerus.
 Versibus impariter junctis querimonia primum, 75
 Post etiam inclusa est voti sententia compos.
 Quis tamen exiguos elegos emisit auctor,
 Grammatici certant, et adhuc sub iudice lis est.
 Archilochum proprio rabies armavit iambo.
 Hunc focci cepere pedem, grandaeque cothurni, 80
 Alternis aptum sermonibus, et populares
 Vincentem strepitus, et natum rebus agendis.
 Musa dedit fidibus Divos, puerosque Deorum,
 Et pugilem victorem, et equum certamine primum,
 Et juvenum curas, et libera vina referre. 85
 Descriptas servare vices, operumque colores,
 Cur ego, si nequeo ignoroque, poeta salutor ?
 Cur nescire, pudens prave, quam discere malo ?

DE ARTE POETICA LIBER. 177

Verbis exponi tragicis res comica non vult :
 Indignatur item privatis ac prope focco 90
 Dignis carminibus narrari coena Thyestae.
 Singula quaeque locum teneant fortita decenter.
 Interdum tamen et vocem comoedia tollit,
 Iratusque Chremes tumido delitigat ore :
 Et tragicus plerumque dolet sermone pedestri. 95
 Telephus et Peleus, cum pauper et exsul uterque,
 Projicit ampullas, et sesquipedalia verba ;
 Si curat cor spectantis tetigisse querela.
 Non fatis est pulchra esse poemata ; dulcia sumto,
 Et quocumque volent, animum auditoris agunto. 100
 Ut ridentibus arident, ita flentibus adsunt
 Humani vultus. si vis me flere, dolendum est
 Primum ipsi tibi ; tunc tua me infortunia laedent,
 Telephe, vel Peleu : male si mandata loqueris,
 Aut dormitabo, aut ridebo. tristitia moestum 105
 Vultum verba decent ; iratum, plena minarum ;
 Ludentem, lasciva ; severum, seria dictu.
 Formatur enim natura prius nos intus ad omnem
 Fortunarum habitum ; juvat, aut impellit ad iram,
 Aut ad humum moerore gravi deducit, et angit : 110
 Post effert animi motus interprete lingua.
 Si dicentis erunt fortunis absfona dicta,
 Romani tollent equites peditesque cachinnum.
 Intererit multum, Divusne loquatur, an heros ;
 Maturusne fenex, an adhuc florente juvena 115

Fervidus; an matrona potens, an sedula nutrix;
 Mercatorne vagus, cultorne virentis agelli;
 Colchus, an Assyrius; Thebis nutritus, an Argis.

Aut famam sequere, aut sibi convenientia finge,
 Scriptor. honoratum si forte reponis Achillem; 120
 Impiger, iracundus, inexorabilis, acer,
 Iura neget sibi nata, nihil non arroget armis:
 Sit Medea ferox invictaque, flebilis Ino,
 Perfidus Ixion, Io vaga, tristis Orestes.

Si quid inexpertum scenae committis, et audes 125
 Personam formare novam; fervetur ad imum,
 Qualis ab incepto procefferit, et sibi constet.
 Difficile est proprie communia dicere: tuque
 Rectius Iliacum carmen deducis in actus,
 Quam si proferres ignota indictaque primus. 130
 Publica materies privati juris erit, si
 Non circa vilem patulumque moraberis orbem;
 Nec verbum verbo curabis reddere fidus
 Interpres; nec desilies imitator in arcum,
 Unde pedem proferre pudor vetet, aut operis lex. 135

Nec sic incipies, ut scriptor cyclicus olim:
Fortunam Priami cantabo, et nobile bellum.
 Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu?
 Parturient montes: nascetur ridiculus mus.
 Quanto rectius hic, qui nil molitur inepte? 140
Dic mibi, Musa, virum, captae post tempora Trojae
Qui mores hominum multorum vidit, et urbes.

DE ARTE POETICA LIBER. 179

Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
 Cogitat, ut speciosa dehinc miracula promat,
 Antiphaten, Scyllamq; et cum Cyclope Charybdim: 145
 Nec reditum Diomedis ab interitu Meleagri,
 Nec gemino bellum Trojanum orditur ab ovo:
 Semper ad eventum festinat; et in medias res,
 Non secus ac notas, auditorem rapit; et quae
 Desperat tractata nitescere posse, relinquit; 150
 Atque ita mentitur, sic veris falsa remiscet,
 Primo ne medium, medio ne discrepet imum.

Tu, quid ego et populus mecum desideret, audi.
 Si plausoris eges aulaea manentis, et usque
 Sessuri, donec cantor, Vos plaudite, dicat; 155
 Aetatis cujusque notandi sunt tibi mores,
 Mobilibusque decor naturis dandus, et annis.
 Reddere qui voces jam scit puer, et pede certo
 Signat humum, gestit paribus colludere, et iram
 Colligit ac ponit temere, et mutatur in horas. 160
 Imberbis juvenis, tandem custode remoto,
 Gaudet equis, canibusque, et aprici gramine campi;
 Cereus in vitium flecti, monitoribus asper,
 Vitium tardus provisor, prodigus aeris,
 Sublimis, cupidusque, et amata relinquere pernix. 165
 Conversis studiis, aetas animusque virilis
 Quaerit opes et amicitias, inservit honori;
 Commisisse cavet, quod mox mutare laboret.
 Multa senem circumveniunt incommoda: vel quod

Quaerit, et inventis miser abstinet, ac timet uti; 170
 Vel quod res omnes timide gelideque ministrat,
 Dilator, spe longus, iners, avidusque futuri,
 Difficilis, querulus, laudator temporis acti
 Se puero, castigator cenforque minorum.
 Multa ferunt anni venientes commoda secum, 175
 Multa recedentes adimunt: ne forte seniles
 Mandentur juveni partes, pueroque viriles;
 Semper in adjunctis, aevoque morabimur aptis.
 Aut agitur res in scenis, aut acta refertur.
 Segnius irritant animos demissa per aurem, 180
 Quam quae sunt oculis subjecta fidelibus, et quae
 Ipse sibi tradit spectator. non tamen intus
 Digna geri promes in scenam: multaque tolles
 Ex oculis, quae mox narret facundia praefens.
 Nec pueros coram populo Medea trucidet, 185
 Aut humana palam coquat exta nefarius Atreus,
 Aut in avem Progne vertatur, Cadmus in anguem:
 Quodcumque ostendis mihi sic, incredulus odi.
 Neve minor, neu sit quinto productior actu
 Fabula, quae posci vult, et spectata reponi. 190
 Nec Deus interfit, nisi dignus vindice nodus
 Inciderit: nec quarta loqui persona laboret.
 Actoris partes chorus, officiumque virile
 Defendat: neu quid medios intercinat actus,
 Quod non proposito conducat, et haereat apte. 195
 Ille bonis faveatque et consilietur amice,

Et regat iratos, et amet peccare timentes:
 Ille dapes laudet mensae brevis, ille salubrem
 Iustitiam, legesque, et apertis otia portis:
 Ille tegat commissâ, Deosque precetur et oret, 200
 Ut redeat miseris, abeat fortuna superbis.

Tibia non, ut nunc, orichalco vincta, tubaeque
 Aemula; sed tenuis, simplexque foramine paucò,
 Aspirare et adesse choris erat utilis, atque
 Nondum spissa nimis complere sedilia flatu: 205

Quo sane populus numerabilis, utpote parvus,
 Et frugi, castusque, verecundusque coibat.

Postquam coepit agros extendere victor, et urbem
 Latior amplecti murus, vinoque diurno
 Placari Genius festis impune diebus; 210

Accessit numerisque modisque licentia major.

Indoctus quid enim saperet liberque laborum

Rusticus urbano confusus, turpis honesto?

Sic priscae motumque et luxuriam addidit arti

Tibicen, traxitque vagus per pulpita vestem: 215

Sic etiam fidibus voces crevere severis;

Et tulit eloquium insolitum facundia praeceps;

Vtiliumque sagax rerum, et divina futuri,

Sortilegis non discrepuit sententia Delphis.

Carmine qui tragico vilem certavit ob hircum, 220

Mox etiam agrestes Satyros nudavit, et asper

Incolumi gravitate jocum tentavit; eo quod

Illecebris erat et grata novitate morandus

182 Q. HORATII FLACCI

Spectator, functusque sacris, et potus, et exlex.
 Verum ita risores, ita commendare dicaces 225
 Conveniet Satyros, ita vertere feria ludo:
 Ne, quicumque Deus, quicumque adhibebitur heros,
 Regali conspectus in auro nuper et ostro,
 Migret in obscuras humili fermone tabernas;
 Aut, dum vitat humum, nubes et inania captet. 230
 Effutire leves indigna tragoedia versus;
 Ut festis matrona moveri iussa diebus,
 Intererit Satyris paulum pudibunda protervis.
 Non ego inornata et dominantia nomina solum
 Verbaque, Pisones, Satyrorum scriptor amabo: 235
 Nec sic enitar tragico differre colori,
 Ut nihil intersit, Davusne loquatur, et audax
 Pythias emuncto lucrata Simone talentum;
 An custos famulusque Dei Silenus alumni.
 Ex noto fictum carmen sequar: ut sibi quivis 240
 Speret idem; fudet multum, frustra que laboret
 Ausus idem. tantum series juncturaque pollet:
 Tantum de medio fumtis accedit honoris.
 Silvis deducti caveant, me iudice, Fauni,
 Ne, velut innati triviis, ac pene forenses, 245
 Aut nimium teneris juvenentur versibus unquam,
 Aut immunda crepent ignominiosa que dicta.
 Offenduntur enim, quibus est domus, et pater, et res;
 Nec, si quid fricti ciceris probat et nucis emtor,
 Aequis accipiunt animis, donantve corona. 250

DE ARTE POETICA LIBER 183

Syllaba longa brevi subiecta vocatur iambus,
 Pes citus: unde etiam trimetris accrescere iussit
 Nomen iambeis, cum senos redderet ictus,
 Primus ad extremum similis sibi. non ita pridem,
 Tardior ut paulo graviorque veniret ad aures, 255
 Spondeos stabiles in iura paterna recepit
 Commodus et patiens; non ut de sede secunda
 Cederet aut quarta socialiter: hic et in Acci
 Nobilibus trimetris apparet rarus, et Enni.
 In scenam missos magno cum pondere versus, 260
 Aut operae celeris nimium, curaque carentis,
 Aut ignoratae premit artis crimine turpi.
 Non quivis videt immodulata poemata iudex:
 Et data Romanis venia est indigna poetis.
 Idcircone vager, scribamque licenter? an omnes 265
 Vifuros peccata putem mea, tutus, et intra
 Spem veniae cautus? vitavi denique culpam,
 Non laudem merui. vos exemplaria Graeca
 Nocturna versate manu, versate diurna.
 At nostri proavi Plautinos et numeros et 270
 Laudavere sales: nimium patienter utrumque,
 Ne dicam stulte, mirati; si modo ego et vos
 Scimus inurbanum lepido seponere dicto,
 Legitimumque sonum digitis callemus et aure.
 Ignotum tragicæ genus invenisse Camenæ 275
 Dicitur, et plautris vexisse poemata Thespis,
 Quæ canerent agerentque peruncti faecibus ora.

Post hunc personae pallaeque repertor honestae
 Aeschylus et modicis intravit pulpita tignis,
 Et docuit magnumque loqui, nitique cothurno. 280
 Successit vetus his comoedia, non sine multa
 Laude; sed in vitium libertas excidit, et vim
 Dignam lege regi: lex est accepta, chorusque
 Turpiter obticuit, sublato jure nocendi.

Nil intentatum nostri liquere poetae, 285
 Nec minimum meruere decus, vestigia Graeca
 Ausi deferere, et celebrare domestica facta,
 Vel qui praetextas, vel qui docuere togatas.
 Nec virtute foret, clarisve potentius armis,
 Quam lingua, Latium; si non offenderet unum- 290
 quemque poetarum limae labor, et mora. vos, o
 Pompilius sanguis, carmen reprehendite, quod non
 Multa dies, et multa litura coercuit, atque
 Perfectum decies non castigavit ad unguem.

Ingenium misera quia fortunatius arte 295
 Credit, et excludit sanos Helicone poetas
 Democritus; bona pars non unguis ponere curat,
 Non barbam, secreta petit loca, balnea vitat.
 Nanciscetur enim pretium nomenque poetae,
 Si tribus Anticyris caput insanabile nunquam 300
 Tonfori Licino commiserit. o ego laevus,
 Qui purgor bilem sub verni temporis horam!
 Non alius faceret meliora poemata: verum
 Nil tanti est. ergo fungar vice cotis, acutum

DE ARTE POETICALIBER. 185

Reddere quae ferrum valet, exfors ipsa secandi: 305
 Munus et officium, nil scribens ipse, docebo;
 Unde parentur opes; quid alat formetque poetam;
 Quid deceat, quid non; quo virtus, quo ferat error.
 Scribendi recte sapere est et principium et fons.
 Rem tibi Socraticae poterunt ostendere chartae: 310
 Verbaque provisam rem non invita sequentur.
 Qui didicit patriae quid debeat, et quid amicis,
 Quo sit amore parens, quo frater amandus, et hospes,
 Quod sit conscripti, quod iudicis officium, quae
 Partes in bellum missi ducis; ille profecto 315
 Reddere personae scit convenientia cuique.
 Respicere exemplar vitae morumque jubebo
 Doctum imitatore, et veras hinc ducere voces.
 Interdum speciosa locis, morataque recte
 Fabula, nullius veneris, sine pondere et arte, 320
 Valdius oblectat populum, meliusque moratur,
 Quam versus inopes rerum, nugaeque canorae.
 Graiis ingenium, Graiis dedit ore rotundo
 Musa loqui, praeter laudem nullius avaris.
 Romani pueri longis rationibus affem 325
 Discunt in partes centum diducere. dicat
 Filius Albini, si de quincunce remota est
 Uncia, quid superat? poteras dixisse, Triens. Eu!
 Rem poteris servare tuam. redit uncia: quid fit?
 Semis. ad haec animos aerugo et cura peculi 330

Cum semel imbuerit, speramus carmina fingi
 Possē linenda cedro, et levi servanda cupresso?

Aut prodesse volunt, aut delectare poetae,
 Aut simul et jucunda et idonea dicere vitae.
 Quidquid praecipies, esto brevis; ut cito dicta 335

Percipiant animi dociles, teneantque fideles:
 Omne supervacuum pleno de pectore manat.
 Ficta voluptatis causa sint proxima veris:
 Nec quodcumque volet, poscat sibi fabula credi:
 Neu pransae Lamiae vivum puerum extrahat alvo. 340

Centuriae seniorum agitant expertia frugis:
 Celli praetereunt aultera poemata Rhames.
 Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci,
 Lectorem delectando, pariterque monendo.
 Hic meret aera liber Sosis, hic et mare transit, 345
 Et longum noto scriptori prorogat aevum.

Sunt delicta tamen, quibus ignovisse velimus:
 Namneq; chorda sonum reddit, quem vult manus et mens,
 Poscentique gravem per saepe remittit acutum;
 Nec semper feriet quodcumque minabitur arcus. 350
 Verum, ubi plura nitent in carmine, non ego paucis
 Offendar maculis, quas aut incuria fudit,
 Aut humana parum cavit natura. quid ergo?
 Vt scriptor si peccat idem librarius usque,
 Quamvis est monitus, venia caret; et citharoedus 355
 Ridetur, chorda qui semper oberrat eadem:
 Sic mihi qui multum cessat, fit Choerilus ille,

DE ARTE POETICA LIBER. 187

Quem bis terque bonum cum risu miror; et idem
Indignor, quandoque bonus dormitat Homerus.
Verum opere in longo fas est obrepere somnum. 365

Vt pictura, poësis: erit, quae, si propius stes,
Te capiat magis; et quaedam, si longius abstes:
Haec amat obscurum; volet haec sub luce videri,
Iudicis argutum quae non formidat acumen:
Haec placuit semel, haec decies repetita placebit. 365

O major juvenum, quamvis et voce paterna
Fingeris ad rectum, et per te sapis; hoc tibi dictum
Tolle memor: certis medium et tolerabile rebus
Recte concedi: consultus juris, et actor
Causarum mediocris, abest virtute disertis 370
Messalae, nec scit quantum Cassellius Aulus;
Sed tamen in precio est: mediocribus esse poetis
Non homines, non Di, non concessere columnae.
Vt gratas inter mensas symphonia discors,
Et crassum unguentum, et Sardo cum melle papaver 375
Offendunt; poterat duci quia coena sine istis:
Sic animis natum inventumque poema iuvandis,
Si paulum summo decessit, vergit ad imum.

Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis:
Indoctusque pilae, discive, trochive, quiescit; 380
Ne spissae risum tollant impune coronae:
Qui nescit, versus tamen audet fingere. Quid ni?
Liber et ingenuus, praesertim census equestrem
Summam nummorum, vitioque remotus ab omni.

Tu nihil invita dices faciesve Minerva: 385
 Id tibi iudicium est, ea mens. si quid tamen olim
 Scripseris, in Meti descendat iudicis aures,
 Et patris, et nostras; nonumque prematur in annum.
 Membranis intus positis, delere licebit,
 Quod non edideris: nescit vox missa reverti. 390
 Silvestres homines facer interpretsque Deorum
 Caedibus et victu foedo deterruit Orpheus;
 Dictus ob hoc lenire tigres, rabidosque leones.
 Dictus et Amphion, Thebanæ conditor arcis,
 Saxa movere sono testudinis, et prece blanda 395
 Ducere quo vellet. fuit hæc sapientia quondam,
 Publica privatis fecernere, sacra profanis,
 Concubitu prohibere vago, dare jura maritis,
 Oppida moliri, leges incidere ligno.
 Sic honor et nomen divinis vatibus atque 400
 Carminibus venit. post hos insignis Homerus,
 Tyrtæusque mares animos in Martia bella
 Versibus exacuit. dictæ per carmina fortes,
 Et vitæ monstrata via est, et gratia regum
 Pieriis tentata modis, ludusque repertus, 405
 Et longorum operum finis: ne forte pudori
 Sit tibi Musa lyrae solers, et cantor Apollo.
 Natura fieret laudabile carmen, an arte,
 Quaesitum est. ego nec studium sine divite vena,
 Nec rude quid profit video ingenium; alterius sic 410
 Altera poscit opem res, et conjurat amice.

DE ARTE POETICA LIBER. 189

Qui studet optatam cursu contingere metam,
 Multa tulit fecitque puer; sudavit et alfit;
 Abstiniit venere et vino: qui Pythia cantat
 Tibicen, didicit prius, extimuitque magistrum. 415
 Nunc fatis est dixisse, Ego mira poemata pango:
 Occupet extremum scabies: mihi turpe relinqui est,
 Et, quod non didici, sane nescire fateri.

Vt praeco, ad merces turbam qui cogit emendas;
 Assentatores jubet ad lucrum ire poeta 420
 Dives agris, dives positus in fenore nummis.
 Si vero est, unctum qui recte ponere possit,
 Et spondere levi pro paupere, et eripere atris
 Litibus implicitum; mirabor, si sciet inter-
 noscere mendacem verumque beatus amicum. 425
 Tu seu donaris, seu quid donare voles cui;
 Nolito ad versus tibi factos ducere plenum
 Laetitiae: clamabit enim, Pulchre, bene, recte;
 Pallefcet super his; etiam stillabit amicis
 Ex oculis rorem; saliet; tundet pede terram. 430
 Vt qui conducti plorant in finere, dicunt,
 Et faciunt prope plura dolentibus ex animo; sic
 Derisor vero plus laudatore movetur.
 Reges dicuntur multis urgere culullis,
 Et torquere mero, quem perspexisse laborent, 435
 An sit amicitia dignus. si carmina condas,
 Nunquam te fallant animi sub vulpe latentes.

Quintilio si quid recitares, Corrige, fodes,
 Hoc, aiebat, et hoc: melius te posse negares,
 Bis terque expertum frustra; delere jubebat, 440
 Et male tornatos incudi reddere versus.

Si defendere delictum, quam vertere, malles;
 Nullum ultra verbum, aut operam infumebat inanem,
 Quin sine rivali teque et tua solus amares.

Vir bonus et prudens versus reprehendet inertes, 445
 Culpabit duros, in comitis allinet atrum

Transverso calamo signum, ambitiosa recidet
 Ornamenta, parum claris lucem dare coget,

Arguet ambigue dictum, mutanda notabit,
 Fiet Aristarchus: nec dicet, Cur ego amicum 450
 Offendam in nugis? hae nugae seria ducent
 In mala derisum semel, exceptumque sinistre.

Vt mala quem scabies aut morbus regius urget,
 Aut fanaticus error, et iracunda Diana;

Vesanum tetigisse timent fugiuntque poetam, 455
 Qui sapiunt; agitant pueri, incautique sequuntur.

Hic, dum sublimes versus ructatur, et errat,
 Si veluti merulis intentus decedit auceps

In puteum, foveamve; licet, Succurrite, longum
 Clamet, io cives! non sit qui tollere curet. 460

Si quis curet opem ferre, et demittere funem;

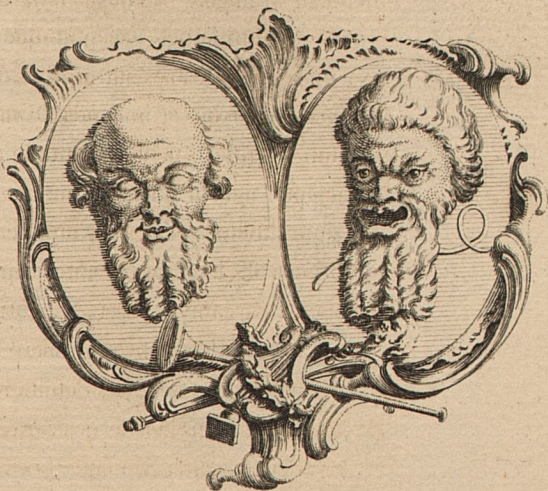
Qui scis, an prudens huc se dejecerit, atque
 Servari nolit? dicam, Siculique poetae

Narrabo interitum. Deus immortalis haberi

DE ARTE POETICA LIBER. 191.

Dum cupit Empedocles, ardentem frigidus Aetnam 465
Infiluit. sit jus, liceatque perire poetis.
Invitum qui servat, idem facit occidenti.
Nec semel hoc fecit; nec, si retractus erit jam,
Fiet homo, et ponet famosae mortis amorem.
Nec satis apparet, cur versus factitet; utrum 470
Minxerit in patrios cineres, an triste bidental
Moverit incestus: certe furit; ac, velut ursus,
Objectos caveae valuit si frangere clathros,
Indoctum doctumque fugat recitator acerbus.
Quem vero arripuit, tenet, occiditque legendo, 475
Non missura cutem, nisi plena cruoris, hirudo.

FINIS.

FIGVRARVM, quibus haec HORATII OPERVM editio adornata atque illustrata est, brevis explicatio. Si quae autem in libro occurrant, quae hic non descriptae sunt; eas artifex, cum veteres non adessent, poematum argumentis pro suo ipsius ingenio accommodavit.

VOLVMEN I.

FRONS OPERIS.

1. Musa lyrica. *Ex Gemmis Philippi de Stofch.*

HORATII VITA.

1. Horatii caput. *Ex Illustriis Imaginibus Fulvii Ursini.*
2. Augusti caput. *Stofch.*

CARMINVM LIBER I.

- I. 1. Maecenatis caput. vers. 1. *Idem.*
- II. 1. Augusti caput. epigraphe. *De nummo arg. Theomae Sadler, armig.*
 2. Tropaeum, cum duobus Augusti nummis. v. ult. *Nummi ex Thesauro Britannico N. F. Haym, Italice scripto.*
- III. 1. Castoris et Pollucis capita. v. 2. Ad dextram partem Prometheus hominem formans. v. 27. Ad sinistram Hercules Cerberum constringens. v. 36. *Capita ex Iconographia I. Angeli Caninii. Cetera ex Gemmis et Sculpturis Leonardi Augustini.*
- IV. 1. Nummus, in cuius adversa parte caput Libertatis, in parte aversa pileus inter duos pugiones: utrinque L. SESTI. epigr. *Ex Familiis Romanis Iohannis Vaillant.*
- VI. 1. Agrippae caput. epigr. *De nummo aeneo in museo R. Mead, medici regii.*
- VII. 1. Planci triumphalis caput. epigr. *Vaillant Fam. Rom.*

FIGVRARVM

- 2 Ejusdem maufoleum. epigraph. *Ex Antiquitat. Explicat. per Montfaucon.*
- VIII. 1. Achilles inter regis Lycomedis filias. v. 13. *De picta tabella Rubenii in mus. R. Mead. M. R.*
- X. 1. Mercurius bovi frondem porrigens. vers. 9. *Montfaucon.*
2. Idem dextram in caelum erigens. epigraph. *Ex Statuis Girardoni.*
- XI. 1. Caeli facies ad auguria captanda divisi. v. 1. *Ex Rom. Hist. per Catrou et Rouille.*
2. Pulli in cavea. v. 1. *Ex eadem.*
- XII. 1. Augusti caput, cum fulmine, ac fidere Julio. v. 46. *Ex Dialogis de Nummis Antiquis Jos. Addisoni, Anglice scriptis.*
- XIV. 1. Facies interna quinqueremis dissectae. Item duae naves Romanae. vers. 1. *Rom. Hist. per C. et R.*
- XV. 1. Paris et Helena navem conscensuri. v. 1. *Ex Gemmis Elizabethae Sophiae Cberon.*
- XVI. 1. Bacchans inter duos Bellonarios. v. 7. *Montf.*
2. Prometheus humani corporis sceleton fingens. v. 13. *Idem.*
- XVII. 1. Fauni caput, v. 2. *Girardon.*
2. Faunus manu utraque frondem tenens. v. 2. *Id.*
- XVIII. 1. Nummus Augusti, cujus partem averlam Quintilius Varus suo nomine P. QVIN. VARO signavit. v. 1. *Vaill. Fam. Rom.*
2. Venus et Bacchus. v. 6. *Girard.*
- XIX. 1. Venus in lecto jacens. v. 1. *Idem.*
2. Ejusdem templum. v. 13. *Montf.*
- XX. 1. Nummus Calibus percussus. v. 9. *Rom. Hist.*
- XXI. 1. Dianae et Apollinis capita. v. 1. 2. *Haym.*
2. Templum Apollinis. vers. 5. Diana sagittans. v. 10. *Rom. Hist.*
- XXII. 1. Virtus, forma Palladis figurata. v. 1. *Montf.*
2. Hercules, virtutis symbolum. v. 1. *Girard.*
- XXIV. 1. Virgilii caput. v. 10. *Ex Statuarum Collectione Dominici Rossi.*
2. Ejusdem sepulcrum. v. 10. *Montf.*
- XXVII. 1. Bacchanal. v. 3. *Cberon.*
2. Bacchus et Cupido. v. 12. *Montf.*

EXPLICATIO.

- XXVIII. 1. Bini Tarentinorum nummi. v. 20. *Rom. Hist.*
- XXIX. 1. Pompa triumphalis. v. 1. *Ex Selectior. Numism. in aere max. mod. e museo Franc. de Camp. ed. per Vaillant.*
- XXX. 1. Veneris caput. v. 1. *Haym.*
2. Tres Gratiae inter se complexae. v. 6. *Montf.*
- XXXI. 1. Apollinis sacrificium. v. 1. *Id.*
2. Idem citharam tenens. v. 20. *Girard.*
- XXXII. 1. Lyra. v. 4. *Montf.*
2. Tres lyrae forma diversa. v. 13. *Idem.*
- XXXIV. 1. Nummus M. Aurelii Antonini, in cuius averfa parte Iupiter Tonans, fulmen in Quadorum regem vibrans. v. 5. *Vaill. Select. Num.*
- XXXV. 1. Fortuna fedens. v. 1. *Montf.*
- XXXVI. 1. Sacrificium. v. 1. *Idem.*
2. Vasa factifica. v. 1. *Idem.*
- XXXVII. 1. Triclinium. v. 2. *Rom. Hist.*
2. Cleopatra jacens, cujus ad pectus vipera adrepsit. v. 20. *Girard.*
- XXXVIII. 1. Coronae quatuor forma et materia diversae. v. 2. *Montf.*

CARMINVM LIBER II.

- I. 1. Nummus, in cuius parte adversa Libertatis caput, infra M. CATO. v. 24. *Vaill. Fam. Rom.*
2. M. Catonis caput. v. 24. *Ursin.*
- II. 1. Sallustii caput. v. 3. *Haym.*
2. Alterum. v. 3. *Ursin.*
- III. 1. Tiberis fluvius decumbens. v. 18. *Girard.*
2. Charon in cymba. v. 28. *Montf.*
- IV. 1. Achillis caput. v. 4. *Canin.*
2. Hectoris caput. v. 10. *Ckeron.*
- V. 1. Luna cervo vecta. v. 20. *Vaill. Select. Num.*
2. Lunae caput stellis ac fulmine circumdatum. v. 20. *Montf.*
- VI. 1. Bini Tarentinorum nummi. v. 12. *Rom. Hist.*
2. Vrba Romana. v. 23. *Montf.*

FIGVRARVM

- VII. 1. Nummus, in quo M. Bruti caput, cum notis BRVT. IMP. in parte averſa pileus inter duos pugiones, infra EID. MR. v. 2. *Vaill. F. R.*
 2. Ejuſdem caput armis telisque diverſi generis circumdatum. v. 2. *Canin.*
- VIII. 1. Cupido ſagittam acuens. v. 14. *Montf.*
 2. Vrba Romana. v. 9. *Idem*
- IX. 1. Neſtoris caput. v. 14. *Ex Tabellae Veteris Homeri Iliadem, atque Ilii excidium, continentis explicatione, edit. a Raphaele Fabretto.*
 2. Priami caput. v. 15. *Ex eadem.*
- X. 1. Nummus Auguſti, in quo nomen ſuum poſuit triumvir monetalis, M. LICINIVS CRASSVS; cui hanc oden inſcriptam fuiſſe, non M. L. MVRENAE, veteres Horatii interpretes, Acron et Porphyrio, cenſuerunt. v. 1. *Vaill. F. R.*
 2. Navis cum velo expanſo, felicitatis ſymbolum. v. 23. *Addif. Dial.*
- XI. 1. Silemus (Bacchi comes) aſino vectus, et cithara canens, cum ſectatoribus. v. 17. *Montf.*
 2. Diana comam more Lacaenae religata. v. 24. *Stofcb.*
- XII. 1. Annibalis caput. v. 2. *Urſin.*
 2. Herculis et Centaurorum pugna. v. 6. *Vaill. Select. Num.*
- XIII. 1. Alcaei caput. v. 26. *Canin.*
- XIV. 1. Styx fluvius in rupis caverna ſedens. v. 8. *Montf.*
 2. Sifyphus ſaxum humeris ſuſtinens. v. 20. *Idem.*
- XV. 1. Romuli caput. v. 10. *Urſin.*
 2. Idem togatus. v. 10. *Guard.*
- XVI. 1. Achillis cadaver. v. 29. *Fabrett. Tab. II.*
- XVII. 1. Chinaera. v. 13. *Montf.*
 2. Fauni caput. v. 28. *Idem.*
- XVIII. 1. Tantalus. Plutonis caput ad dextram, ad laevam Proſerpinæ. v. 36. *Idem.*

EXPLICATIO.

- XIX. 1. Bacchus et Ariadne leone veſti. v. 1, 13.
Stofch.
 2. Cerberus. v. 20. *Montf.*
 XX. 1. Icarus volaturus. v. 13. *Idem.*
 2. Daedalus alam fingens. v. 13. *Idem.*

CARMINVM LIBER III.

- I. 1. Apollinis caput radiatum in nummo, infra
 POLLIO. epigr. *Vaill. Sel. Num.*
 2. Iupiter gigantem anguipedem fulmine
 percuffurus. v. 6. *Montf.*
 II. 1. Eques Romanus hoſtem percuffurus. v. 4.
Auguſtin.
 2. Veiovis caput. v. 29. *Montf.*
 III. 1. Bacchus in curru a tigribus tracto. v. 13.
Auguſtin.
 2. Larva plurium deorum ſymbola com-
 plectens. v. 71. *De archetyp. ex aer. in*
muſ. R. Mead, M. R.
 IV. 1. Calliope dextra volumen tenens, finiftra
 columnae innixa. v. 2. *Vaill. F. R.*
 2. Pallas hafta gigantem percuffura. v. 53.
Montf.
 V. 1. Nummus, in cuius parte averſa curruſ tri-
 umphalis, et infra M. REGVLVS M. F.
 v. 12. *Vaill. F. R.*
 2. M. Atilii Reguli caput. v. 13. *Urſin.*
 VI. 1. Antiochi Magni caput. v. 35. *Idem.*
 2. Pyrrhi caput. v. 35. *Idem.*
 VII. 1. Phaedrae caput, cuius duo familia exem-
 pla tangit poeta v. 13. *Canin.*
 2. Bellerophon Pegaſo veſtus, Chimaeram
 occiſurus. v. 15. *Montf.*
 VIII. 1. Nummus, in cuius averſa parte notae
 L. VOLCATI. Q. F. quibus indicatur L.
 Volcatius TVLLVS. v. 12. *Vaill. F. R.*
 2. Caper Baccho ſacrificatus. v. 7. *Auguſtin.*
 IX. 1. Ilia dormiens, cuius capiti adſidet Tiberis,
 Mars pedibus adpropinquat. v. 8. *Montf.*
 2. Eadem Romulum Remumque lactans. v. 8.
Idem.

FIGURARVM

- X. 1. Cupido et Psyche. v. 9. *Ex Museo Florentino.*
 2. Venus Pudica. v. 9. *Girard.*
- XI. 1. Testudo vetus. Vtrinque Mercurii imago.
 v. 1. *Testudo ex Act. Philef. R. S. n. 282.*
Mercurius ex Montf.
 2. Orpheus Cerberum lyra demulcens. v. 17.
Augustin.
- XII. 1. Aper canes et venatores fugiens. v. 12.
Idem.
- XIII. 1. Aquae cataracta. v. 1. *Ex Latio A. Kircb.*
- XIV. 1. Augusti ac Liviae capita. v. 3, 5. *Ursin.*
 2. Octaviae caput. v. 7. *Mus. Flor.*
- XV. 1. Satyrus et caper, libidinis symbolum. v. 2.
Idem.
- XVI. 1. Iupiter et Danae. v. 1, 6. *Idem.*
 2. Philippi Macedonis caput. v. 14. *Ursin.*
- XVII. 1. Nummus, in cuius parte averfa legitur
 C. ALLI, nomen monetarii, qui ejusdem
 fuit familiae, ac Aelius Lamia. vers. 1.
Vaill. F. R.
 2. Tres alii nummi, a Q. AELIO LAMIA fi-
 gnati, cui haec ode inscripta est. v. 1.
Idem.
- XVIII. 1. Nais in juncis dormiens. v. 1. *Montf.*
 2. Faunus dextra pedum tenens. v. 1. *Augustin.*
- XIX. 1. Codri caput. v. 2. *Canin.*
 2. Luna utraque manu facem praefrens. v. 9.
Montf.
- XX. 1. Ganymedes aquilam pascens. vers. 15.
Augustin.
- XXI. 1. Nummus, cuius inscriptio ex una parte
 MESSALA, ex altera CORVINVS. vers. 7.
Vaill. F. R.
 2. Solis caput radiatum. v. 24. *Montf.*
- XXII. 1. Diana cum cervo et cane. v. 1. *Idem.*
 2. Aper sacrificio adornatus. v. 7. *Idem.*
- XXIII. 1. Nummus, in quo hinc bina Penatium
 capita, illinc porca. v. 4. *Hijt. Rom.*
 2. Libatio. v. 17. *Montf.*
- XXIV. 1. Trojae ludus. v. 54. *Idem.*

EXPLICATIO.

- XXV. 1. Bacchi caput vitta et pampineis frondibus
cinctum. v. 1. *Canin.*
2. Alterum vitea corona ornatum. v. 19.
Girard.
- XXVI. 1. Venus capro marino vecta. v. 5. *Augustin.*
- XXVII. 1. Europe tauro infidens. v. 25. *Montf.*
2. Eadem forma majori. v. 25. *Stojcb.*
- XXVIII. 1. Neptunus in curru marino vectus. v. 10.
Idem.
2. Nympha equis marinis vecta. vers. 10.
Augustin.
- XXIX. 1. Maecenatis caput. v. 1. *Stojcb.*
- XXX. 1. Pyramides Aegyptiacae. v. 2. *Montf.*
2. Virgo Vestalis. v. 9. *Idem.*

CARMINVM LIBER IV

- I. 1. Veneris caput. v. 1. *Mus. Flor.*
2. Venus in curru a columbis tracto. v. 10.
Montf.
- II. 1. Pindari caput. v. 1. *Mus. Flor.*
- III. 1. Melpomenes caput in munimo, cujus pars
aversa eandem lyra canentem exhibet.
v. 1. *Vaill. F. R.*
2. Eadem columnae innixa, et dextra larvam
tenens. v. 1. *Mus. Flor.*
- IV. 1. M. Claudii Drusi caput. v. 18. *Idem.*
2. Hannibalis caput. v. 49. *Girard.*
- V. 1. Augusti caput corona radiata cinctum.
v. 1. *Mus. Flor.*
2. Augustus habitu imperatoris. v. 37. *Rofs.*
- VI. 1. Apollo et Diana Niobes liberos sagittis
ferientes. v. *Montf.*
2. Equus Trojanus. vers. 13. *Fabrett. Tabell.*
Iliac.
- VII. 1. Quatuor anni tempestates, tot puerorum
imaginiibus repraesentatae. v. 9. *Vaill.*
Scl. Num.
2. Thesæi caput. v. 27. *Mus. Flor.*
- VIII. 1. Nummus Augusti, quem C. CENSORINVS
L. F. signavit, vers. 2. *Vaillant Famil.*
Rom.

FIGVRARVM

- IX. 1. Nummus, in cuius parte averfa PALIKANVS.,
Lolliae familiae cognomen, epigraph.
Idem.
2. Homeri caput. v. 6. *De archetyp. ex aere*
in mus. R. Mead, M. R.
- X. 1. Ganymedes ab aquila raptus. v. 1. *Canin.*
- XI. 1. Phaethon ex curru dejectus. v. 25. *Montf.*
- XII. 1. Virgilii caput. epigr. *Mus. Flor.*
2. Pan buccina canens. v. 12. *Montf.*
- XIII. 1. Cupidinis et Psyches nuptiae. v. 5. *Stofeb.*
2. Tempus compedibus vinctum. vers. 25.
Augustin.
- XIV 1. Augusti caput. v. 3. *Mus. Flor.*
2. Nilus fluvius in Sphingem recumbens.
v. 46. *Girard.*
- XV. 1. Iani templum. v. 9. *Rom. Hist.*
2. Aeneas patrem Anchisen humeris, dextra
Palladium gestans. v. 31. *Eadem.*

EPONDON LIBER.

- I. 1. Liburna. v. 1. *Ex Bayfic, De Re Navali.*
- II. 1. Priapo sacrificium. v. 21. *Mus. Flor.*
2. Silvanus terminalis. v. 59. *Montf.*
- III. 1. Medea incantationibus dans operam, cui
adfrat Medus filius. v. 9. *Montf.*
2. Herculis caput. v. 17. *Cberon.*
- IV. 1. Cn. Pompeii caput. epigraph. *Vaill. Fan.*
Rom.
2. Alterum. epigr. *Ursin.*
- V. 1. Iuno Lucina cum tribus liberis. vers. 6.
Montf.
2. Nox velum supra caput elevans. v. 51.
Idem.
- VI. 1. Leo equum lacerans, pugnae imparis sym-
bolum. v. 1. *Girard.*
2. Pugil alterum prolapsum percussurus,
rei ejusdem symbolum. v. 3. *Idem.*
- VII. 1. Dea Roma. v. 10. *Rom. Hist.*
2. Eadem, cum Faustulo pastore, ac ficu Ru-
minali. v. 10. *Eadem.*

EXPLICATIO.

- VIII. 1. Pudicitia indicem digitum faciem versus tenens. *Montf.*
 2. Faunus capri barbam demulcens, lasciviae symbolum. *August.*
- IX. 1. M. Antonii et Cleopatrae capita. v. 7, 12. *Canin.*
- X. 1. Cassandra ab Ajace Oilei infectata, Palladis statuam amplectens. v. 13. *Montf.*
 2. Palladis caput. v. 13. *Stofch.*
- XI. 1. Cupido leone vectus, quem cithara delinit, ad vim amoris indicandam. v. 3. *Stofch.*
 2. Idem centauro vectus, ejusdem rei symbolum. v. 3. *Rofs.*
- XII. 1. Pudicitia velo faciem obtecura. *Montf.*
 2. Faunus et Nympha. *Mus. Flor.*
- XIII. 1. Jupiter Pluvius. v. 2. *Montf.*
 2. Achilles cithara canens. v. 16. *Stofch.*
- XIV. 1. Anacreontis caput. v. 10. *Mus. Flor.*
 2. Puellae Romanae caput. v. 15. *Ckeron.*
- XV. 1. Luna Endymioni apparens. v. 1. *Montf.*
 2. Pythagoras globum tenens columnae impositum. v. 21. *Ursin.*
- XVI. 1. Hercules in Hesperidum horto. vers. 41. *Montf.*
 2. Jovis caput v. 63. *Ckeron.*
- XVII. 1. Vlysses cum focus navigans. v. 16. *Montf.*
 2. Prometheus rupi alligatus, vulturque latus pertundens. v. 67. *Idem.*

CARMEN SAECVLARE.

1. Numisma in honorem Augusti, cum ludos saeculares celebraret, percussum. *Rom. Hist.*
2. Ordo eorundē a Domitiano exhibitorum sex aliis numismatibus repraesentatus. *Ex Dissert. in xii Numismata Lud. Saecular. quos Domitianus celebravit, edit. a Rainfant.*

FIGVRARVM

VOLVMEN II.

FRONS VOLVMINIS.

1. Musa in scheda scribens. *Ex Musarum imaginibus de opere antiquo charta delineatis, penes R. Mead, M. R.*
2. Minervae caput, in cujus casside Socratis et Platonis facies exhibentur. *Montf.*

SATYRARVM LIBER I.

- I. 1. Fortuna sedens, dextra Cornu copiae, sinistra clavum tenens. vers. 2. *Mus. Flor.*
2. Curfus rhedarius. v. 114. *Idem.*
- II. 1. Duo juvenes Romani, alter praetexta et bulla ornatus, alter togatus. v. 16. *Montf.*
2. Duae foeminae Romanae stolis indutae. v. 54. *Rofs.*
- III. 1. Chrylippi caput. v. 127. *Ex Veterum Illustrium Philosophorum, etc. Imaginibus edit. per I. Pet. Bellorium.*
2. Nummus, in cujus parte adversa Herculis caput laureatum, in averfa templum rotundum cum inscriptione P. ALFINIAS P. F. VARVS IIIVIR, conspiciuntur. v. 130. *Vaill. F. R.*
- IV. 1. Aristophanis caput. v. 1. *Mus. Flor.*
2. Nummus, ex una parte Iovis Capitolini caput, ex altera frons templi, infra nomen PETILIVS. v. 94. *Rom. Hist.*
- V. 1. Charta geographica, Horatii iter Roma Brundisium usque complectens. v. 1. *Ex Cellario.*
2. Diomedis caput. v. 92. *Ursin.*
- VI. 1. Nummus, adversa parte Servii Tullii regis caput, averfa virum capistro equum ducentem cum inscriptione M. TVLLIVS M. F. exhibens. v. 9. *Vaill. F. R.*

EXPLICATIO.

2. Marfyae statua. v. 120. *Girard.*
 VII. 1. Hectoris cadaver ad currum Achillis
 religatum. v. 12. *Mus. Flor.*
 2. M. Bruti caput. v. 33. *Ursin.*
 VIII. 1. Priapi imago. v. 2. *Mus. Flor.*
 2. Altera ejusdem. v. 2. *Montf.*
 IX. 1. Urbis Romae delineatio. v. 1. *Ex fa-*
cobi Lauri Antiquae Urbis Splendore.
 2. Apollinis caput. v. 78. *Stojcb.*
 X. 1. Homeri caput. v. 52. *De archet. ex aer-*
in mus. R. Mead, M. R.
 2. Vir puero chartam tradens, infra scri-
 ptoria instrumenta. v. 92. *Montf.*

SATYRARVM LIBER II.

- I. 1. Scipionis Africani junioris caput. v. 17.
Cberon.
 II. 1. Eques venator. v. 9. *Mus. Flor. Vtrin-*
que Harpyiae imago. v. 40. Montf.
 2. Puerulus spicas ex vase germinantes Ce-
 reri offerens. v. 124. *Mus. Flor.*
 III. 1. Menandri caput. v. 11. *Ursin.*
 2. Xenocratis caput. v. 257. *Mus. Flor.*
 IV. 1. Socratis et Platonis capita. v. 3. *Idem.*
 V. 1. Vlyssis imago. epigraph. *Stojcb.*
 2. Proserpinae caput cum face. v. 110.
Montf.
 VI. 1. Mercurius ariete vectus, ad dextram
 marsupium, divitiarum symbolum. v. 5.
Montf.
 VII. 1. Saturni sedentis imago, et dextra falcem
 tenentis. *Mus. Flor. Item nummus in*
Saturnalium celebrationem percussus.
 v. 4. *Rom. Hist.*
 2. Pileus, libertatis symbolum, inter binas
 festucas collocatus. v. 49. *Montf.*
 VIII. 1. Triclinium. v. 20. *Idem.*
 2. Servus tricliniaris. v. 81. *De imagun-*
cula aerea penes I. Ward, R.P. C. G.

FIGVRARVM

EPISTOLARVM LIBER I.

- I. 1. Herculis templum. v. 5. *Montf.*
 2. Duo athletae colluctantes. v. 59. *Idem.*
- II. 1. Nummus Graecus Homeri sedentis imaginem exhibens. v. 1. *Rom. Hist.*
 2. Vlyssis caput. v. 18. *Mus. Flor.* Sirenis imago utrinque adstat. v. 23. *Idem.*
- III. 1. Nummus, cujus parte aduersa Drusi fratris Tiberii caput, aduersa Rheni decumbentis imago, exhibentur. v. 2. *Vaill. F. R.*
 2. Instrumenta sacrificia. v. 35. *Montf.*
- IV. 1. Epicuri caput. v. 16. *Ex Diogene Laertio edit. a Meibomio.*
- V. 1. Nummus, in cuius parte aduersa nomen suum inscripsit T. STATILIVS TAVRVS, monetarius. v. 4. *Vaill. F. R.*
 2. Vasa vinaria. v. 4. *Montf.*
- VI. 1. Porticus Agrippae. v. 26. *Montf.*
- VII. 1. Mons Albanus. v. 10. *Ex Latio Atban. Kircheri.*
 2. Bini nummi, quorum alterius facies aduersa Genii P. R. imaginem, alterius aduersa caput eiusdem cum sceptro praesentat. v. 94. *Montf.*
- VIII. 1. Musa Calliope manu calamum tenens. v. 2. *Idem.*
 2. Boni Eventus imago. v. 17. *Mus. Flor.*
- IX. 1. Claudii Neronis caput. v. 1. *Idem.*
- X. 1. Horti Luculli. v. 22. *I. Laur.*
 2. Os inferni in agro Tiburtino. v. 21. *Kirch.*
- XI. 1. Campus Martius. v. 4. *I. Laur.*
 2. Hercules cum Hyla, vel Cupidine non alato, virilis animi symbolum. v. 30. *Montf.*
- XII. 1. Agrippae caput. v. 1. *Mus. Flor.*
 2. Democriti caput. v. 12. *De marmore antiquo a Rubenio delineatum.*
- XIII. 1. Augusti caput. v. 2. *Mus. Flor.*
 2. Eiusdem statua equestris. v. 18. *Rofs.*

EXPLICATIO.

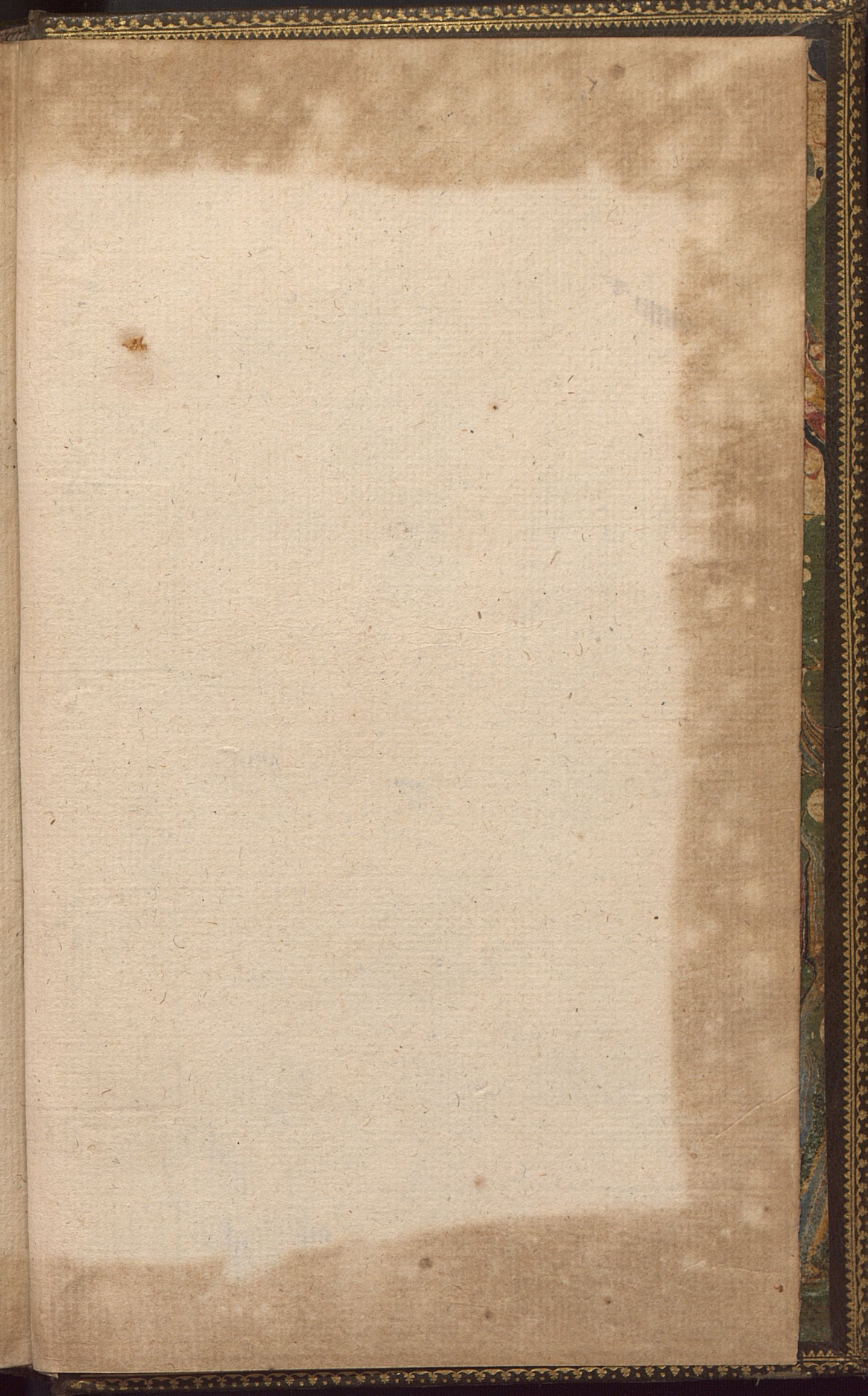
- XIV. 1. Boves aratores. v. 27. *Mus. Flor.*
 2. Alii, cum instrumentis rusticis. v. 27.
Ex Hesiodo edit. per Dan. Heinsium.
- XV. 1. Hypocaustum. v. 2. *Montf.*
 2. Alterum. v. 2. *Idem.*
- XVI. 1. Ager, ubi villa Horatii stetit, haud
 procul a templo Sibyllae. v. 1. *Kirch.*
 2. Villae Horatii prospectus. v. 1. *Idem.*
- XVII. 1. Aristippi caput, v. 17. *Bellor. et Dio-*
genis. v. 18. *Mus. Flor.*
 2. Serapidis caput. v. 60. *Montf.*
- XVIII. 1. Nummus Augusti, in cuius parte averfa
 tropaeum Cantabricum conspicitur.
 v. 55. *Vaill. F. R.*
 2. Iovis imago. v. 111. *Montf.*
- XIX. 1. Homeri caput. v. 6. *Canin.*
 2. Sapphus caput. v. 28. *Mus. Flor.*
- XX. 1. Iani bifrontis et Vertumni imagines. v. 1.
Montf.
 2. Nummus a Lollio percussus, in adverfa
 parte Iulii et Augusti Caesaris capita
 cum lituo; in averfa tripus cum
 nomine ipsius Lollii, M. LOLLI.
 M. F. 111. VIR. v. 28. *Vaill. F. R.*
 Item altera Vertumni imago. *Montf.*

EPISTOLARVM LIBER II.

- I. 1. Romuli caput. *Mus. Flor.* A dextra
 parte Castoris et Pollucis, Herculis
 et Hydrae imagines; a sinistra Bac-
 chi caput. v. 5, 10. *Montf.*
 2. Sophoclis caput. v. 163. *Mus. Flor.*
- II. 1. Milites arcem expugnantes. v. 34. *Montf.*
 2. Genii imago. v. 187. *Vaill. Select. Num.*
 Item Minervae caput. v. 196. *Stofch.*

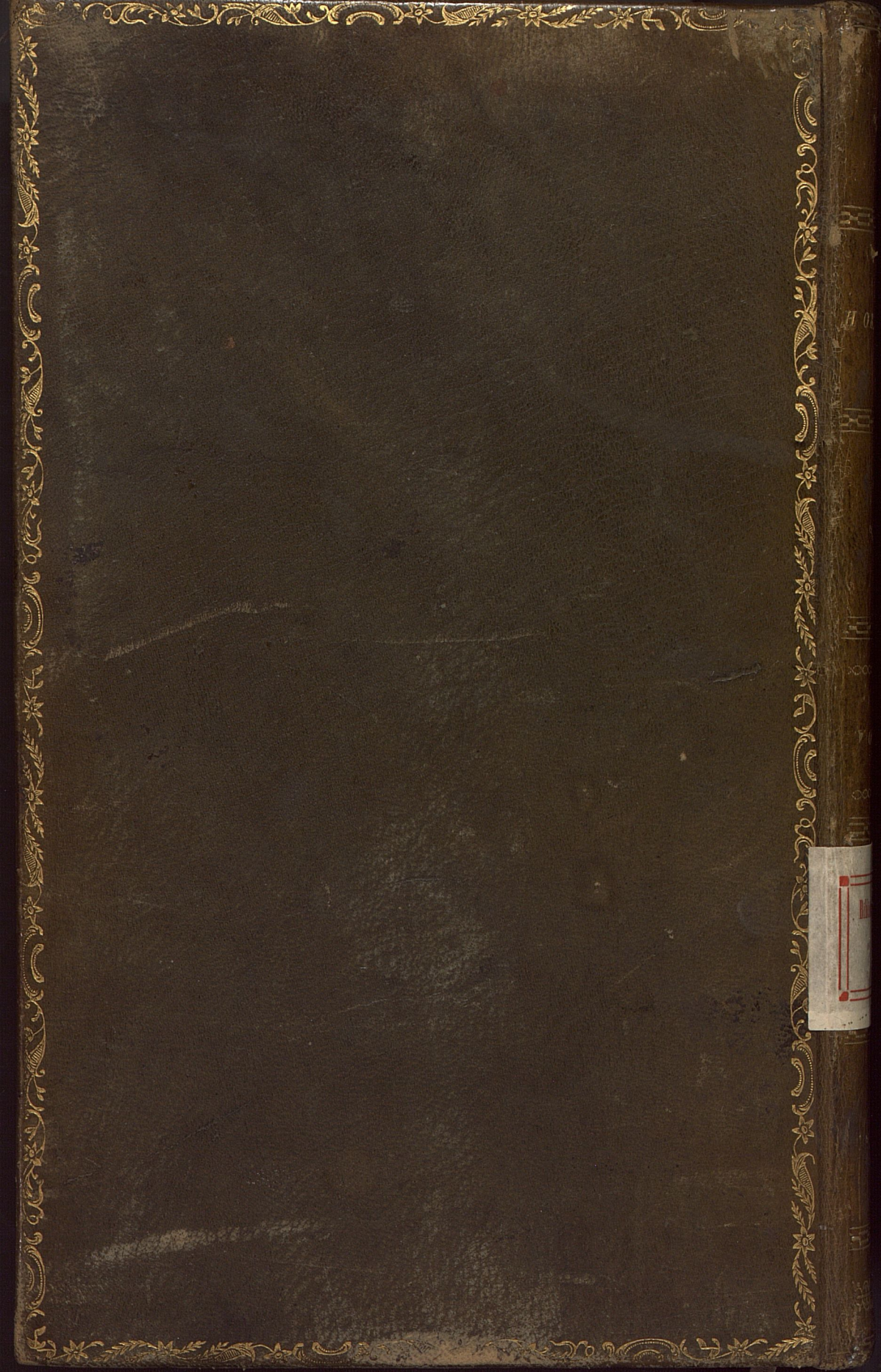
DE ARTE POETICA LIBER.

1. Scena comica. *Dalle Maschere Seniche, e
 le Figure Comiche de Antichi Romani,
 di Ficoroni.*
2. Binae histrionum personae, una comica,
 altera tragica. *Mus. Flor.*

ORATIUS

VOL. I I

Biblioteca de Santa Cruz

3390

UVA. BHSC. SC 03390

